

სს „საპარტნიორო ფონდი“

2017 წლის 31 დეკემბრით
დასრულებული წლის
კონსოლიდირებული ფინანსური
ანგარიშგება

სარჩევი

დამოუკედებელ აუდიტორთა დასკვნა	3
ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	7
მოგება ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	8
კაპიტალში ცვლილების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	9
ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	10
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები	11

შპს „KPMG Georgia“
ჯი ემ თი პლაზა
მე-5 სართული, თავისუფლების მოედანი №4
თბილისი, საქართველო 0105
ტელეფონი: +995 322 93 5713
ინტერნეტი: www.kpmg.ge

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა

სს „საპარტნიორო ფონდის“ სამეთვლყურეო საბჭოს

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სს „საპარტნიორო ფონდის“ და მისი შვილობილი კომპანიების (შემდგომში „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოგების ან ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი ნაკადების მოძრაობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას ამავე თარიღებით დასრულებული წლისთვის, ასევე სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვასა და სხვა ახსნითი ხასიათის ინფორმაციის შემცველ განმარტებით შენიშვნებს.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად, სამართლიანად ასახავს ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ მდგომარეობას 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის, ასევე მოცემული თარიღით დასრულებული წლისთვის კონსოლიდირებულ ფინანსურ შედეგებსა და კონსოლიდირებულ ფულადი სახსრების მოძრაობას.

დასკვნის საფუძველი

ჩვენ აუდიტი ჩავატარეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. ხსენებული სტანდარტების საფუძველზე ჩვენი პასუხისმგებლობა აღწერილია დასკვნის ნაწილში „აუდიტორთა პასუხისმგებლობები კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. „ბუღალტერთა ეთიკის სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს“ „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსის“ (IESBA კოდექსი) შესაბამისად, ჩვენ ვართ კომპანიისგან დამოუკიდებლები და ასევე ვართ შესაბამისობაში IESBA კოდექსის სხვა ეთიკურ პასუხისმგებლობებთან. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ აუდიტის მსვლელობისას ჩვენ მიერ მოპოვებული მტკიცებულებები წარმოადგენს აუდიტორული დასკვნისთვის საკმარის და მართებულ საფუძველს.

ხელმძღვანელობის ანგარიში

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს „ხელმძღვანელობის ანგარიშზე“. ეს უკანასკნელი ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება წინამდებარე აუდიტორთა დასკვნის გაცემის თარიღის შემდეგ.

ჩვენი დასკვნა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ არ მოიცავს ხელმძღვანელობის ანგარიშს და ჩვენ არანაირი ფორმით არ გავცემთ მასთან დაკავშირებულ დასკვნას.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს ხელმძღვანელობის ანგარიშის გაცნობას მას შემდეგ, რაც ის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება და განსაზღვრას, შეესაბამება თუ არა ხელმძღვანელობის ანგარიში კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას ან აუდიტის პროცესში ჩვენს მიერ მიღებულ ცოდნას ყველა არსებით ასპექტში, ან რაიმე სახით არის თუ არა ხსენებული დოკუმენტი არსებითად დამახინჯებული.

მას შემდეგ, რაც ჩვენ გავცნობით ხელმძღვანელობის ანგარიშს, ჩვენ სხვა ინფორმაციასთან დაკავშირებით ვასკვნით:

- შეესაბამება თუ არა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას და მოიცავს თუ არა ის არსებით უზუსტობებს;
- მოიცავს თუ არა ყველა ინფორმაციას, რომელსაც მოითხოვს და რომელიც შეესაბამება „საქართველოს კანონს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“.

ხელმძღვანელობის და მმართველობაზე უფლებამოსილ პირთა პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად მომზადებასა და კეთილსინდისიერად წარდგენაზე და ისეთი შიდა კონტროლის სისტემის შექმნაზე, რომელიც, მათი თვალსაზრისით, უზრუნველყოფს ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მომზადებას, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად დაშვებულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია, შეაფასოს კომპანიის უნარი განაგრძოს ფუნქციონირება როგორც მოქმედმა საწარმომ და მოახდინოს მსგავსი შეფასების წარდგენა მანამ, სანამ ხელმძღვანელობას არ გაუჩნდება სურვილი მოახდინოს კომპანიის ლიკვიდაცია ან შეწყვიტოს მუშაობა, ან არ ექნება რაიმე სხვა რეალური ალტერნატივა, გარდა ზემოთ განსაზღვრული მოქმედებებისა.

აუდიტორთა პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია მივიღოთ გონივრული რწმუნება შეიცავს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება შეცდომის ან თაღლითობის შედეგად გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორთა დასკვნა, რომელიც მოიცავს ჩვენს მოსაზრებას. გონივრული რწმუნება არის რწმუნებულების

მაღალი დონე, მაგრამ ის არ წარმოადგენს გარანტიას იმისა, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის შეძლებს არსებითი უზუსტობების გამოვლენას. თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად წარმოშობილი უზუსტობები შესაძლებელია მოიაზრებოდნენ არსებითად, თუ ცალკე ან ერთობლივად შეუძლიათ გავლენა იქონიონ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ას-ს შესაბამისად, აუდიტის მსვლელობისას, ჩვენ ვიყენებთ პროფესიულ მსჯელობას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ამასთან ჩვენ:

- ვახდენთ კონსოლიდირებული ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად არსებითი უზუსტობების დაშვების რისკების იდენტიფიცირებას და მათ შეფასებას, ამ რისკების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დაგეგმვას და განხორციელებას და ისეთი აუდიტორული მტკიცებულებების მოპოვებას, რომლებიც საკმარისი და მართებულია ჩვენი დასკვნის საფუძვლის შესაქმნელად. თაღლითობის შედეგად წარმოშობილი არსებითი უზუსტობების არ გამოვლენის რისკი უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის, რადგან თაღლითობა შესაძლოა მოიცავდეს უკანონო ფარულ გარიგებებს, გაყალბებებს, განზრახ უმოქმედობას, ფაქტების დამახინჯებას ან შიდა კონტროლის მექანიზმების უგულვებელყოფას.
- ვახდენთ აუდიტის შესაბამისი შიდა კონტროლის მექანიზმების გააზრებას ვითარების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დასაგეგმად და არა კომპანიის შიდა კონტროლის მექანიზმების ეფექტურობის შესახებ აზრის გამოსახატავად.
- ვაფასებთ გამოყენებული საბუღალტრო პოლიტიკების შესაბამისობას, ასევე ხელმძღვანელობის მხრიდან წარმოდგენილი სააღრიცხვო შეფასებებისა და განმარტებითი შენიშვნების მიზანშეწონილობას.
- გამოგვაქვს დასკვნა ხელმძღვანელობის მიერ მოქმედი საწარმოს საბუღალტრო საფუძვლების გამოყენების მიზანშეწონილობის შესახებ, ასევე მიღებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე ვასკვნით, აქვს თუ არა ადგილი არსებით გაურკვევლობებს ისეთ მოვლენებსა და ვითარებებთან მიმართებაში, რომლებმაც შესაძლოა ექვეყნებ დააყენოს კომპანიის უნარი განაგრძოს ფუნქციონირება როგორც მოქმედმა საწარმომ. თუ ჩვენ დავასკვნით, რომ ადგილი აქვს არსებით გაურკვევლობას, ჩვენს აუდიტორთა დასკვნაში ყურადღება უნდა გავამახვილოთ შესაბამის ინფორმაციაზე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, ან, თუ შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნა არაადეკვატური იქნება, შევცვალოთ ჩვენი დასკვნა. ჩვენი მსჯელობები ეფუძნება ჩვენი აუდიტორთა დასკვნის შედგენის თარიღამდე მიღებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. ამასთან, მომავალში წარმოშობილმა მოვლენებმა და შექმნილმა ვითარებებმა, შესაძლოა გავლენა იქონიოს კომპანიის უნარზე განაგრძოს ფუნქციონირება როგორც მოქმედმა საწარმომ.
- ვაფასებთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების სრულად წარდგენას, მის სტრუქტურას და შინაარსს, მათ შორის განმარტებით შენიშვნებს და იმას, წარმოაჩენს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ძირითად გარიგებებსა და მოვლენებს ისეთი ფორმით, რომ უზრუნველყოფილ იქნას მთლიანი დოკუმენტის კეთილსინდისიერად წარდგენა.

სს „საპარტნიორო ფონდი“
დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა
გვ. 4

- ვიღებთ საკმარის და შესაბამის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის შიგნით არსებული საწარმოების ან ბიზნეს საქმიანობების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აზრის გამოხატვის მიზნით. ჩვენ პასუხისმგებელნი ვართ ჯგუფის აუდიტის ხელმძღვანელობასა და წარმართვაზე. ჩვენ ერთპიროვნულად ვაგებთ პასუხს ჩვენს აუდიტორულ დასკვნაზე.

სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, მმართველობაზე პასუხისმგებელ პირებს გავუზიარებთ ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, ასევე მნიშვნელოვანი აუდიტორული მსჯელობების შესახებ, მათ შორის ჩვენს მიერ აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი შიდა კონტროლის მექანიზმებთან დაკავშირებული ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ხარვეზის შესახებ.

პარტნიორი აუდიტისა, რომლის შედეგადაც მოცემული დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა გაიცა, არის:

ენდრიუ კოქსშელი

შპს „KPMG Georgia“
თბილისი, საქართველო
28 სექტემბერი, 2018 წელი

სს „საპარტნიორო ფონდი“
დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა
გვ. 4

- ვიღებთ საკმარის და შესაბამის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის შიგნით არსებული საწარმოების ან ბიზნეს საქმიანობების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აზრის გამოხატვის მიზნით. ჩვენ პასუხისმგებელნი ვართ ჯგუფის აუდიტის ხელმძღვანელობასა და წარმართვაზე. ჩვენ ერთპიროვნულად ვაგებთ პასუხს ჩვენს აუდიტორულ დასკვნაზე.

სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, მმართველობაზე პასუხისმგებელ პირებს გავუზიარებთ ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, ასევე მნიშვნელოვანი აუდიტორული მსჯელობების შესახებ, მათ შორის ჩვენს მიერ აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი შიდა კონტროლის მექანიზმებთან დაკავშირებული ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ხარვეზის შესახებ.

პარტნიორი აუდიტისა, რომლის შედეგადაც მოცემული დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა გაიცა, არის:

ენდრიუ კოქსშელი

შპს „KPMG Georgia“
თბილისი, საქართველო
28 სექტემბერი, 2018 წელი

'000 ლარი	შენიშვნა	2017	2016
აქტივები			
ძირითადი საშუალებები	9	4,383,623	4,767,984
საინვესტიციო ქონება		11,863	22,163
ავანსები გრძელვადიან აქტივებზე	10	178,685	145,263
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	11	70,498	57,526
ფინანსური იჯარის მოთხოვნა	12	62,873	59,037
საკრედიტო მოთხოვნა	13	6,588	25,740
სავაჭრო მოთხოვნები	15	21,169	20,721
დღგ-ს მოთხოვნა		7,458	14,796
სხვა გრძელვადიანი აქტივები	10	91,369	91,595
გრძელვადიანი აქტივები		4,834,126	5,204,825
საკრედიტო მოთხოვნა	13	1,661	34,670
მარაგები		56,583	52,199
ავანსები და სხვა მიმდინარე აქტივები	14	72,515	97,016
სავაჭრო მოთხოვნები	15	265,874	323,098
მიმდინარე საგადასახადო აქტივები		8,462	12,281
ვადიანი დეპოზიტები		-	112,456
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	16	1,097,599	1,029,990
მიმდინარე აქტივები		1,502,694	1,661,710
სულ აქტივები		6,336,820	6,866,535
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	17	100,000	100,000
მესაკუთრეთა შენატანები		2,654,412	2,601,334
დაგროვილი დეფიციტი		(504,790)	(18,186)
კომპანიის მესაკუთრეებთან დაკავშირებული კაპიტალი		2,249,622	2,683,148
არაკონტროლირებადი ინტერესები	23	42,483	48,162
სულ კაპიტალი		2,292,105	2,731,310
ვალდებულებები			
სესხები და კრედიტები	18	2,850,554	3,152,081
საქართველოს მთავრობისგან მიღებული ავანსი	17(e)	46,594	73,809
რესტრუქტურისებული ვალდებულებები	19	47,875	56,417
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	20	107,797	108,533
სხვა გრძელვადიანი ვალდებულებები		1,165	1,618
გრძელვადიანი ვალდებულებები		3,053,985	3,392,458
სესხები და კრედიტები	18	702,508	419,673
რესტრუქტურისებული ვალდებულებები	19	15,000	10,000
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	21	249,646	288,063
ვალდებულებები სახელმწიფოს მიმართ	17(d)	7,592	8,399
ანარიცხები		10,940	11,534
მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები		113	802
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	20	4,931	4,296
მიმდინარე ვალდებულებები		990,730	742,767
სულ ვალდებულებები		4,044,715	4,135,225
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		6,336,820	6,866,535

სს „საპარტნიორო ფონდი“
მოგება ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება 2017 წლის 31
დეკემბრით დასრულებული წლისთვის

’000 ლარი	შენიშვნა	2017	2016
შემოსავალი	5	1,650,431	1,423,011
საოპერაციო ხარჯები	6	(965,137)	(798,720)
ხელფასები და დაქირავებულ პირთა სხვა გასამრჯელოები		(216,078)	(209,248)
ცვეთა და ამორტიზაცია		(209,609)	(203,679)
გაუფასურების ზარალი ძირითად საშუალებებზე	9	(632,733)	-
ამონაგების წილი ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში (მოგების გადასახადის გამოკლებით)	11	3,995	1,387
შემოსავალი გადაცემული ქონებიდან	17(f)	23,417	80,294
სხვა შემოსავალი		64,175	61,726
საოპერაციო საქმიანობების შედეგები		(281,539)	354,771
ფინანსური შემოსავალი	7	77,151	77,865
ფინანსური ხარჯი	7	(274,891)	(418,121)
წმინდა ფინანსური ხარჯი		(197,740)	(340,256)
(ზარალი)/მოგება დაბეგვრამდე		(479,279)	14,515
მოგების საგადასახადო (ხარჯი)/სარგებელი	8	(2,703)	9,709
წლის (ზარალი)/მოგება და მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი)		(481,982)	24,224
(ზარალი)/მოგება და მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი), რომელიც უკავშირდება:			
მესაკუთრეებს		(476,303)	22,447
არაკონტროლირებად ინტერესებს		(5,679)	1,777
		(481,982)	24,224

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დამტკიცებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2018 წლის 28 სექტემბერს და მისი სახელით დოკუმენტზე ხელს აწერენ:

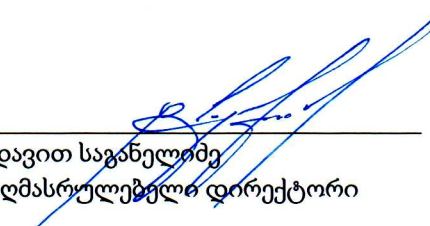
 დავით საგანელიძე
 აღმასრულებელი დირექტორი

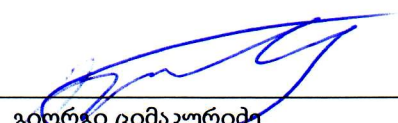
 გიორგი ციმაკურიძე
 ფინანსური დირექტორი

სს „საპარტნიორო ფონდი“
მოგება ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება 2017 წლის 31
დეკემბრით დასრულებული წლისთვის

’000 ლარი	შენიშვნა	2017	2016
შემოსავალი	5	1,650,431	1,423,011
საოპერაციო ხარჯები	6	(965,137)	(798,720)
ხელფასები და დაქირავებულ პირთა სხვა გასამრჯელოები		(216,078)	(209,248)
ცვეთა და ამორტიზაცია		(209,609)	(203,679)
გაუფასურების ზარალი ძირითად საშუალებებზე	9	(632,733)	-
ამონაგების წილი ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში (მოგების გადასახადის გამოკლებით)	11	3,995	1,387
შემოსავალი გადაცემული ქონებიდან	17(f)	23,417	80,294
სხვა შემოსავალი		64,175	61,726
საოპერაციო საქმიანობების შედეგები		(281,539)	354,771
ფინანსური შემოსავალი	7	77,151	77,865
ფინანსური ხარჯი	7	(274,891)	(418,121)
წმინდა ფინანსური ხარჯი		(197,740)	(340,256)
(ზარალი)/მოგება დაბეგვრამდე		(479,279)	14,515
მოგების საგადასახადო (ხარჯი)/სარგებელი	8	(2,703)	9,709
წლის (ზარალი)/მოგება და მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი)		(481,982)	24,224
(ზარალი)/მოგება და მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი), რომელიც უკავშირდება:			
მესაკუთრეებს		(476,303)	22,447
არაკონტროლირებად ინტერესებს		(5,679)	1,777
		(481,982)	24,224

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დამტკიცებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2018 წლის 28 სექტემბერს და მისი სახელით დოკუმენტზე ხელს აწერენ:

 დავით საგანელიძე
 აღმასრულებელი დირექტორი

 გიორგი ციმაკურიძე
 ფინანსური დირექტორი

მოგება ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის წინამდებარე კონსოლიდირებული ანგარიშგება წაკითხულ უნდა იქნას მასზე დართულ ახსნა-განმარტებით შენიშვნებთან ერთად, რომლებიც წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენენ და მოცემულია გვერდებზე 11-64.

'000 ლარი	სააქციო კაპიტალი	მესაკუთრეთა შენატანები	დაგროვილი დეფიციტი	სულ	არაკონტროლი- რებადი ინტერესი	სულ კაპიტალი
ნაშთი 2016 წლის 1 იანვარს	100,000	2,376,049	34,185	2,510,234	46,385	2,556,619
მთლიანი სრული შემოსავალი						
წლის მოგება	-	-	22,447	22,447	1,777	24,224
პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრეებთან						
არაფულადი აქტივების განაწილება (იხილეთ შენიშვნა 17(c))	-	-	(74,818)	(74,818)	-	(74,818)
მესაკუთრეთა შენატანები (იხილეთ შენიშვნა 17(b))	-	162,940	-	162,940	-	162,940
სახელმწიფოსთვის გადაცემული ქონება (იხილეთ შენიშვნა 17(f))	-	62,345	-	62,345	-	62,345
ნაშთი 2016 წლის 31 დეკემბერს	100,000	2,601,334	(18,186)	2,683,148	48,162	2,731,310
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	100,000	2,601,334	(18,186)	2,683,148	48,162	2,731,310
მთლიანი სრული ზარალი						
წლის ზარალი	-	-	(476,303)	(476,303)	(5,679)	(481,982)
პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრეებთან						
არაფულადი აქტივების განაწილება (იხილეთ შენიშვნა 17(c))	-	-	(10,301)	(10,301)	-	(10,301)
მესაკუთრეთა შენატანები (იხილეთ შენიშვნა 17(b))	-	53,078	-	53,078	-	53,078
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბერს	100,000	2,654,412	(504,790)	2,249,622	42,483	2,292,105

სს „საპარტნიორო ფონდი“
ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება 2017 წლის 31 დეკემბრით
დასრულებული წლისთვის

’000 ლარი	შენიშვნა	2017	2016
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობებიდან			
(ზარალი)/მოგება დაბეგვრამდე		(479,279)	14,515
კორექტირებები:			
ცვეთა და ამორტიზაციაში		209,679	203,761
წმინდა ფინანსურ ხარჯებში		197,740	340,256
მოგების წილში ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში (მოგების გადასახადის გამოკლებით)		(3,995)	(1,387)
გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე		230	-
გაუფასურების ზარალი ძირითად საშუალებებზე		632,733	-
შემოსავალი გრანტების ამორტიზაციიდან		(4,980)	(4,377)
ზარალი ქონების გაყიდვიდან		8,696	6,045
მოგება ანარიცხების დაბრუნებიდან		(1,340)	(9,149)
აღიარებული შემოსავლის სახით, გადაცემული ქონებიდან	17 (f)	(23,417)	(80,294)
		536,067	469,370
ცვლილებები:			
მარაგებში		(4,383)	2,705
სავაჭრო მოთხოვნებში და ავანსებში და სხვა მიმდინარე აქტივებში		(11,653)	(34,410)
შეზღუდული ფულადი სახსრები		168	-
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები		(40,650)	8,593
ცვლილება საგადასახადო ვალდებულებებში		5,161	3,331
ანარიცხები		(594)	222
სახელმწიფო გრანტები		4,878	8,614
ფულადი ნაკადები ოპერაციებიდან მოგების გადასახადის და პროცენტის გადახდამდე		488,994	458,425
გადახდილი მოგების გადასახადი		(2,681)	(18,611)
გადახდილი პროცენტი		(195,985)	(175,580)
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობებიდან		290,328	264,234
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობებიდან			
მიღებული პროცენტი		63,609	66,642
სესხების გაცემა		-	(59,538)
მიღებული დივიდენდები		4,881	1,075
გაცემული სესხების დაფარვა		30,830	78,853
ძირითადი საშუალებების შეძენა და ცვლილებები გრძელვადიანი აქტივებისა და სხვა გრძელვადიანი აქტივების ავანსებში		(419,072)	(420,015)
ამონაგები ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		5,133	3,350
მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციების შეძენა		(15,994)	(8,382)
ინვესტიცია სხვა კომპანიებში		(745)	(8,942)
ცვლილება ვადიან დეპოზიტებში		148,909	110,939
საინვესტიციო საქმიანობებში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(182,449)	(236,018)
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობებიდან			
ამონაგები სესხებიდან		201,218	737,940
სესხების დაფარვა		(242,752)	(498,691)
რესტრუქტურისებული ვალდებულებების დაფარვა		(10,387)	(7,000)
ამონაგები აქციის გამოშვებიდან		38,540	-
(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული)/წმინდა ფულადი სახსრები ფინანსური საქმიანობებიდან		(13,381)	232,249
წმინდა ზრდა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებში		94,498	260,465
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 1 იანვარს		1,029,990	718,908
ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე გაცვლით კურსებში მოძრაობის ეფექტი		(26,889)	50,453
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 31 დეკემბერს	16	1,097,599	1,029,826

ფულადი სახსრების მოძრაობის წინამდებარე კონსოლიდირებული ანგარიშგება წაკითხულ უნდა იქნას მასზე დართულ ახსნა-განმარტებით შენიშვნებთან ერთად, რომლებიც წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენენ და მოცემულია გვერდებზე 11-64.

შენიშვნა	გვერდი	შენიშვნა	გვერდი
1. ანგარიშვალდებული საწარმო	12	18. სესხები და კრედიტები	31
2. ანგარიშგების საფუძველი	15	19. რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	34
3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა	15	20. აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	35
4. შეფასებების და დაშვებების გამოყენება	15	21. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	35
5. შემოსავალი	16	22. სამართლიანი ღირებულება და რისკების მართვა	36
6. საოპერაციო ხარჯები	17	23. მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიები და არაკონტროლირებადი ინტერესები	43
7. ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯი	18	24. საოპერაციო იჯარა	45
8. მოგების გადასახადები	18	25. კაპიტალთან დაკავშირებული ვალდებულებები	45
9. ძირითადი საშუალებები	20	26. პირობითი ვალდებულებები	46
10. ავანსები გრძელვადიანი აქტივები და სხვა გრძელვადიანი აქტივებისთვის	25	27. ურთიერთდამოკიდებული პირები	47
11. ინვესტიცია მეკავშირე კომპანიებში	25	28. ანგარიშგების წარდგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები	49
12. ფინანსური იჯარის მოთხოვნა	26	29. შეფასების საფუძველი	49
13. საკრედიტო მოთხოვნა	27	30. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები	49
14. ავანსები და სხვა მიმდინარე აქტივები	28	31. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის მიღებული	61
15. სავაჭრო მოთხოვნები	28		
16. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	29		
17. კაპიტალი და ვალდებულებები მთავრობის მიმართ	29		

1. ანგარიშვალდებული საწარმო

(a) ბიზნეს გარემო

ჯგუფის საქმიანობა ხორციელდება საქართველოში, შესაბამისად მასზე ზემოქმედებს საქართველოში მოქმედი ეკონომიკური ფაქტორები და ფინანსური ბაზრები, რომლებიც განვითარებადი ბაზრის თვისებებით ხასიათდება. საკანონმდებლო, საგადასახადო და მარეგულირებელი სტრუქტურები განაგრძობენ განვითარებას, თუმცა მათი ინტერპრეტირება განსხვავებულად ხდება და ისინი ხშირი ცვლილებების საგანს წარმოადგენენ, რაც სხვა საკანონმდებლო სირთულეებთან ერთად, საქართველოში მოქმედი ორგანიზაციებისთვის გარკვეულ გამოწვევებს წარმოქმნის. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ასახავს ხელმძღვანელობის მიერ საქართველოს ბიზნეს გარემოს გავლენის შეფასებას ჯგუფის ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე. მომავალი ბიზნეს გარემო შეიძლება განსხვავდებოდეს ხელმძღვანელობის შეფასებებისაგან.

(b) ორგანიზაცია და საქმიანობა

სს „საპარტნიორო ფონდი“ (შემდგომში „ფონდი“) წარმოადგენს საქართველოში მოქმედ სააქციო საზოგადოებას. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ფონდის და მისი შვილობილი კომპანიების (შემდგომში ერთად „ჯგუფად“ და ცალ-ცალკე „ჯგუფში შემავალ საწარმოებად“ მოხსენიებული) და ჯგუფის ინტერესს დაკავშირებულ პირებთან და ერთობლივ საწარმოებში. ჯგუფში შემავალი ყველა საწარმო წარმოადგენს ქართულ სააქციო საზოგადოებებს და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებს, „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონმდებლობის და წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნების 1(c) და 23 შესაბამისად.

ფონდი დაფუძნდა 2011 წლის 28 ივნისს, როგორც მთლიანად სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული საწარმო „სს საპარტნიორო ფონდის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. ფონდი წარმოადგენს საჯარო სექტორში მოქმედ სპეციალიზებულ საწარმოს, რომელიც დაფუძნებულია საქართველოს სახელმწიფოს მიერ; მის მმართველობით ორგანოს წარმოადგენს სამეთვალყურეო საბჭო, საქართველოს პრემიერ მინისტრის თავმჯდომარეობის ქვეშ. ის შეიქმნა საქართველოს ეკონომიკაში ნაკლებ განვითარებულ მრეწველობებში ინვესტიციების ხელშეწყობის და ქვეყანაში ახალი დასაქმების შესაძლებლობების შექმნის მიზნით.

ფონდის ძირითადი საქმიანობა მოიცავს კაპიტალისა და სესხის ფინანსირებას, საქართველოში მოქმედი კერძო და საჯარო სექტორის კომპანიების გარანტირებას უპირატესად ენერგეტიკის, სასოფლო-სამეურნეო, სამეწარმეო და უძრავი ქონების სექტორებში არსებული პროექტებისთვის. შემოსავლის ძირითად წყაროდ მოიაზრება დივიდენდები და საგარანტიო მოსაკრებლები.

ჯგუფში შემავალი საწარმოების ძირითადი საქმიანობა მოიცავს ბუნებრივი აირის იმპორტირებას და გაყიდვას, ბუნებრივი აირის და ნავთობის მილსადენების იჯარას, ნავთობისა და ბუნებრივი აირის ექსპლუატაციასა და მოპოვებას, ქვეყნის მასშტაბით სარკინიგზო სისტემის ოპერირებას ტვირთისა და მგზავრების ტრანსპორტირების მომსახურებისა და გადატანის მიზნებისთვის, ასევე ელექტროენერგიის გაყიდვას და მისი საქართველოს ტერიტორიაზე მიწოდებას. 2015 წლის ივლისის თვეში გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურის მშენებლობის დასრულების შემდეგ, ჯგუფის ძირითად საქმიანობას ასევე დაემატა ელექტროენერგიის წარმოება. 2015 წლის 7 სექტემბერს გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურმა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიისგან (სემეკი) მიიღო შეუზღუდავი პერიოდით ოპერირების ლიცენზია და დაიწყო შემოსავლის მოტანა საქართველოს ბაზარზე ელექტროენერგიის დერეგულირებული ტარიფების შესაბამისად, კერძოდ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 სექტემბრის ბრძანების №475 შესაბამისად (იხ. შენიშვნა 23).

საქართველოს მთავრობის მიერ 2012 წლის 30 ივლისს და 14 აგვისტოს გამოცემული ბრძანებებით, ფონდზე გადავიდა მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიების კონტროლი. ხსენებული ბრძანებების საფუძველზე, საქართველოს მთავრობამ ფონდის კაპიტალში შეიტანა შემდეგი კომპანიების 100%-იანი წილი: სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“,

სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“ და დარჩენილი წილები ყოფილ დაკავშირებულ მხარეებში - სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ და სს „საქართველოს რკინიგზა“.

ფონდის რეგისტრირებული ოფისი მდებარეობს მისამართზე: თამარ დედოფლის გამზ. №15, 0112, თბილისი, საქართველო და კომპანიის რეგისტრაციის ნომერია: 404404550.

ფონდი მთლიანად სახელმწიფოს მფლობელობაშია, რომელსაც საქართველოს მთავრობა („მშობელი“) წარმოადგენს. ოპერაციები ურთიერთდაკავშირებულ პირებს შორის წარმოდგენილია 27-ე შენიშვნაში.

(c) ჯგუფის სტრუქტურა

2017 და 2016 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფონდს პირდაპირი და არაპირდაპირი ინტერესები აქვს შემდეგ ორგანიზაციებში:

სახელწოდება	რეგისტრაციის და ფუნქციონირების ქვეყანა	2017 საკუთრების/საკუთრების/ ხმის უფლება	2016 საკუთრების/საკუთრების/ ხმის უფლება	ძირითადი საქმიანობა
სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“	საქართველო	100%	100%	ნავთობის და გაზის გაყიდვა, ძიება და მოპოვება და მილსადენების იჯარა კომბინირებული ციკლის
შპს „გარდაბნის თბოსადგური“	საქართველო	100%	100%	ელექტროსადგურის ფუნქციონირება (CCPP) კომბინირებული ციკლის
შპს „გარდაბნის თბოსადგური 2“	საქართველო	100%	100%	ელექტროსადგურის ფუნქციონირება (CCPP) ნედლი ნავთობის, ნავთობ პროდუქტების, ნავთობ ქიმიკატების და სხვა საქონლით ვაჭრობა
„GOGC Trading SA“	შვეიცარია	100%	-	
სს „საქართველოს რკინიგზა“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
სს „საქართველოს რკინიგზა“	საქართველო	100%	100%	სარკინიგზო ტრანსპორტირება
შპს „ქონების მართვა“ (ყოფილი შპს „რკინიგზის ქონების მართვა“)	საქართველო	100%	100%	ქონების მართვა და განვითარება
შპს „ჯიარ ლოგისტიკა და ტერმინალები“ (ყოფილი შპს „ტრანს ავკას ტერმინალები“)	საქართველო	100%	100%	საკონტეინერო ტრანსპორტირება
სს „ჯორჯიან რაილვეი ქონსტრაქშენი“	საქართველო	100%	100%	სამშენებლო და სხვა პროექტები
შპს „ბორჯომი ბაკურიანის რკინიგზა“	საქართველო	100%	100%	მგზავრთა ტრანსპორტირება
შპს „Georgia Tranzit“	საქართველო	100%	100%	ტრანსპორტირების მომსახურებები
შპს „ჯიარ ტრანზიტი“ (ყოფილი შპს „საქართველოს ტრანზიტი“)	საქართველო	100%	100%	ტრანსპორტირების მომსახურებები
შპს „ჯიარ ტრანზიტ ლაინი“	საქართველო	100%	100%	ტრანსპორტირების მომსახურებები
შპს „GR Trans Shipment“	საქართველო	100%	100%	ტრანსპორტირების მომსახურებები
სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“	საქართველო	100%	100%	ელექტროენერგიის განაწილება და გადაცემა
შპს „ენერგოტრანსი“	საქართველო	100%	100%	ელექტროენერგიის გადაცემა
სს „Karcas Energy“	თურქეთი	100%	100%	ელექტროენერგიის გადაცემა
სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“	საქართველო	100%	100%	ელექტროენერგიის ყიდვა-გაყიდვა
სს „ნესკრა“	საქართველო	100%	100%	ჰიდროელექტრო სადგურის მშენებლობა და ფუნქციონირება

სახელწოდება	რეგისტრაციის და ფუნქციონირების ქვეყანა	2017 საკუთრების/საკუთრების/ ხმის უფლება	2016 საკუთრების/საკუთრების/ ხმის უფლება	ძირითადი საქმიანობა
შპს „თბილისის ლოგისტიკის ცენტრი“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
შპს „თბილისის ლოგისტიკის ცენტრი“	საქართველო	100%	100%	კვების სერვისები
შპს „ხილისა და ბოსტნეულის ექსპორტის კომპანია“	საქართველო	100%	100%	ხილის და ბოსტნეულის ექსპორტი
შპს „ქართული პროდუქტი“	საქართველო	100%	100%	ტურიზმის განვითარება
შპს „შავი ზღვის პოსტი“	საქართველო	100%	100%	პორტის მშენებლობა და ფუნქციონირება
შპს „ლაგოდეხის სავაჭრო კომპანია“	საქართველო	100%	100%	სავაჭრო მოლის მშენებლობა და იჯარით გაცემა ლაგოდეხში
სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალი“	საქართველო	50%	50%	სასტუმროს მშენებლობა და ფუნქციონირება
სს „Panex“	საქართველო	49%	49%	
სს „თელასი“	საქართველო	24.53%	24.53%	ელექტროენერგიის შესყიდვა და განაწილება სამრეწველო და საცხოვრებელი მომხმარებლებისთვის თბილისში
შპს „კლინიკების განვითარების კომპანია“ და მისი შვილობილი კომპანიები				
შპს „კლინიკების განვითარების კომპანია“	საქართველო	100%	-	სამედიცინო მომსახურების გაშვები შვილობილი კომპანიების მართვა
შპს „თბილისის ბავშვთა ინფექციური კლინიკური საავადმყოფო“	საქართველო	100%	100%	ჯანდაცვის მომსახურებები
შპს „უნივერსალური სამედიცინო ცენტრი“	საქართველო	100%	100%	ჯანდაცვის მომსახურებები
შპს „ნიკოლოზ ყიფშიძის ცენტრალური საუნივერსიტეტო კლინიკა“	საქართველო	100%	100%	ჯანდაცვის მომსახურებები
სს „Aerostructure Technologies Cyclone“	საქართველო	66%	66%	თვითმფრინავების სათადარიგო ნაწილების წარმოება
სს „Vanric Agro“	საქართველო	49%	49%	ხილის ექსპორტი
შპს „რუხის სავაჭრო ცენტრი“	საქართველო	100%	100%	სავაჭრო მოლის მშენებლობა და იჯარით გაცემა
შპს „სტანტაპ საქართველო“	საქართველო	100%	100%	ვეწარული კაპიტალი
შპს „იმერეთი გრინერი“	საქართველო	46.34%	46.34%	სასოფლო-სამეურნეო/საფერმერო მომსახურებები
შპს „თეთრი ხიდი“	საქართველო	-	50%	სასტუმროს მშენებლობა და ფუნქციონირება
შპს „Caucasus Clean Energy I“	გერტიანებული სამეფო	10%	10%	საინვესტიციო ფონდი
შპს „ქართული სამრეწველო და რეგიონული განვითარების კომპანია“	საქართველო	100%	-	საინვესტიციო ფონდი, რომელიც ახორციელებს ინვესტირებას რეგიონალურ განვითარებაში საქართველოში
შპს „ლიკანის რეზიდენცია“	საქართველო	100%	-	ლიკანში რომანოვების სასახლის განახლება
შპს „გლობალ ბრენდი“	საქართველო	100%	-	ღვინის ექსპორტი აშშ-ში
შპს „ინფრასტრუქტურის განვითარების პარტნიორობის კომპანია“	საქართველო	100%	100%	ინვესტირება ანაკლიის პორტის პროექტში
შპს „წინანდლის მამულები“	საქართველო	45.51%	-	სასტუმრო და სპა კურორტი წინანდალში
„Gazelle Fund LP“	კანადა	29.10%	-	საქართველოში წარმოდგენილი საერთაშორისო საინვესტიციო კომპანია
შპს „ლოპოტა“	საქართველო	37.78%	-	სასტუმრო და სპა კურორტი ლოპოტას ტბასთან ახლოს
შპს „იტონგ კავკასუსი“	საქართველო	28.9%	34.74%	სამშენებლო მასალების წარმოება
შპს „Gino Green City Corporation“	საქართველო	49%	49%	უმრავი ქონების განვითარება
შპს „East West Bridge“	საქართველო	100%	-	საინვესტიციო ფონდის ფლობა

2. ანგარიშგების საფუძველი

შესაბამისობა

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს-ები) შესაბამისად.

3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა

საქართველოს ეროვნული ვალუტა არის ქართული ლარი („ლარი“), რომელიც ამავდროულად წარმოადგენს კომპანიის სამუშაო ვალუტას და, შესაბამისად, რომელშიც წარმოდგენილია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება. თუ სხვაგვარად არ იქნება განსაზღვრული, ლარში წარმოდგენილი ყველა ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე.

4. შეფასებების და დაშვებების გამოყენება

ფასს-თან შესაბამისი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ხელმძღვანელობისგან მოითხოვს ისეთი მსჯელობის, შეფასებებისა და დაშვებების გამოყენებას, რომლებიც მოქმედებენ სააღრიცხვო პოლიტიკებსა და აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების აღრიცხვასთან დაკავშირებულ ანგარიშებზე. ფაქტიურად მიღებული შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს აღნიშნული შეფასებებისგან.

შეფასებები და ძირითადი დაშვებები მუდმივად გადაიხედება. ანგარიშგებასთან დაკავშირებული შეფასებების მიმოხილვის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, როდესაც მოხდა მათი გადახედვა და ნებისმიერ შემდგომ პერიოდში, რომელზედაც მათ ექნებათ გავლენა.

ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკაში გამოყენებული კრიტიკული მსჯელობების შესახებ, რომელთაც აქვთ ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებულ თანხებზე, აღწერილია შემდეგ შენიშვნებში:

- შენიშვნა 9(b) – თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის გაუფასურება;
- შენიშვნა 9(c) – ძირითადი საშუალებების გაუფასურება (თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის გამოკლებით);
- შენიშვნა 12 – იმის განსაზღვრა მოიცავს თუ არა თავდაპირველი შეთანხმება იჯარას და არაგარანტირებული ნარჩენი ღირებულების სამართლიან ღირებულებას იჯარის ვადის ბოლოსთვის;
- შენიშვნა 16 – დეპოზიტების კლასიფიკაცია ფულად სახსრებად და მათ ეკვივალენტებად სამ თვეზე მეტი საწყისი დაფარვის ვადით;
- შენიშვნა 18(a) – სესხების და კრედიტების სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას;
- შენიშვნა 23 – სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ კონტროლის შეფასება..

ინფორმაცია დაშვებებსა და შეფასებებთან დაკავშირებული გაურკვევლობების შესახებ, რომლებიც არსებითი კორექტირებების გამომწვევი მნიშვნელოვანი რისკის წინაშე დგანან მომდევნო ფინანსური წლის განმავლობაში, განსაზღვრულია შემდეგ შენიშვნებში:

- შენიშვნა 9(c) – ძირითადი საშუალებების გაუფასურების ანალიზი: მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს ანაზღაურებად თანხებს, მათ შორის ძირითადი საშუალებების ანაზღაურებადობას;
- შენიშვნა 22(c)(ii) – სავაჭრო და საკრედიტო მოთხოვნების დაბრუნების პერსპექტივები;
- შენიშვნა 30(j)(iii) – ძირითადი საშუალებების სასარგებლო მომსახურების.

სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

ჯგუფის რამდენიმე სააღრიცხვო პოლიტიკა და ინფორმაცია საჭიროებს სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრას როგორც ფინანსური, ისე არაფინანსური აქტივებისა და

ვალდებულებებისთვის.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას ჯგუფი შეძლებისდაგვარად იყენებს ბაზრის დაკვირვებად მონაცემებს. სამართლიანი ღირებულება დაჯგუფებულია სამართლიანი ღირებულების იერარქიის სხვადასხვა დონეების მიხედვით, რომელიც ეფუძნება შეფასების ტექნიკაში გამოყენებულ შემავალ მონაცემებს, ესენია:

- დონე 1: კოტირებული საბაზრო ფასი (დაუკორექტირებელი) აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის.
- დონე 2: შემავალი მონაცემები გარდა პირველ დონეში განსაზღვრულისა, რომლებიც ხელმისაწვდომია აქტივისა და ვალდებულებებისთვის, როგორც პირდაპირ (მაგ. ფასები), ასევე - ირიბად (მაგ. ფასებისგან წარმოებული).
- დონე 3: შემავალი მონაცემები აქტივისა და ვალდებულებებისთვის, რომლებიც არ ეფუძნება დაკვირვებად საბაზრო მონაცემებს (არადაკვირვებადი მონაცემები).

იმ შემთხვევაში, როდესაც აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული შემავალი მონაცემები შესაძლოა დაჯგუფდეს სამართლიანი ღირებულების სხვადასხვა დონეების მიხედვით, სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის დაჯგუფება ხდება მთლიანობაში, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის იმავე დონეში, რომელშიც ყველაზე დაბალი დონის მონაცემებია, რაც მნიშვნელოვანია მთლიანი შეფასებისთვის.

ჯგუფი აღიარებს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის მოძრაობებს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, რომლის დროსაც ადგილი ჰქონდა ამგვარ ცვლილებას.

სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას გაკეთებული დაშვებების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია წარმოდგენილია შენიშვნაში 22(a) – ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება.

5. შემოსავალი

'000 ლარი	2017	2016
შემოსავალი სარკინიგზო ტრანსპორტირებიდან	426,359	430,123
სატვირთო გადაზიდვები	312,960	345,586
ლოგისტიკური მომსახურებები	73,775	52,582
მგზავრთა ტრანსპორტირება	22,843	18,007
სატვირთო ვაგონის დაქირავება	16,781	13,948
შემოსავალი ბუნებრივი აირის და ნავთობის გაყიდვებიდან და მილსადენებიდან	471,876	445,238
ბუნებრივი აირის გაყიდვა	379,561	348,226
ბუნებრივი აირის მილსადენების იჯარა	59,847	68,487
ნავთობის ტრანსპორტირების საფასური	18,315	18,047
შემოსავალი ნედლი ნავთობიდან	14,153	10,478
შემოსავალი ელექტროენერგიიდან	680,298	480,317
საბალანსო ელექტროენერგიის გაყიდვა	327,453	152,153
შემოსავალი გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურებიდან	142,880	153,668
ელექტროენერგიის გადაცემა	106,640	90,919
ელექტროენერგიის წარმოება	90,587	68,384
ელექტროენერგიის განაწილება	8,096	7,539
შემოსავალი ტრანზიტიდან	4,642	7,654
შემოსავალი ჯანდაცვის სფეროდან	22,091	22,659
სააგენტო ანაზღაურება ნავთობით ვაჭრობიდან	-	4,023
სხვა შემოსავალი	49,807	40,651
სულ შემოსავალი	1,650,431	1,423,011

სარკინიგზო ტრანსპორტირება, საბალანსო ელექტროენერგიის მიწოდების და ელექტროენერგიის გადაცემა და გადანაწილება ბუნებრივ მონოპოლიებს წარმოადგენს საქართველოში. საბალანსო ელექტროენერგიის მიწოდების და ელექტროენერგიის გადაცემისა და გადანაწილების მომსახურებების ტარიფები დგინდება საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის (სემეკი) მიერ.

სატვირთო გადაზიდვების ტარიფების დადგენას საფუძვლად უდევს „საერთაშორისო სარკინიგზო სატრანზიტო ტარიფი“.

2017 წლის 28 სექტემბერს, შპს „ჯიარ ტრანზიტმა“ უცხოურ კომპანიასთან გააფორმა ხელშეკრულება ფიქსირებულ ფასად ტრანსპორტირების (Ship-or-Pay (SoP) ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც, უცხოურ კომპანიას უნდა განეხორციელებინა სულ მცირე 1,200,000 მეტრული ტონა ნედლი ნავთობის და ნავთობისა და გაზის კონდენსატის ტრანსპორტირება 2017 წლის ბოლომდე, ჯგუფის სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის გამოყენებით. 2017 წლის განმავლობაში ლოგისტიკურ მომსახურებაში გათვალისწინებულია ზემოთ განსაზღვრულთან დაკავშირებით აღიარებული შემოსავალი 26,440 ათასი ლარის ოდენობით.

მიუხედავად ზემოთ თქმულისა, ტვირთის ტრანსპორტირება 2017 წლის განმავლობაში არ განხორციელებულა, თუმცა, უცხოურ კომპანიას SoP ხელშეკრულების შესაბამისად უნდა აენაზღაურებინა მომსახურების ღირებულება მიუხედავად იმისა, განხორციელდა თუ არა ტვირთის ტრანსპორტირება (იხილეთ შენიშვნა 15).

ჯგუფი იჯარით გასცემს თავის მილსადენს და შესაბამის ინფრასტრუქტურას შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანიაზე“. შესაბამისი ხელშეკრულება უკან გამოუხმობადია და ძალაშია 2020 წლის 1 იანვრამდე. 2011 წლის სექტემბრიდან 2017 წლის 1 სექტემბრამდე საიჯარო საფასური დაანგარიშდა ბუნებრივი აირის იჯარით გაცემული მილსადენით ტრანსპორტირებული ბუნებრივი აირის მოცულობის საფუძველზე, განაკვეთით 1,000 კუბური მეტრი - 6.80 აშშ დოლარი. 2017 წლის 1 სექტემბრიდან, საიჯარო საფასური ფიქსირებულად განისაზღვრა თვეში 3,500 ათასი ლარის ოდენობით. შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია“ პასუხს აგებს ბუნებრივი აირის მთავარი მილსადენი სისტემის შეკეთებასთან, ტექნიკურ მომსახურებასთან, ფუნქციონირებასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ ყველა ხარჯზე.

ჯგუფი პასუხისმგებელია მხოლოდ კაპიტალურ ხარჯებზე.

6. საოპერაციო ხარჯები

'000 ლარი	2017	2016
ბუნებრივი აირისა და ნავთობის ღირებულება	392,649	391,141
გაყიდული საბალანსო ელექტროენერგიის ღირებულება	322,156	146,012
გადასახადები, მოგების გადასახადის გამოკლებით	53,125	45,033
სარკინიგზო ტრანსპორტირებაში გამოყენებული ელექტროენერგია და მასალა	40,828	45,910
გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურების ღირებულება	39,715	43,816
ლოგისტიკური მომსახურებები	12,996	14,270
გაწეული სამედიცინო მომსახურების ღირებულება	9,235	8,726
სატვირთო ვაგონების იჯარა	4,095	4,407
სხვა*	90,338	99,405
	965,137	798,720

*ცხრილში განსაზღვრული სხვა საოპერაციო ხარჯები მოიცავს აუდიტორული ფირმისთვის აუდიტორული და სხვა პროფესიონალური მომსახურებების გაწევისთვის გადახდილ 380 ათას ლარს.

7. ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯი

'000 ლარი	2017	2016
მოგება ან ზარალში აღიარებული		
საპროცენტო შემოსავალი:		
- საბანკო დეპოზიტებიდან და მიმდინარე ანგარიშებიდან	70,889	65,911
- საკრედიტო მოთხოვნებიდან	2,426	8,340
ფინანსური იჯარის მოთხოვნაზე დისკონტირების აღდგენა	3,836	3,614
ფინანსური შემოსავალი	77,151	77,865
საპროცენტო ხარჯი სესხებსა და კრედიტებზე	(153,683)	(163,231)
სავალუტო კურსის ცვლილების შედეგად მიღებული წმინდა ზარალი	(73,607)	(226,745)
დისკონტირების აღდგენა რესტრუქტურირებულ ვალდებულებებზე	(6,220)	(5,989)
ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტით გამოწვეული ზარალი	(5,194)	-
გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე	(12,686)	(22,156)
გაუფასურების ზარალი საკრედიტო მოთხოვნაზე	(23,501)	-
ფინანსური ხარჯები	(274,891)	(418,121)
მოგებაში ან ზარალში აღიარებული წმინდა ფინანსური ხარჯები	(197,740)	(340,256)

8. მოგების გადასახადები

(a) მოგებაში ან ზარალში აღიარებული თანხები

საგადასახადო განაკვეთი, რომელიც ჯგუფზე ვრცელდება, წარმოადგენს საქართველოს კომპანიებისთვის განსაზღვრულ მოგების გადასახადს 17.64%-ის ოდენობით (2016: 15%).

'000 ლარი	2017	2016
მიმდინარე საგადასახადო ხარჯი		
მიმდინარე წელს	1,035	22,108
გათვალისწინებული განვლილ წლებში	1,668	726
გადავადებული საგადასახადო ხარჯი		
დროებითი სხვაობების წარმოშობა და დაბრუნება	-	-
ცვლილება აღიარებულ დაქვითვად დროებით სხვაობებში	-	(32,543)
მთლიანი საგადასახადო ხარჯი/(სარგებელი)	2,703	(9,709)

მოქმედი საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება:

	2017		2016	
	'000 ლარი	%	'000 ლარი	%
(ზარალი)/მოგება დაბეგვრამდე, წლის განმავლობაში	(479,279)		14,515	
გადასახადი ჯგუფის საგადასახადო განაკვეთის გამოყენებით	4,820	18	2,177	15
ცვლილება აღიარებულ დროებით ცვლილებებში (კანონმდებლობის ცვლილების მიზეზით)	-	-	(32,543)	(224)
სხვაობა შემოსავლისა და ხარჯის საგადასახადო და ფასს სტანდარტების საფუძვლებს შორის	-	-	19,931	137
ნაკლებობა განვლილ წლებში	1,668	6	726	5
დაუქვითავი ხარჯები	644	-	-	-
დივიდენდებზე საგადასახადო ვალდებულების გაქვითვა	(4,429)	(16)		
	2,703	8	(9,709)	(67)

(b) მოძრაობა დროებით სხვაობებში წლის განმავლობაში

'000 ლარი	1 იანვარი 2016	მოგებაში ან ზარალში აღიარებული	31 დეკემბერი 2016
ძირითადი საშუალებები	(197,616)	197,616	-
სხვა გრძელვადიანი აქტივები	(327)	327	-
მარაგები	11,932	(11,932)	-
სავაჭრო მოთხოვნები და ავანსები და სხვა მიმდინარე აქტივები	35,211	(35,211)	-
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	14,512	(14,512)	-
სესხები და კრედიტები	7,234	(7,234)	-
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	1,245	(1,245)	-
ანარიცხები	1,249	(1,249)	-
საგადასახადო ზარალის გადატანა	94,017	(94,017)	-
	(32,543)	32,543	-

9. ძირითადი საშუალებები

'000 ლარი	მიწა, შენობა- ნაგებობები	სალიანდაგე ინფრასტრუქტურა	ელექტროენერგიის წარმოების ერთეული	ბუნებრივი აირის და ნავთობის მილსადენები	ნავთობის კაბურღილი	ელექტროგადამცემი ხაზები	ტრანსპორტი, დანადგარები, აღჭურვილობა და სხვა	მიმდინარე მშენებლობები და მოხსნილი მოწყობილობა*	სულ
ფასი ან სავარაუდო ღირებულება									
ნაშთი 2016 წლის 1 იანვარს	814,938	903,551	391,563	402,482	29,864	369,033	1,602,514	966,607	5,480,552
შესყიდვები	134,446	700	-	174	-	38	89,641	451,739	676,738
გადაფასება	-	-	-	-	-	-	87	-	87
გაყიდვა და ჩამოწერა	(5,075)	(12,423)	(3,555)	(335)	-	-	(11,639)	(18,109)	(51,136)
გადაცემა დაუმონტაჟებელ მოწყობილობაზე	-	-	-	(10,672)	-	-	-	10,672	-
გადაცემა	23,236	48,437	2,896	-	5,540	24,592	106,676	(211,377)	-
ნაშთი 2016 წლის 31 დეკემბერს	967,545	940,265	390,904	391,649	35,404	393,663	1,787,279	1,199,532	6,106,241
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	967,545	940,265	390,904	391,649	35,404	393,663	1,787,279	1,199,532	6,106,241
შესყიდვები	1,472	255	-	8,380	-	214	75,194	399,498	485,013
გაყიდვა და ჩამოწერა	(7,209)	(25,853)	-	(683)	-	-	(15,341)	(9,765)	(58,851)
გადაცემა	16,876	41,470	525	13,054	-	64,580	81,758	(221,520)	(3,257)
რეკლასიფიკაცია	-	-	-	(603)	-	-	-	603	-
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბერს	978,684	956,137	391,429	411,797	35,404	458,457	1,928,890	1,368,348	6,529,146
ცვეთა და გაუფასურების ზარალი									
ნაშთი 2016 წლის 1 იანვარს	51,626	291,435	7,065	122,990	22,540	103,181	561,437	-	1,160,274
ცვეთა წლის განმავლობაში	8,596	44,025	15,152	19,244	1,683	15,878	95,327	-	199,905
გაყიდვები და ჩამოწერები	-	(12,167)	(111)	-	-	(21)	(9,623)	-	(21,922)
გადაცემა დაუმონტაჟებელ მოწყობილობაზე	-	-	-	(6,270)	-	-	-	6,270	-
ნაშთი 2016 წლის 31 დეკემბერს	60,222	323,293	22,106	135,964	24,223	119,038	647,141	6,270	1,338,257
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	60,222	323,293	22,106	135,964	24,223	119,038	647,141	6,270	1,338,257
ცვეთა წლის განმავლობაში	8,969	47,977	15,291	17,674	1,207	24,161	90,966	-	206,245
გაყიდვები და ჩამოწერები	(1,352)	(25,316)	-	(529)	-	-	(4,515)	-	(31,712)
გაუფასურების ზარალი	46,382	-	-	-	-	69,925	150,545	365,881	632,733
გადაცემები	-	-	-	5	-	-	-	(5)	-
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბერს	114,221	345,954	37,397	153,114	25,430	213,124	884,137	372,146	2,145,523
საბალანსო ღირებულება									
2016 წლის 31 დეკემბერს	907,323	616,972	368,798	255,685	11,181	274,625	1,140,138	1,193,262	4,767,984
2017 წლის 31 დეკემბერს	864,463	610,183	354,032	258,683	9,974	245,333	1,044,753	996,202	4,383,623

*დაუმონტაჟებელი მოწყობილობა მოიცავს გაზის მილსადენებს და ტურბინებს, რომლებიც არ გამოიყენებიან. იმის გამო, რომ საქართველოს ბაზარი არ არის განვითარებული, თითქმის შეუძლებელია თერმული ელექტროსადგურის ნაწილების სასწრაფო წესით ყიდვა, გადაუდებელ ვითარებებში, შესაბამისად, ჯგუფს უწევს დამატებითი მარაგის უზრუნველყოფა. მიმდინარე მშენებლობის ქვეშ მყოფი აქტივები ძირითადად მოიცავს გაზის მილსადენებთან დაკავშირებულ სამშენებლო/სარეაბილიტაციო სამუშაოებს.

(a) ძირითადი საშუალებები: დაუმთავრებელი მშენებლობა

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფი ახორციელებს შემდეგ მნიშვნელოვან კაპიტალურ პროექტებს:

2010 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში, ჯგუფმა დაიწყო ორი მსხვილი სარკინიგზო კაპიტალური პროექტი: მაგისტრალური ხაზის მოდერნიზაცია და თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზი, და დაიწყო ხარჯების გაწევა 2010 წლის სექტემბრიდან და 2010 წლის ნოემბრიდან (შესაბამისად). პროექტების ნაწილობრივად დასაფინანსებლად, 2010 წელს ჯგუფმა გამოუშვა არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები. 2012 წელს ჯგუფმა გამოისყიდა 2010 წელს გამოშვებული ობლიგაციები ახალი ობლიგაციების გამოშვებით ზოგადი კორპორატიული და ლიკვიდურობის მართვის მიზნებისთვის (იხილეთ შენიშვნა 18(a)).

2010 წლის არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციის ყველა საკრედიტო ხარჯი, რომელიც თითოეულ პროექტზე გადანაწილდა 59%/41% საფუძველზე, კაპიტალიზებულ იქნა პროექტის ხარჯების გაწევის დაწყებისთანავე. 2012 წელს გამოშვებული ობლიგაციების პროცენტი კაპიტალიზებულ იქნა ორი პროექტისთვის, მათთვის გაწეული ხარჯების პროპორციულად, კაპიტალიზაციის 8%-იან განაკვეთზე (2016: 8%) დაყრდნობით. პროექტებთან დაკავშირებულმა კაპიტალიზებულმა საკრედიტო ხარჯმა 2017 წლის განმავლობაში შეადგინა 50.687 ათასი ლარი (2016: 42.536 ათასი ლარი).

(b) თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის გაუფასურება (პროექტი)

2013 წლის ივნისის თვეში ჯგუფმა გაახმაურა მისი გადაწყვეტილება თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის გადაპროექტების შესახებ. ჯგუფმა მოლაპარაკებები აწარმოა საქართველოს მთავრობასთან და ძირითად სამშენებლო კომპანიებთან გადაპროექტების პერიოდში პროექტის დაკონსერვების გეგმის შესატანხმებლად. ყველა მიდინარე სამშენებლო სამუშაო არსებითად დასრულდა 2013 წლის ოქტომბრის ბოლოსთვის, ხოლო შემდგომი მშენებლობები შეჩერდა. 2013 წლის შემდეგ საკრედიტო ხარჯები არ ყოფილა კაპიტალიზებული.

2014 წლის მარტში საქართველოს მთავრობამ მიიღო გადაწყვეტილება თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის გზის მშენებლობის პროექტის 18 თვით შეჩერების შესახებ, სანამ არ იქნებოდა წარმოდგენილი საბოლოო მოდიფიცირებული პროექტი.

2015-2016 წლებში, ჯგუფი აწარმოებდა განხილვებს თბილისის მერიასა და საქართველოს მთავრობასთან პროექტის დასრულების სხვადასხვა სცენართან დაკავშირებით. ბოლო დროს განხილული სცენარები მოიცავდა შემოვლითი გზის საწყისი ადგილმდებარეობის ცვლილებას, რის გამოც, არსებული შემოვლითი გზის ინფრასტრუქტურა შესაძლოა უფუნქციო გახდეს. ალტერნატიული სცენარები ასევე მოიცავდა არსებული ინფრასტრუქტურის სამომავლო გამოყენების განსაზღვრას, პროექტის ცვლილების შედეგად მათი უფუნქციოდ გახდომის შემთხვევაში. ინფრასტრუქტურის სამომავლო გამოყენების ვარიანტები ასევე მოიცავს შემოვლით საავტომობილო გზას, თბილისის მეტროპოლიტენის სისტემის გაფართოვებას და ტვირთის დასაწყობების სადგურს და სხვ. თუმცა, 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გაცემის თარიღისთვის, საქართველოს მთავრობას არ მიუღია რაიმე გადაწყვეტილება თბილისის შემოვლითი სარკინიგზო ხაზის პროექტის ცვლილებასთან დაკავშირებით.

არსებული პროექტის გაგრძელებასთან ან ნებისმიერი სხვა სცენარის (პროექტის არსებული გამოყენების ცვლილება) განხორციელებასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი გაურკვევლობების მიზეზით, ასევე იმის გათვალისწინებით, რომ ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ პროექტი მოახდენს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ჯგუფში შემოადინებას ინდივიდუალურად, თუ - სხვა გრძელვადიან აქტივებთან ერთად, პროექტის საბალანსო ღირებულება ჩამოიწერა მის ანაზღაურებად ღირებულებამდე.

სარეალიზაციო ღირებულება გაყიდვაზე გაწეული ხარჯების გამოკლებით:

თბილისის შემოვლითი სარკინიგზო ხაზის პროექტის საბალანსო ღირებულება მოიცავდა მიწის ნაკვეთების ღირებულებას (პროექტის ფარგლებში შემავალი მიწის ნაკვეთები), გვირაბების და ხიდების მშენებლობისთვის გაწეულ და სხვა ხარჯებს, რომლებიც მიწასთან დაკავშირებულ სამუშაოებს უკავშირდება (სპეციფიური აქტივები).

ამ სპეციფიური აქტივების ხასიათიდან და იმ ფაქტიდან გამომდინარე, რომ ჯგუფი არ მოახდენს რაიმე სახის სარგებლის გენერირებას მათი ხანგრძლივი სარგებლობის ან გაყიდვის გზით, ან თუ აქტივების გაყიდვასთან დაკავშირებული ხარჯების უფრო მეტი იქნება, ვიდრე მათი სარეალიზაციო ღირებულება, ამგვარი აქტივების აღდგენადი ღირებულება უნდა განისაზღვროს ნულით.

პროექტის ფარგლებში არსებული მიწის ნაკვეთების გასაყიდი ღირებულება განისაზღვრა მიმდინარე ოპერაციებში არსებული საბაზრო ფასების ან მსგავსი აქტივების გამოცხადებული მოთხოვნილი ფასების საფუძველზე. მიწის ნაკვეთების მახასიათებლებში სხვაობებთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი არადაკვირვებადი ინფორმაცია, როგორც არის ადგილმდებარეობა და ფიზიკური პირობები, რომლისთვისაც ჯგუფმა განახორციელა დაკვირვებადი მოთხოვნილი ან საოპერაციო ფასების 0-დან 10%-მდე კორექტირება.

შედეგად, პროექტის საბალანსო ღირებულება 397,305 ათასი ლარის ოდენობით განისაზღვრა, რომ უფრო მაღალია, ვიდრე მისი აღდგენადი ღირებულება 14,689 ათასი ლარის ოდენობით და, შესაბამისად, 382,616 ათასი ლარის ოდენობით გაუფასურების ზარალი 2017 წლის განმავლობაში აღიარებულ იქნა გაუფასურების ზარალში, რომელიც შესულია ზემოთ მოცემულ მიმდინარე მშენებლობების და მოხსნილი მოწყობილობების კატეგორიაში

(c) ძირითადი საშუალებების გაუფასურების ანალიზი (თბილისის შემოვლითი სარკინიგზო ხაზის პროექტის გამოკლებით)

2017 წლის 31 დეკემბერს ხელმძღვანელობამ დააფიქსირა, რომ არსებობს ჯგუფის შვილობილი კომპანიის შპს „ენერგოტრანსის“ ძირითადი საშუალებების (შემდგომში „CGU“) გაუფასურების მაჩვენებელი იმის გამო, რომ 2017 წელს შპს „ენერგოტრანსის“ წმინდა საოპერაციო ფულადი ნაკადების შემოძინება დაგეგმილზე ნაკლები იყო, რაც ძირითადად გამოწვეული იყო ელექტროენერგიის ტრანზიტით მისაღები ფულადი ნაკადების დეფიციტით. ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულება მის გამოყენებულ ღირებულებას ეფუძნებოდა, რომელიც განისაზღვრა ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ხანგრძლივად გამოყენებიდან მისაღები მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით.

ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების საბალანსო ღირებულება (535,480 ათასი ლარი) განისაზღვრა მის ანაზღაურებად ღირებულებაზე (285,363 ათასი ლარი) მაღალი ოდენობით და შესაბამისი გაუფასურების ზარალი (250,117 ათასი ლარი) აღიარდა 2017 წლის გაუფასურების ზარალის სახით, რომელიც პროპორციულად გადანაწილდა ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებზე.

ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრისას გამოყენებულია შემდეგი მნიშვნელოვანი დაშვებები:

- ფულადი ნაკადები 28 წელზეა გათვლილი. ხელმძღვანელობის აზრით 28 წლის გამოყენება გამართლებულია, რადგან ეს პერიოდი წარმოადგენს ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების საშუალო შეწონილ ნარჩენ მომსახურების ვადას; ის შეესაბამება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებში განხორციელებული ინვესტირების ანაზღაურებისა და ინვესტორთა მოთხოვნილი ამონაგების განაკვეთის აღრიცხვის მოთხოვნებს, საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიერ დამტკიცებული ტარიფის გაანგარიშების მეთოდოლოგიის შესაბამისად;

- დატვირთვის ფაქტორი 400-კილოვატიანი ელექტრო გადამცემი ხაზისთვის საპროგნოზო პერიოდისთვის განისაზღვრა 17.53%-ის ოდენობით. დატვირთვის ფაქტორი გაანგარიშდება როგორც წმინდა დაგეგმილი ექსპორტ/იმპორტის მაჩვენებელი, რომელიც იყოფა გადამცემი ხაზის პოტენციურ სიმძლავრეზე;
- ფულადი სახსრების შემოღინება მოსალოდნელია შემოსავლის ორი ძირითადი წყაროდან: ელექტროენერგიის გადაცემა და ექსპორტი;
- შემოსავალი ელექტროენერგიის გადაცემიდან და ექსპორტიდან დაიგეგმა ფაქტიურ საოპერაციო შედეგებსა და კომპანიის ხუთწლიან ბიზნეს გეგმაზე დაყრდნობით, რომელიც შემუშავებულია საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული ელექტროგადამცემი ქსელის ათწლიანი განვითარების გეგმის შესაბამისად;
- დაგეგმილ თანხებსა და გარე ბაზრის ხელმისაწვდომი ინფორმაციის მნიშვნელოვანი ნაკლებობის გამო, შემოსავალი ელექტროენერგიის ტრანზიტიდან ნულად იქნა შეფასებული.
- მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებულ იქნა დაბეგვრამდე დისკონტირების 12.2%-იანი განაკვეთი. დისკონტირების განაკვეთი ასახავს ამონაგების ნომინალურ მოთხოვნილ განაკვეთს ფულადი ნაკადებიდან კომპანიების ინვესტირებულ კაპიტალზე, რომელიც ლარშია დენომინირებული.

ზემოთ მოცემული შეფასება კონკრეტულად მგრძნობიარეა დისკონტირების განაკვეთის ცვლილების მიმართ. 1%-იანი ზრდა დისკონტირების განაკვეთში გამოიწვევდა გაუფასურების ზარალის დაახლოებით 13,788 ათას-ლარიან მატებას.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა განსაზღვრა, რომ არსებობს სს „საქართველოს რკინიგზის“ გრძელვადიანი აქტივების (შემდგომში „CGU“) გაუფასურების ინდიკატორები. ჯგუფმა ჩაატარა გაუფასურების ანალიზი ტრანსპორტირების მოცულობების (2012: 5,899 მილიონი მეტრული ტონიდან კილომეტრზე, 3,073 მილიონ ტონამდე კილომეტრზე 2017 წელს) და შემოსავლების (2012: 212,413 ათასი აშშ დოლარიდან 106,454 ათას აშშ დოლარამდე 2017 წელს) მნიშვნელოვანი შემცირების გამო. შემოსავალი ტვირთის ტრანსპორტირების მომსახურებებიდან წარმოადგენს განვლილი ორი წლის განმავლობაში გენერირებული მთლიანი შემოსავლის დაახლოებით 65%-ს, რაც გაუფასურების ინდიკატორად იქნა მიჩნეული.

ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის აღდგენადი ღირებულება ეფუძნებოდა მის გამოყენებულ ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ხანგრძლივად გამოყენებიდან გენერირებული მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით. ამ ანალიზზე დაყრდნობით, დადგინდა, რომ გაუფასურება საჭირო არ იყო.

ანაზღაურებადი ღირებულების შეფასებისას გამოიყენება შემდეგი მნიშვნელოვანი დაშვებები:

- ფულადი ნაკადები იგეგმება ფაქტიური საოპერაციო შედეგებისა და ფულადი ნაკადების საფუძველზე 2037 წლამდე პერიოდისთვის, ტერმინალური ღირებულების შემდგომი გაანგარიშებით. მომავალ მოცულობებზე იმ მნიშვნელოვანი გავლენის გამო, რომელიც შესაძლოა ჰქონდეს ანაკლიის პორტს, ჯგუფმა განსაზღვრა, რომ გამართლებულია მის მიერ ფულადი ნაკადების 20-წლიანი ვადით დაგეგმვა, რადგან ჯგუფის აზრით 20-წლიან პერიოდში შესაძლებელი იქნება ფულადი ნაკადების სტაბილიზება ანაკლიის პორტის მშენებლობის დასრულების შემდეგ. პროგნოზირება კეთდება ნომინალური პირობებით;
- მოცულობები იგეგმება 2017 წლის განმავლობაში ფაქტიურად ტრანსპორტირებული რაოდენობების გათვალისწინებით, რომელიც იცვლება საქართველოს მშპ-ს ზრდის განაკვეთით 4,6%-ის ოდენობით 2022 წლამდე. 2023 წლიდან მოცულობის ზრდა დაგეგმილი არ არის. ზემოთ მოცემულ რიცხვებთან მიმართებაში გამოსაყენებელი ტარიფები განისაზღვრა კილომეტრზე მეტრული ტონის 2018 წლისთვის დაგეგმილი ტარიფის საფუძველზე, რომელიც მოერგება აშშ-ს CPI-ს პროგნოზის ცვლილებებს. პროგნოზირებამ გამოიწვია 2.25%-იანი ზრდა პირველი ორი საპროექტო წლის განმავლობაში და 1.7%-იანი ზრდა დანარჩენ საპროექტო პერიოდებში;

- ფულადი ნაკადები მოიცავს ტექნიკური მომსახურების ყოველწლიურ კაპიტალურ დანახარჯებს და მთავარი მაგისტრალის მოდერნიზაციის პროექტის დასრულებისთვის განსახორციელებელ გადახდებს. დაგეგმილი ფულადი ნაკადები მოიცავს 95 მილიონ აშშ დოლარს, რომელიც ზემოთ განსაზღვრულ მოდერნიზაციის პროექტს უკავშირდება. მოსალოდნელია, რომ ამ პროექტის დასრულება გამოიწვევს დაგეგმილი ელექტროენერგიის და მასალების ხარჯების 10%-იან კლებას 2019 და 2020 წლებში;
- ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრისას გამოიყენება დაბეგვრამდე დისკონტირების განაკვეთი 11,9%-ის ოდენობით. დისკონტირების განაკვეთი ასახავს ამონაგების მოთხოვნილ განაკვეთს ფულადი ნაკადებისთვის მსგავსი კომპანიების ინვესტირებულ კაპიტალზე, რომელიც აშშ დოლარშია დენომინირებული და შეადგენს 1,9%-ს.

ქვემოთ შეფასებულია ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრაში შემავალი დამატებითი დაშვებები, რომლებსაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი გავლენა აქვთ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრებაზე:

- ხელმძღვანელობა მოელის, რომ ანაკლიის ღრმაწყლოვანი საზღვაო პორტის მშენებლობის დასრულება გამოიწვევს საქართველოს გავლით ტვირთის ნაკადების ზრდას. შესაბამისად, დაგეგმილი ფულადი ნაკადები მოიცავს საკონტინერო ტარიფის 9,2%-იან ზრდას 2023 წლიდან, 5,7%-ით 2028 წლიდან და 4,5%-ით 2033 წლიდან;
- ჯგუფი აქტიურად აწარმოებს მოლაპარაკებებს დახურულ სააქციო საზოგადოებასთან „აზერბაიჯანის რკინიგზა“, რის საფუძველზეც ხელმძღვანელობა მოელის, რომ საქართველოზე გაივლის დამატებითი ტვირთი, როგორც მშრალი ტვირთის, ისე ნავთობპროდუქტების სახით. დაგეგმილი ფულადი ნაკადები მოიცავს ზრდას კონკრეტულ მშრალ ტვირთსა და ნავთობპროდუქტებში წლიურად 1,920 მილიონი ტონის ოდენობით, 2019 წლიდან. ეს წარმოადგენს მშრალი ტვირთისა და ნავთობპროდუქტებისთვის 2018 წლის დაგეგმილი მაჩვენებლების 25%-იან ზრდას.

გამოყენებული ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლის მიმართაც გაანგარიშება განსაკუთრებით მგრძნობიარეა, მოიცავს შემდეგს:

- მოცულობის ზრდა დსს „აზერბაიჯანის რკინიგზის“ მხრიდან - ამ მოცულობების გამორიცხვა დაგეგმილი ფულადი ნაკადებიდან აისახებოდა გაუფასურების ზარალზე დაახლოებით 353 მილიონი ლარის ოდენობით;
- დისკონტირების განაკვეთი - 1%-იანი ზრდა გამოყენებულ დისკონტირების განაკვეთში აისახებოდა გაუფასურების ზარალზე დაახლოებით 187 მილიონი ლარის ოდენობით;
- მოცულობის ზრდა ანაკლიის ღრმაწყლოვანი საზღვაო პორტის მიზეზით - ამ მოცულობის გამორიცხვა დაგეგმილი ფულადი ნაკადებიდან გამოიწვევდა გაუფასურების ზარალს დაახლოებით 73 მილიონი ლარის ოდენობით;
- ტერმინალური ზრდის განაკვეთი - 1%-იანი კლება ტერმინალური ზრდის განაკვეთში, არ გამოიწვევდა რაიმე სახის გაუფასურებას, თუმცა ამგვარი ცვლილება შეამცირებდა ანაზღაურებად ღირებულებას 43 მილიონი ლარით.

(d) უზრუნველყოფა

2017 წლის 31 დეკემბერს ძირითადი საშუალებების ერთეულები (მიწის ნაკვეთები ელექტროენერგიის გადამცემი ხაზებით და შესაბამისი ტექნიკური აღჭურვილობით) საბალანსო ღირებულებით 61,102 ათასი ლარი (2016: 98,927 ათასი ლარი) დაგირავებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიმართ რესტრუქტურისებული ვალდებულებებიდან მიღებული სესხებისა და კრედიტების უზრუნველყოფის სახით (იხილეთ შენიშვნა 18 და 19).

2017 წლის 31 დეკემბერს, ქონება საბალანსო ღირებულებით 108,365 ათასი ლარი (2016: 52,330 ათასი ლარი) დაგირავებულია „Credit Suisse“-სგან მიღებულ უზრუნველყოფილ სესხთან მიმართებაში (იხილეთ შენიშვნა 18).

10. ავანსები გრძელვადიანი აქტივები და სხვა გრძელვადიანი აქტივებისთვის

‘000 ლარი	2017	2016
ავანსები სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის მშენებლობისთვის	79,071	100,976
გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურის II ავანსები *	59,535	-
სხვა ავანსები გრძელვადიანი აქტივებისთვის	40,079	44,287
სულ ავანსები გრძელვადიანი აქტივებისთვის	178,685	145,263
სამშენებლო მასალები სარკინიგზო ინფრასტრუქტურისთვის	36,108	43,457
არამატერიალური აქტივები	35,400	30,444
სხვა	19,861	17,695
სულ სხვა გრძელვადიანი აქტივები	91,369	91,595

*2016 წლის 28 სექტემბერს, შპს „გარდაბნის თბოსადგურის II“ და „China Tianchen Engineering Corporation“-ს შორის გაფორმდა გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურის II პროექტების, ნასყიდობისა და მშენებლობის ხელშეკრულება. დასრულების პერიოდია პროექტის დაწყების თარიღიდან 24 თვე. 59,535 ათასი ლარი გადახდილ იქნა ავანსის სახით, ზემოთ განსაზღვრული ხელშეკრულების შესაბამისად და ის კლასიფიცირებულია გრძელვადიანი აქტივის სახით.

11. ინვესტიცია მეკავშირე კომპანიებში

‘000 ლარი	2017	2016
ნაშთი პერიოდის დასაწყისში	57,526	47,757
შენატანები მეკავშირე საწარმოებში	15,994	8,382
ჯგუფის მეკავშირე კომპანიების მოგების/(ზარალის) წილი (მოგების გადასახადის გამოკლებით) მოგებაში ან ზარალში აღიარებული	3,995	1,387
მიღებული დივიდენდები	(4,906)	-
მეკავშირე საწარმოებში/ერთობლივი კონტროლის ქვეშ მყოფ საწარმოში ინვესტიციის კლება	(2,111)	-
ნაშთი 31 დეკემბერს	70,498	57,526

ჯგუფის არცერთი მეკავშირე კომპანია არ არის საჯარო ლისტიგში შემავალი საწარმო და, შესაბამისად, მათ არ გამოუციათ ფასების კოტირება.

(a) ერთობლივი საწარმო

სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალი“ არის ერთადერთი არსებითი ერთობლივი საწარმო, რომელშიც ჯგუფი მონაწილეობს. ის 2011 წელს შეიქმნა ჯგუფის და „KMG Group“-ის (წარმოდგენილი „Kazmunaygas Service LLP“-ს და შპს „KMG Service Georgia“-ს) მიერ, კურორტ ლიკანში მაღალი კლასის სასტუმროს მშენებლობის მიზნით, რომელიც იფუნქციონირებს საერთაშორისოდ აღიარებული ბრენდის მიერ. სასტუმრო გაიხსნა 2015 წელს.

ჯგუფს გააჩნია უფლებები სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ წმინდა აქტივებზე. შესაბამისად, ჯგუფმა მოახდინა სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალში“ მისი ინტერესის ერთობლივ საწარმოდ კლასიფიცირება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეფასებულია სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ ფინანსური ინფორმაცია, მისი საკუთარი ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისად. ცხრილი ასევე ახდენს შეჯამებული ფინანსური ინფორმაციის სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალში“ ჯგუფის ინტერესის საბალანსო ღირებულებასთან შეჯერებას.

'000 ლარი	2017	2016
პროცენტული საკუთრების წილი	50%	50%
გრძელვადიანი აქტივები	59,763	61,850
მიმდინარე აქტივები (ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების ჩათვლით – 2017: 5,506 ათასი ლარი, 2016: 4,576 ათასი ლარი)	7,183	7,734
გრძელვადიანი ვალდებულებები	(26,415)	(33,170)
მიმდინარე ვალდებულებები	(19,659)	(11,310)
წმინდა აქტივები (100%)	20,872	25,104
ჯგუფის წმინდა აქტივების წილი (50%)	10,436	12,552
შემოსავალი	12,099	9,964
ზარალი და მთლიანი სრული ზარალი (100%)	(4,500)	(12,373)
ჯგუფის ზარალის და მთლიანი სრული ზარალის წილი	(2,250)	(6,187)

(ბ) მეკავშირე კომპანიები

2017 წლის 31 დეკემბერს ჯგუფი ფლობს წილს ცხრა მეკავშირე კომპანიაში - შპს „Vanric Agro“, სს „თელასი“, სს „Panex“, შპს „იმერეთი გრინერი“, შპს „წინანდლის მამულები“, „Gazelle Fund LP“, შპს „ლოპოტა“, შპს „იტონგ კავკასუსი“ და შპს „Gino Green City Corporation“ (2016: სს „თელასი“, შპს „Vanric Agro“, შპს „იმერეთი გრინერი“, შპს „იტონგ კავკასუსი“ და შპს „Gino Green City Corporation“ და სს „Panex“). თელასი ჯგუფის მნიშვნელოვან მეკავშირე კომპანიას წარმოადგენს.

სს „თელასის“ წილის 24.53% გადატანილია ჯგუფში საქართველოს მთავრობის მიერ კაპიტალში შენატანის სახით, 2012 წლის 30 ივლისს. მეკავშირე კომპანიებში ინვესტიცია აღიარებულია ფონდის წმინდა აქტივების წილში სს „თელასში“ მათი გადაცემის თარიღში 27,548 ათასი ლარის ოდენობით. სს „თელასი“ ჩართულია თბილისში სამეწარმეო და საყოფაცხოვრებო კლიენტებისთვის ელექტროენერგიის მიწოდების საქმიანობაში.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია სს თელასის ფინანსური ინფორმაცია, მისი ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისად. ცხრილი ასევე ახდენს შეჯამებული ფინანსური ინფორმაციის სს „თელასში“ ჯგუფის ინტერესის საბალანსო ღირებულებასთან შეჯერებას.

'000 ლარი	2017	2016
პროცენტული საკუთრების ინტერესი	24.53%	24.53%
გრძელვადიანი აქტივები	236,631	205,385
მიმდინარე აქტივები	82,253	83,656
გრძელვადიანი ვალდებულებები	(42,748)	(22,124)
მიმდინარე ვალდებულებები	(122,690)	(115,658)
წმინდა აქტივები (100%)	153,446	151,259
ჯგუფის წმინდა აქტივების წილი (24.53%)	37,640	37,104
შემოსავალი	420,338	395,872
მოგება და მთლიანი სრული შემოსავალი (100%)	22,187	38,720
ჯგუფის მოგების და მთლიანი სრული შემოსავლის წილი	5,442	9,498

12. ფინანსური იჯარის მოთხოვნა

1996 წელს, საქართველოს მთავრობამ გააფორმა 30-წლიანი შეთანხმება ნავთობის კომპანიების კონსორციუმთან, რომელმაც იკისრა ნავთობის მილსადენის სისტემის მშენებლობა და განვითარება საქართველო-აზერბაიჯანის სახელმწიფო საზღვრიდან სუფსის ნავთობ ტერმინალამდე, რომელიც განლაგებულია საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროზე. შეთანხმების თანახმად, ნავთობის კომპანიებს მიანიჭათ ხსენებული მილსადენის სისტემით ნავთობის ტრანსპორტირების უფლება საქართველოს ტერიტორიაზე, რომელიც საქართველოს სახელმწიფო ქონება გახდა. მილსადენზე საკუთრების უფლება გადაეცა კომპანიას 2010 წლის ივნის-ივლისში, როგორც შენატანი კომპანიის საწესდებო კაპიტალში ნომინალური ღირებულებით 269,299 ათასი ლარი. ნავთობის კომპანიების მიერ მილსადენით სარგებლობის სანაცვლოდ, ჯგუფი იღებს ტრანზიტის საფასურს ყოველ ტრანსპორტირებულ ბარელ ნავთობზე. ხელმძღვანელობამ განსაზღვრა, რომ თავდაპირველი შეთანხმება პროექტის დაწყების დღისთვის მოიცავდა ფინანსურ იჯარას.

ჯგუფმა აღიარა ფინანსური იჯარის მოთხოვნა 39,229 ათასი ლარის ოდენობით იმ დღეს, როდესაც მიღსადენზე საკუთრების უფლება გადავიდა ჯგუფზე. ფინანსური იჯარის მოთხოვნა წარმოადგენს იჯარაში წმინდა ინვესტიციის მიმდინარე ღირებულებას, რაც მოიცავს იჯარის ვადის ბოლოსთვის აქტივების არაუზრუნველყოფილი ნარჩენი ღირებულების მიმდინარე ფასს, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში განსაზღვრული საპროცენტო განაკვეთით. 230,070 ათასი ლარის ოდენობით სხვაობა იჯარაში წმინდა ინვესტიციების ნომინალურ და მიმდინარე ღირებულებას შორის, აღიარდა კაპიტალში, როგორც სამართლიანი ღირებულების ცვლილება მესაკუთრეთა არაფულად შენატანებზე.

'000 ლარი	2017	2016
ფინანსური იჯარის მოთხოვნა 1 იანვარს	59,037	55,423
ფინანსური იჯარის მოთხოვნის დისკონტირების დაბრუნება	3,836	3,614
ფინანსური იჯარის მოთხოვნა 31 დეკემბერს	62,873	59,037

ნავთობის ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებულმა პირობითმა იჯარამ, მოგება ან ზარალში და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში 2017 წლის განმავლობაში შეადგინა 18,315 ათასი ლარი (2016: 18,047 ათასი ლარი).

13. საკრედიტო მოთხოვნა

'000 ლარი	2017	2016
გრძელვადიანი აქტივები		
საკრედიტო მოთხოვნა სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფი საწარმოს მიმართ	6,084	6,209
საკრედიტო მოთხოვნა მესამე პირის მიმართ	500	630
საკრედიტო მოთხოვნა ჯგუფის მართვის ქვეშ მყოფი საწარმოს მიმართ	4	18,901
სულ გრძელვადიანი აქტივები	6,588	25,740
მიმდინარე აქტივები		
სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფი საწარმოს მიმართ		
საკრედიტო მოთხოვნის მოკლევადიანი ნაწილი	1,661	1,486
მესამე პირის მიმართ საკრედიტო მოთხოვნის მოკლევადიანი ნაწილი	-	29,210
ჯგუფის მართვის ქვეშ მყოფი საწარმოს მიმართ საკრედიტო მოთხოვნის მოკლევადიანი ნაწილი *	-	3,974
სულ მიმდინარე აქტივები	1,661	34,670
	8,249	60,410

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ხელმძღვანელობამ მოახდინა ინდიკატორის იდენტიფიცირება, რომლის თანახმადაც ჯგუფის მართვის ქვეშ მყოფი საწარმოს საკრედიტო მოთხოვნა შესაძლოა გაუფასურებული ყოფილიყო. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, თავდაპირველი გადახდის გრაფიკთან შედარებით, ძირითადი თანხის და პროცენტის გადახდები 4,762 ათასი ლარის ოდენობით ვადაგადაცილებულია და ის არ ახდენდა შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირებას, როგორც თავდაპირველად იყო მოსალოდნელი. შედეგად, ჯგუფმა მოახდინა გაუფასურების ზარალის აღიარება საკრედიტო მოთხოვნის საბალანსო ღირებულებით 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, რომელმაც შეადგინა 23,502 ათასი ლარი და რომელიც აღიარდა 2017 წლის ფინანსურ ხარჯში.

14. ავანსები და სხვა მიმდინარე აქტივები

’000 ლარი	2017	2016
ავანსები მიმწოდებლებისთვის	59,798	50,964
მოთხოვნა მთავრობის მიმართ * (იხილეთ შენიშვნა 17 (f))	27,149	23,690
გაუფასურების რეზერვი სახელმწიფოს მიმართ არსებულ მოთხოვნაზე*	(27,149)	-
გადასახადები, მოგების გადასახადის გამოკლებით	7,504	16,967
სხვა მოთხოვნები	7,254	7,980
გაუფასურების რეზერვი სხვა მოთხოვნებისთვის	(2,041)	(2,585)
	72,515	97,016

*მოთხოვნები საქართველოს მთავრობის მიმართ (შემდგომში „მთავრობა“) აღიარებულ იქნა ქონების მთავრობისთვის გადაცემის შედეგის სახით, რადგან შემოვლითი სარკინიგზო ხაზის პროექტის ურთიერთგაგების მემორანდუმის თანახმად, სახელმწიფო ჯგუფს აუნაზღაურებს ამგვარი გადაცემებიდან მოთხოვნილი დამატებითი ღირებულების გადასახადის ვალდებულებას.

საქართველოს მთავრობასთან განხილვების საფუძველზე და ზემოთ მოცემული მოთხოვნის ანაზღაურებასთან დაკავშირებული გაურკვევლობების გამო, ჯგუფმა აღიარა მთავრობის მიმართ არსებული მოთხოვნის გაუფასურების ზარალი, რომელიც აღიარებულ იქნა ფინანსურ ხარჯში 2017 წლის განმავლობაში.

15. სავაჭრო მოთხოვნები

’000 ლარი	2017	2016
<i>გრძელვადიანი აქტივები</i>		
სავაჭრო მოთხოვნები	21,169	29,441
სავაჭრო მოთხოვნების რეზერვი	-	(8,720)
	21,169	20,721
<i>მიმდინარე აქტივები</i>		
სავაჭრო მოთხოვნები	445,088	557,134
სავაჭრო მოთხოვნების რეზერვი	(179,214)	(234,036)
	265,874	323,098
სულ	287,043	343,819

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სავაჭრო მოთხოვნები მოიცავს უცხოური კომპანიის მიმართ მოთხოვნას (იხილეთ შენიშვნა 5), რომელიც შეადგენდა 21,256 ათას ლარს. 2017 წლის 31 დეკემბრის და იმ თარიღის მდგომარეობით, როდესაც ნებადართული იყო წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა, ზემოთ განსაზღვრული მოთხოვნა სრულად ვადაგადაცილებული იყო.

ანგარიშგების თარიღის შემდეგ პირველი ორი თვის განმავლობაში კონტრაქტმა დამატებითი გადახდა განახორციელა 6,040 ათასი ლარის ოდენობით. ჯგუფმა და უცხოურმა კომპანიამ შეათანხმეს განახლებული გადახდის პირობები, ზემოთ წარმოდგენილ დაუფარავ თანხაზე. კონტრაქტმა განახორციელა პირველი და მეორე გადახდა 200 ათასი აშშ დოლარის და 550 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით, 2018 წლის მაისის და 2018 წლის ივლისის (შესაბამისად) გრაფიკის მიხედვით. ზემოთ თქმულის თანახმად, ჯგუფი მოელის, რომ მოთხოვნა დაიფარება 2018 წლის ბოლოსთვის და, შესაბამისად, მას არ შეუქმნია დაუფარავი ნაშთის ანარიცხი 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

ელექტროენერგიის წარმოების გარანტირებული სიმძლავრე

2014 წლის 31 აგვისტომდე ჯგუფი მოქმედებდა, როგორც აგენტი ელექტროენერგიის მწარმოებლებისგან ელექტროენერგიის წარმოების გარანტირებული სიმძლავრის შეძენის და მისი კვალიფიცირებული საწარმოებისთვის (განაწილების ლიცენზიის მფლობელი, პირდაპირი

კლიენტი და/ან ექსპორტიორი) მიყიდვის დროს. გარანტირებული ელექტროენერგიის გაყიდვის მიზნით, ჯგუფი იღებს სესხებს კვალიფიციური საწარმოებისგან და ქვითრებს გადასცემს ელექტროენერგიის მწარმოებლებს. 2014 წლის 1 სექტემბრის შემდეგ, შესაბამის კანონმდებლობაში ცვლილებების გამო, ჯგუფმა ელექტროენერგიის მწარმოებლების მიმართ უნდა განახორციელოს ყველა გადახდა იმის მიუხედავად მიიღებს თუ არა ის სახსრებს კვალიფიციური საწარმოებისგან.

ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ 2014 წლის სექტემბრიდან ჯგუფი მოქმედებდა როგორც ძირითადი შემსრულებელი გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვის ოპერაციებში და მან სრულად აღიარა შესაბამისი შემოსავალი და გასაყიდი ფასები. ხელმძღვანელობის შეფასება ასევე ეფუძნება იმ ფაქტს, რომ ჯგუფი ვალდებულია შეიძინოს საბალანსო ელექტროენერგია და გარანტირებული სიმძლავრე ელექტროენერგიისა და ბუნებრივი აირის შესახებ საქართველოს კანონის და ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების შესაბამისად და ჯგუფი ექვემდებარება სრულ საკრედიტო რისკს გაყიდულ და ნაყიდ სიმძლავრეებთან მიმართებაში.

ჯგუფის დამოკიდებულება საკრედიტო და სავალუტო რისკებზე და ვადიან დეპოზიტებთან დაკავშირებულ გაუფასურების ზარალზე განხილულია 22-ე შენიშვნაში.

16. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

000 ლარი	2017	2016
ბანკში არსებული ნაშთები	638,408	802,532
მოთხოვნამდე დეპოზიტები	459,113	227,380
ფული სალაროში	78	78
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში	1,097,599	1,029,990
შეზღუდული ფულადი სახსრები	-	(164)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში	1,097,599	1,029,826

მოთხოვნამდე დეპოზიტები წარმოადგენს ვადიან დეპოზიტებს ბანკებში, შეძენის თარიღიდან დაფარვის სამ თვეზე მეტი ვადით, რომლისთვისაც ჯგუფს აქვს დეპოზიტის მოხსნის ცალმხრივი უფლება შეტყობინების მიღებიდან რამდენიმე დღის განმავლობაში, მნიშვნელოვანი ჯარიმების გაწევის ან პროცენტის დაკარგვის გარეშე. შესაბამისად, ეს ვადიანი დეპოზიტები კლასიფიცირებულ იქნა მათი ხასიათიდან გამომდინარე, რომელიც ვადიან დეპოზიტებს შეესაბამება.

საპროცენტო განაკვეთის რისკზე ჯგუფის დამოკიდებულება, ასევე მგრძნობელობის ანალიზი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის, განხილულია 22-ე შენიშვნაში.

17. კაპიტალი და ვალდებულებები მთავრობის მიმართ

(a) სააქციო კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და მათ აქვთ ფონდის კრებებზე ერთ აქციაზე ერთი ხმის უფლება.

საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 8 მაისის ბრძანების საფუძველზე, ფონდის სააქციო კაპიტალი განისაზღვრა 100,000,000 ჩვეულებრივი აქციის სახით, ნომინალური ღირებულებით 1 ლარი.

(b) მესაკუთრეთა შენატანები

2017 წლის განმავლობაში, საქართველოს მთავრობამ მოახდინა 7,421 ათასი ლარის მილსადენების, 313 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთების და 89 ათასი ლარის მარაგების კონტრიბუცია (2016: საქართველოს მთავრობამ მოახდინა 174 ათასი ლარის გაზის მილსადენების

4,611 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთების, 363 ათასი ლარის ძირითადი საშუალებების და 1,044 ათასი ლარის არამატერიალური აქტივების კონტრიბუცია) სააქციო კაპიტალის ზრდის ფორმით. მთავრობამ ასევე ჯგუფის სააქციო კაპიტალში შეიტანა მიწის ნაკვეთები 6,715 ათასი ლარის ოდენობით და ფულადი სახის კონტრიბუცია 38,540 ათასი ლარის ოდენობით (2016: 156,748 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთები, გადამცემი ხაზები და სხვა ძირითადი საშუალებები).

(c) აქციონერის მიერ მიღებული დისტრიბუციები

2017 წელს ჯგუფმა გადასცა ანაკლიაში (ზუგდიდი) განთავსებული მიწის ნაკვეთები 10,301 ათასი ლარის ოდენობით, სახელმწიფოს მმართველობის ქვეშ მყოფ საწარმოს.

2016 წელს, ჯგუფმა სესხის (68,180 ათასი ლარი) მოთხოვნის უფლება გადასცა სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფ პირზე (იხილეთ შენიშვნა 13) და გაანაწილა სხვა არაფულადი აქტივები საბალანსო ღირებულებით 6,638 ათასი ლარი სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფ პირებზე. განაწილებების ხასიათიდან გამომდინარე, არ აღიარებულა დაკავშირებული საგადასახადო ეფექტი.

(d) ვალდებულებები სახელმწიფოს მიმართ

ვალდებულებები სახელმწიფოს მიმართ წარმოადგენს ვალდებულებებს ძირითადი საშუალებების ფორმით, რომლებიც გაიცემა კაპიტალში შემცირების სახით, რომელიც ჯერ არ არის ფორმალურად გადაცემული მესაკუთრეებზე. ეს ვალდებულებები აღრიცხულია მესაკუთრისთვის გადასაცემი აქტივების საბალანსო ღირებულებით.

(e) სახელმწიფოსგან მიღებული ავანსი

2012 წლის აპრილში სს „საქართველოს რკინიგზამ“ და სახელმწიფომ გააფორმეს შემოვლითი გზის პროექტის მემორანდუმი. ამ უკანასკნელის თანახმად, სახელმწიფო დაინტერესებულია და მიზნად ისახავს ჯგუფისგან დაახლოებით 70.1 ჰექტარი მიწის ნაკვეთის შეძენას, რომელიც გამოთავისუფლდება სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის ქ. თბილისის ცენტრიდან გადატანის და ახალი შემოვლითი სარკინიგზო მარშრუტის მშენებლობის შედეგად, მიწის ნაკვეთების შემდგომი განვითარების მიზნით. სახელმწიფო თანახმაა სს „საქართველოს რკინიგზას“ გადაუხადოს 138 მილიონი შვეიცარული ფრანკის ეკვივალენტი ეროვნულ ვალუტაში, სახელმწიფოს მიერ ჯგუფიდან მისაღები დივიდენდების შემცირების გზით. 2012 წელს, სს „საქართველოს რკინიგზამ“ გამოაცხადა 231.592 ათასი ლარის დივიდენდები (138 მილიონი შვეიცარული ფრანკი) და თანხის კლასიფიცირება მოახდინა, როგორც შემოვლითი რკინიგზის ხაზის პროექტის მემორანდუმის ფარგლებში მიწის შესასყიდად სახელმწიფოსგან მიღებული ავანსის თანხა. შედეგად, გადასახდელი დივიდენდები კლასიფიცირებულ იქნა, როგორც მიწის გაყიდვის მიზნით სახელმწიფოსგან მიღებული ავანსის თანხა (იხილეთ შენიშვნა 17(f)).

(f) სახელმწიფოსთვის ქონების გადაცემა

2017 და 2016 წლებში ჯგუფმა შემოვლითი სარკინიგზო ხაზის პროექტის მემორანდუმის ფარგლებში სახელმწიფოს გადასცა 55,787 და 89,166 კვადრატული მეტრი (შესაბამისად) მიწის ნაკვეთები, მათზე განთავსებულ შენობა-ნაგებობებთან ერთად. ამ მიწის ნაკვეთების და მათზე განთავსებულ შენობა-ნაგებობის სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა დამოუკიდებელი შემფასებლის მიერ, მსგავსი ადგილმდებარეობისა და ფიზიკური მახასიათებლების მქონე ქონებების გამოცხადებული ფასების საფუძველზე. სამართლიანი ღირებულების შეფასება განეკუთვნება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მე-3 დონეს, შეფასების მეთოდში გამოყენებული მნიშვნელოვანი არადაკვირვებადი კორექტირებების გამო. მნიშვნელოვანი არადაკვირვებადი მონაცემები უკავშირდება განსხვავებებს ქონებების მახასიათებლებში, როგორიც არის - ზომა, ადგილმდებარეობა, ქონებასთან მისადგომი გზის არსებობა და მოლაპარაკებების გზით მიღწეული ფასდაკლება, რომელთა გათვალისწინებით, შემფასებელი ბაზარზე გაცხადებულ ფასების კორექტირებას ახდენს 0-დან 15%-მდე.

სხვაობა გადაცემული ქონების სამართლიან ღირებულებასა და საბალანსო ღირებულებას შორის აღიარებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შემოსავლის სახით. სხვაობა გადაცემული ქონების ღირებულებასა (რომელითაც მხარეების შეთანხმებისამებრ ხდება სახელმწიფოსაგან მიღებული ავანსის შემცირება) და სამართლიან ღირებულებას შორის აღიარებულია პირდაპირ კაპიტალში, მესაკუთრის მიერ არაფულადი შენატანის ანარიცხის სახით.

'000 ლარი	2017	2016
გადაცემული ქონების ღირებულება, ჯგუფსა და მთავრობას შორის შეთანხმებული ოდენობით	27,715	147,979
გამოკლებული: გადაცემული ქონების სამართლიანი ღირებულება	(27,715)	(85,634)
აღიარებული მესაკუთრის არაფულადი შენატანის რეზერვში	-	62,345
გადაცემული ქონების სამართლიანი ღირებულება	27,215	85,634
გამოკლებული: გადაცემული ქონების საბალანსო ღირებულება	(3,798)	(5,340)
ქონების გადაცემის შედეგად აღიარებული შემოსავალი	23,417	80,294

სახელმწიფოს მიმართ მოთხოვნა შემოვლით სარკინიგზო ხაზის პროექტის მემორანდუმის ფარგლებში 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენდა 27,149 ათასი ლარი (2016 წლის 31 დეკემბერი: 23,690 ათასი ლარი). მოთხოვნა 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სრულად იქნა უზრუნველყოფილი (იხილეთ შენიშვნა 14).

18. სესხები და კრედიტები

ეს შენიშვნა მოიცავს ინფორმაციას ჯგუფის პროცენტიანი სესხებისა და კრედიტების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ, რომლებიც ამორტიზირებული ღირებულებით ფასდება. საპროცენტო განაკვეთის, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდურობის რისკებზე ჯგუფის დამოკიდებულების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია მოცემულია 22-ე შენიშვნაში.

'000 ლარი	2017	2016
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები	1,931,450	1,969,620
არაუზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური ინსტიტუტებიდან	809,415	1,079,219
უზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური ინსტიტუტებიდან	109,689	80,588
უზრუნველყოფილი სესხი ფინანსთა სამინისტროსგან	-	22,654
	2,850,554	3,152,081
მიმდინარე ვალდებულებები		
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების მიმდინარე წილი	58,108	201,806
ფინანსური ინსტიტუტებიდან მიღებული		
არაუზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე წილი	588,329	190,237
ფინანსური ინსტიტუტებიდან მიღებული		
უზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე წილი	21,196	16,529
ფინანსური სამინისტროსგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე წილი	34,875	11,101
	702,508	419,673

(ა) სესხის დაფარვის ვადები და გრაფიკი

გადაუხდელი სესხებისა და კრედიტების ვადები და პირობები იყო შემდეგი:

’000 ლარი	31 დეკემბერი 2017				31 დეკემბერი 2016		
	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	ნომინალური დირიგებულება	საბალანსო დირიგებულება	ნომინალური დირიგებულება	საბალანსო დირიგებულება	
							ვალუტა
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები							
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების გამოშვება მოკლევადიანი	აშშ დოლარი	6.875%	2017	-	-	141,485	142,431
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების გამოშვება გრძელვადიანი	აშშ დოლარი	6.75%	2021	648,052	648,388	661,700	659,968
არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები	აშშ დოლარი	7.8%	2022	1,341,170	1,341,170	1,369,027	1,369,027
არაუზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური ინსტიტუტებიდან:							
ბანკისგან მიღებული სესხი	აშშ დოლარი	5.0%	2018	12,979	12,979	-	-
ბანკისგან მიღებული სესხი	აშშ დოლარი	6.5%	2018	54,533	54,533	-	-
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	KfW-ს საკონტროლო განაკვეთი + 4%	2027	244,760	244,760	214,587	214,587
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	2.2%	2025	75,052	75,052	46,764	46,764
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - EIB	ევრო	Euribor+0.75%	2033	216,626	216,626	208,567	208,567
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - EBRD	ევრო	Euribor+1%	2025-2028	176,260	176,260	152,103	152,103
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	1%-1.5%	2025-2037	50,249	50,249	48,696	48,696
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ADB	აშშ დოლარი	1%-1.5%	2044	112,928	112,928	112,962	112,962
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - IBRD	აშშ დოლარი	მსოფლიო ბანკის საკრედიტო სახაზინო განაკვეთები	2038	104,650	104,650	76,793	76,793
არაუზრუნველყოფილი სესხი ფინანსური ინსტიტუტებისგან	აშშ დოლარი	Libor+5.95%	2020	349,708	349,708	408,984	408,984
უზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური ინსტიტუტებისგან:							
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	4%	2021	9,366	9,366	10,538	10,538
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - IDA	აშშ დოლარი	მსოფლიო ბანკის საკრედიტო სახაზინო განაკვეთები	2022	29,516	29,516	36,832	36,832
უზრუნველყოფილი სესხი „Credit Suisse“-სგან	აშშ დოლარი	Libor+1.25%	2026	92,002	92,002	49,747	49,747
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	ევრო	7.50%	2020	34,875	34,875	33,755	33,755
სულ პროცენტაანი ვალდებულებები				3,552,726	3,553,062	3,572,540	3,571,754

უზრუნველყოფილი სესხებისა და კრედიტების გირაო განხილულია მე-9 შენიშვნაში.

2016 წლის აპრილში ჯგუფმა განახორციელა 250 მილიონი აშშ დოლარის არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების გამოშვება და ლონდონის საფონდო ბირჟაზე განთავსება და რეგისტრაცია (ლისტინგი), ასევე 2012 წლის ობლიგაციების ვადაზე ადრე ნაწილობრივი გამოსყიდვა. 2017 წლის მაისში ჯგუფმა სრულად დაფარა 2012 წელს გამოშვებული ევრო ობლიგაციების დარჩენილი ნაწილი.

არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციები გამოშვებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე და ძირითადად გამოიყენება მთავარი მაგისტრალის მოდერნიზაციის პროექტისთვის (იხილეთ მე-9 და მე-10 შენიშვნები).

2014 წლამდე ENRD, EIB და KfW-სგან მიღებული სესხები გაიცა საქართველოს მთავრობაზე BSTN პროექტთან დაკავშირებით. 2014 წლის შემდეგ IDA და KfW-სგან მიღებული სესხები საქართველოს მთავრობაზე გაიცა ელექტროენერგიის ბაზრის მხარდაჭერის პროექტის, ასევე პროექტების „Energy IV“, „სექტორის პროგრამული ელექტროენერგიის მიწოდების“ და „ელექტროენერგიის რეგიონალური ქსელის რეაბილიტაცია 1“ განხორციელების მიზნით. 2014 წლის შემდეგ ADB, KfW და ENRD-სგან მიღებული სესხები საქართველოს მთავრობაზე გაიცა ჯვარი-ხორგას ელექტროენერგიის გადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების, ასევე სხვა გადამცემი ქსელების სარეაბილიტაციო პროექტების მშენებლობასთან და გაფართოებასთან დაკავშირებით.

საქართველოს მთავრობამ, თავის მხრივ, მიღებული თანხები მათი გადახდის ვალდებულებასთან ერთად გადასცა ჯგუფს. კრედიტორს სამართლებრივად არ გაუთავისუფლებია საქართველოს მთავრობა სესხების გადახდის უპირატესი პასუხისმგებლობისგან, შესაბამისად, საქართველოს მთავრობა მოქმედებდა როგორც ძირითადი შემსრულებელი ამ ოპერაციაში და ჯგუფის მიერ სესხების გადახდა წარმოადგენს მის ვალდებულებას საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიმართ. უზრუნველყოფილი სესხი საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსგან წარმოადგენს ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული და საქართველოს მთავრობის მიერ ჯგუფის სახელით გადახდილი არაუზრუნველყოფილი სესხების ნაწილზე დარიცხულ პროცენტს.

უზრუნველყოფილი სესხი მიღებულია ერთადერთი მიზნით - სამგზავრო მატარებლების შეძენა. უზრუნველყოფილის ესხი უზრუნველყოფილია შესაბამისი სამგზავრო მატარებლებით, 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საბალანსო ღირებულებით 108,365 ათასი ლარი (2016 წლის 31 დეკემბერი: 52,330 ათასი ლარი) (იხილეთ შენიშვნა 9 (d)).

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფი ფლობს საკრედიტო ხაზს 349,709 ათასი ლარის ოდენობით. 2015 წლის განმავლობაში, ჯგუფმა ახალი კრედიტი მიიღო საერთაშორისო ბანკისგან 150,000 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით. სესხების მიზანი იყო არსებული საკრედიტო ვალდებულებების რეფინანსირება.

ხელმძღვანელობა თვლის, რომ ზემოთ ხსენებული საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხებისა და კრედიტების სამართლიანი ღირებულება არ განსხვავდება თავდაპირველი აღიარებისას აღებული სესხებისგან, რადგან ეს სესხები გაიცა ცალკე ბაზრის სეგმენტში, რომელიც განსხვავდება კომერციული საკრედიტო ბაზრებისგან. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული არაუზრუნველყოფილი სესხის და „Credit Suisse“-სგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხის საბალანსო ღირებულება გონივრულ ფარგლებში მიახლოებულია მათ სამართლიან ღირებულებასთან.

ფინანსური კოვენანტების დარღვევა

2017 წლის განმავლობაში, ფულადი სახსრების ნაკლებობის გამო, ვადადამდგარი სახელშეკრულებო თანხები KfW-ს სესხის ფარგლებში, დაფარვის ვადით 2027 წელი, რომლის ხელშეკრულება გაფორმდა შპს „ენერგოტრანსსა“ და საქართველოს მთავრობას შორის, დროულად არ იქნა გადახდილი. შპს „ენერგოტრანსმა“ ვერ შეათანხმა სესხის პირობების რესტრუქტურიზაციის საკითხი საქართველოს მთავრობასთან 2017 წელს, შესაბამისად, ამ წელს ვადადამდგარი გადახდის გადავადების ფორმალური ნებართვა არ ყოფილა მიღებული საქართველოს მთავრობისგან. სახელშეკრულებო პირობების დარღვევა წარმოადგენს „დეფოლტის

შემთხვევას“ სასესხო ხელშეკრულების ფარგლებში, რომელიც საქართველოს მთავრობას აძლევს უპირობო უფლებას მოითხოვოს სესხებისა და კრედიტების (2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 276,166 ათასი ლარი) სასწრაფოდ დაფარვა. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სესხი რეკლასიფიცირებულ იქნა მიმდინარე სესხად ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შპს „ენერგოტრანსი“ არღვევდა ფინანსური კოვენანტი (სესხის მომსახურების დაფარვის კოეფიციენტი), რომელიც განსაზღვრული იყო EBRD-სთან სუბსაკრედიტო ხელშეკრულებაში. ხელმძღვანელობამ მიიღო უარი კოვენანტის დარღვევაზე, 2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ წლამდე. ხელმძღვანელობა აწარმოებს მოლაპარაკებებს EBRD-სთან ზემოთ ხსენებული სუბსაკრედიტო ხელშეკრულებიდან ფინანსური კოვენანტის მოთხოვნის ამოღების შესახებ.

(b) აქტივებისა და ვალდებულებების მოძრაობის შედარება ფინანსური საქმიანობებიდან წარმოშობილ ფულად ნაკადებთან

'000 ლარი	სესხები და კრედიტები	რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	სულ
ნაშთი 2017 წლის 1 იანვარს	3,571,754	66,417	3,638,171
ამონაგები სესხებიდან	201,218	-	201,218
სესხების დაფარვა	(242,752)	-	(242,752)
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებების დაფარვა	-	(10,387)	(10,387)
სულ ცვლილება ფინანსური ფულადი ნაკადებიდან	(41,534)	(10,387)	(51,921)
უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსების ცვლილების ეფექტი	15,648	625	16,273
საპროცენტო ხარჯი	153,425	-	153,425
საკრედიტო ხარჯის სახით კაპიტალიზებული საპროცენტო ხარჯი	49,754	-	49,754
დისკონტირების ამორტიზაცია	-	6,220	6,220
გადახდილი პროცენტი	(195,985)	-	(195,985)
სულ ვალდებულებასთან დაკავშირებული სხვა ცვლილებები	22,842	6,845	29,697
ნაშთი 2017 წლის 31 დეკემბერს	3,553,062	62,875	3,615,937

19. რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები

'000 ლარი	2017	2016
ვალდებულება სახელმწიფო ბიუჯეტის მიმართ	48,995	58,622
სავაჭრო ვალდებულებები	28,765	28,593
სესხები და დარიცხული პროცენტი	3,586	3,983
	81,346	91,198
ამორტიზირებული ღირებულების შესწორება	(18,471)	(24,781)
ნაშთი 31 დეკემბერს	62,875	66,417
მიმდინარე	15,000	10,000
გრძელვადიანი	47,875	56,417
	62,875	66,417

რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები წარმოადგენს 2006 წლამდე წარმოშობილ თანხებს, რომელთა ანგარიშსწორებას გადავადებულ იქნა ჯგუფში შემავალი საწარმოს სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ რთული ფინანსური მდგომარეობის გამო (იხილეთ შენიშვნა 23). სარეაბილიტაციო გეგმის თანახმად, რომელიც შედგენილ იქნა თავდაპირველად 2006 წელს სამართალწარმოებიდან და შეთანხმდა კრედიტორთა უმრავლესობასთან, აღნიშნული სესხების ანგარიშსწორება გადავადებულ იქნა 2011 წლამდე,

შესაბამისად თანხების ანგარიშსწორება მოხდება ნაწილ-ნაწილ 2023 წლამდე, სარეაბილიტაციო პერიოდის დასრულებამდე.

სარეაბილიტაციო გეგმაში განსაზღვრულია ჯგუფში შემავალი საწარმოს სტრატეგიული მიზნები მომდევნო 15 წლის განმავლობაში, ასევე ჯგუფში შემავალი საწარმოების ძირითადი საოპერაციო და ფინანსური მიზნები. სარეაბილიტაციო გეგმის თანახმად, დაინიშნა მენეჯერი რეაბილიტაციის საკითხებში მთლიანი სარეაბილიტაციო პერიოდის განმავლობაში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მმართველობის განსახორციელებლად. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მთავარი კრედიტორია საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო. ფინანსთა სამინისტროსთვის გადასახდელი თანხები მოიცავს გადასახადებს და მოსაკრებლებს, ასევე სესხებს და დარიცხულ საპროცენტო განაკვეთებს. რესტრუქტურულიზებული ვალდებულებები წარმოდგენილია დისკონტირებული თანხებით. 2008 წელს ახალი სარეაბილიტაციო გეგმის დამტკიცების შემდეგ, ჯგუფმა შეაფასა გადავადებული ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება გადახდის ვადების ცვლილების მიზნით. სარეაბილიტაციო გეგმის დამტკიცების თარიღისთვის, ამ ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა მომავალი ფულადი ნაკადების ბაზრის საშუალო 9.57%-იანი განაკვეთით დისკონტირებით.

20. აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები

'000 ლარი	2017	2016
ნაშთი 1 იანვრის მდგომარეობით	112,830	108,592
მოგებასა და ზარალში აღიარებული	(4,980)	(4,377)
წლის განმავლობაში მიღებული	4,878	8,614
ნაშთი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	112,728	112,829
გრძელვადიანი	107,797	108,533
მიმდინარე	4,931	4,296
	112,728	112,829

2017 წელს KfW-მ გასცა გრანტი ჯვრის 500/220-კილოვატიანი ქვესადგურის მშენებლობასთან დაკავშირებით, რომელიც 2,220 ათას ლარს შეადგენდა (2016: 8,614 ათასი ლარი). ამასთან 2017 წელს KfW-მ გასცა 2,658 ათასი ლარი ელექტროენერგიის გადამცემი ქსელის გაფართოვების ეკონომიკურ-ტექნიკური ანალიზის ჩასატარებლად.

ფინანსური შენატანი ვერ დაიფარება, სანამ ჯგუფი მიღებულ თანხებს არადაინიშნულებისამებრ არ გამოიყენებს ან სერიოზულს საფრთხეს შეუქმნის პროექტის განხორციელებას.

21. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები

'000 ლარი	2017	2016
სავაჭრო ვალდებულებები	147,285	210,863
BSTN პროექტის ფარგლებში სამშენებლო		
სამუშაოებთან დაკავშირებული ვალდებულებები	38,168	40,542
მომხმარებლებისგან მიღებული ავანსი	17,645	18,386
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	10,983	1,047
სხვა ვალდებულებები	35,565	17,225
	249,646	288,063

ჯგუფის დამოკიდებულება სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკებზე, რომლებიც უკავშირდება სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებს, განხილულია 22-ე შენიშვნაში.

22. სამართლიანი ღირებულება და რისკების მართვა

(a) ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება

სამართლიანი ღირებულების შეფასების მიზანია ფასის განსაზღვრა, რომელიც მიიღება აქტივის გასაყიდად ან ვალდებულების გადაცემის ასანაზღაურებლად ბაზრის მონაწილეებს შორის სტანდარტულ ოპერაციაში შეფასების თარიღისთვის. ამასთან, გაურკვევლობების და სუბიექტური მსჯელობის გათვალისწინებით, სამართლიანი ღირებულება არ უნდა იქნას ინტერპრეტირებული როგორც რეალიზებადი აქტივების გაყიდვაში ან ვალდებულებათა გადაცემაში.

ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ ჯგუფს ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება მიახლოებულია მათ საბალანსო ღირებულებასთან.

კომპანიამ სამართლიანი ღირებულებები განსაზღვრა შეფასების ტექნიკის გამოყენებით. გამოყენებული სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მოძრაობის მოდელს, მომავალი ძირითადი და საპროცენტო თანხების ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებაზე დაყრდნობით, ანგარიშგების დღისთვის არსებული ბაზრის საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებით.

სავარაუდო ფულადი ნაკადების დისკონტირებისთვის გამოყენებული საპროცენტო განაკვეთები, შესაბამის შემთხვევაში ეფუძნება საანგარიშგებო თარიღისთვის სახელმწიფო ამონაგების მრუდს, შესაბამისი საკრედიტო სპრედის დამატებით.

(b) ფინანსური რისკის მართვა

ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით ჯგუფი შემდეგი რისკების წინაშე დგას:

- საკრედიტო რისკი (იხილეთ 22(c));
- ლიკვიდურობის რისკი (იხილეთ 22(d));
- საბაზრო რისკი (იხილეთ 22(e)).

მოცემული შენიშვნა წარმოადგენს ინფორმაციას ჯგუფის მიერ თითოეულ ზემოთ ჩამოთვლილ რისკზე დაქვემდებარების, ჯგუფის ვალდებულებების, პოლიტიკებისა და რისკების შეფასებისა და მართვის პროცესების, ასევე ჯგუფის კაპიტალის მართვის შესახებ. დამატებითი რაოდენობრივი ინფორმაცია განსაზღვრულია წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

რისკების მართვის სტრუქტურა

ჯგუფის რისკების მართვის პოლიტიკა შეიქმნა იმისათვის, რომ დადგინდეს და გაანალიზდეს ჯგუფის წინაშე მდგარი რისკები, განისაზღვროს რისკის სათანადო ლიმიტები და კონტროლის მექანიზმები, ასევე განხორციელდეს რისკების მონიტორინგი და დადგენილი ლიმიტების მკაცრად დაცვა. რისკების მართვის პოლიტიკა და სისტემა რეგულარულად განიხილება, საბაზრო პირობებში და ჯგუფის საქმიანობაში შესაბამისი ცვლილებების ასახვის მიზნით. ჯგუფი მრავალმხრივი სასწავლო და მმართველობითი სტანდარტებისა და პროცედურების დანერგვით, მიზნად ისახავს განავითაროს მოწესრიგებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემო, სადაც თითოეულ თანამშრომელს გაცნობიერებული ექნება თავისი ფუნქცია და ვალდებულება.

ფონდისა და ჯგუფში შემავალი საწარმოების სამეთვალყურეო საბჭოებს აქვთ პასუხისმგებლობა განსაზღვრონ და განიხილონ ჯგუფში შემავალი საწარმოების რისკების მართვის სტრუქტურა. სამეთვალყურეო საბჭოები ამოწმებენ თუ როგორ ახდენს ხელმძღვანელობა ჯგუფში შემავალი საწარმოების მიერ რისკების მართვის პოლიტიკებისა და პროცედურების დაცვას და მიმოიხილავს, ასევე რისკების მართვის სტრუქტურის შესაბამისობის უზრუნველყოფას, ჯგუფში შემავალი საწარმოების წინაშე მდგომ რისკებთან მიმართებაში.

(c) საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ფინანსური დანაკარგის რისკი, როდესაც მომხმარებელი ან ფინანსური ინსტრუმენტის მხარე ვერ ასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს. ამგვარი რისკი ძირითადად წარმოეშევა მომხმარებლის მოთხოვნებთან, საკრედიტო მოთხოვნებთან, ვადიან დეპოზიტებსა და ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებთან მიმართებაში.

(i) საკრედიტო რისკზე დამოკიდებულება

ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება მაქსიმალურად ექვემდებარება საკრედიტო რისკს. საანგარიშგებო დღისთვის ჯგუფის მიერ საკრედიტო რისკზე მაქსიმალური დამოკიდებულება უკავშირდება შემდეგს:

'000 ლარი	შენიშვნა	საბალანსო ღირებულება	
		2017	2016
ფინანსური იჯარის მოთხოვნა	12	62,873	59,037
სავაჭრო მოთხოვნები	15	287,043	343,819
სხვა მოთხოვნები	14	5,210	5,395
საკრედიტო მოთხოვნა	13	8,249	60,410
ვადიანი დეპოზიტები		-	112,456
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	16	1,097,520	1,029,912
		1,460,895	1,611,029

(ii) სავაჭრო მოთხოვნები

ჯგუფის დამოკიდებულება საკრედიტო რისკზე ძირითადად განპირობებულია თითოეული მომხმარებლის ინდივიდუალური მახასიათებლებით. თუმცა, ხელმძღვანელობა ასევე განიხილავს ჯგუფის მომხმარებელთა ბაზის დემოგრაფიულ მონაცემებსაც, მათ შორის იმ მრეწველობისა და ქვეყნის დეფოლტის რისკს, რომელშიც ფუნქციონირებენ მომხმარებლები, რადგან ამ ფაქტორს შესაძლოა გავლენა ჰქონდეს საკრედიტო რისკზე, კონკრეტულად მიმდინარე ეკონომიკურ ვითარებაში.

საბალანსო ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის, ბუნებრივი აირის გაყიდვის, სარკინიგზო ტრანსპორტირების, ელექტროენერგიის გადაცემისა და განაწილების საქმიანობიდან მიღებული ჯგუფის შემოსავლების დაახლოებით 45%, 56%, 8% და 28% (შესაბამისად) უკავშირდება გაყიდვის ოპერაციებს ერთ მომხმარებელთან შემოსავლის ყოველ ტიპზე (2016: 34%, 55%, 13% და 42%, შესაბამისად).

საკრედიტო რისკი იმართება მომხმარებლებისგან ავანსის მოთხოვნით ან მათი კრედიტუნარიანობის შეფასებით კრედიტის გახანგრძლივებამდე, ასევე მისაღები ნაშთების ყოველთვიური მონიტორინგით და სესხის სასწრაფოდ დაფარვის მოთხოვნით, როდესაც ნაშთი მიუახლოვდება კონკრეტულ ზღვარს, რომელსაც განსაზღვრავს თითოეული კონტრაქტის. სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით ზოგადად უზრუნველყოფა არ მოითხოვება.

ჯგუფი განსაზღვრავს გაუფასურების რეზერვს, რომელიც ასახავს სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით მის მიერ გაწეული ზარალის შეფასებას. ამ რეზერვის მთავარი კომპონენტია კონკრეტული ზარალის კომპონენტი, რომელიც ინდივიდუალურად უკავშირდება მნიშვნელოვან ფაქტიურ დავალიანებებს.

სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკზე მაქსიმალური დამოკიდებულება საანგარიშგებო თარიღისთვის გეოგრაფიული რეგიონების მიხედვით იყო შემდეგი:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2017	2016
ადგილობრივად	217,221	285,132
დსთ-ს ქვეყნები	69,822	58,687
	287,043	343,819

სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკზე მაქსიმალური დამოკიდებულება საანგარიშგებო თარიღისთვის, მომხმარებლების ტიპების მიხედვით იყო შემდეგი:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2017	2016
ბუნებრივი აირის დისტრიბუცია	117,133	129,777
უცხოური სარკინიგზო კომპანიები	-	55,880
ელექტროენერგიის საბითუმო მომხმარებლები	34,991	49,930
ელექტროენერგიის განაწილება	10,274	24,479
ბუნებრივი აირის მილსადენების იჯარა	29,829	20,721
ნავთობით ვაჭრობა	4,954	22,172
სხვა	89,862	40,860
	287,043	343,819

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს ჰყავდა ორი კლიენტი, რომელთა ნაშთმა გადააჭარბა ბუნებრივი აირის დისტრიბუციებზე მთლიანი სავაჭრო მოთხოვნების 10%-ს (2016 წლის 31 დეკემბერი: ერთი კლიენტი). ამ ნაშთების საბალანსო ღირებულება 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იყო 116,749 ათასი ლარი (2016 წლის 31 დეკემბერი: 129,631 ათასი ლარი) და 43,746 ათასი ლარი (2016 წლის 31 დეკემბერი: 20,721 ათასი ლარი). ჯგუფის ორი ყველაზე მნიშვნელოვანი კლიენტი უცხოური სარკინიგზო კომპანიებიდან 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხავენ სავაჭრო მოთხოვნებს საბალანსო ღირებულებით 40,681 ათასი ლარი (2016: 55,580 ათასი ლარი).

გაუფასურების ზარალი

სავაჭრო მოთხოვნების ვადები და შესაბამისი გაუფასურების თანხა ანგარიშგების თარიღში იყო შემდეგი:

'000 ლარი	ბრუტო 2017	გაუფასურება 2017	ბრუტო 2016	გაუფასურება 2016
არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებული	84,914	-	132,770	-
0-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	145,239	-	150,329	14,761
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	4,520	1,270	8,256	1,928
181-დან 365 დღემდე ვადაგადაცილება	1,606	680	18,977	4,505
ერთ წელზე მეტი ვადაგადაცილება	229,978	177,264	276,243	221,562
	466,257	179,214	586,575	242,756

მომდროება სავაჭრო მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვებზე წლის განმავლობაში იყო შემდეგი:

'000 ლარი	2017	2016
ნაშთი წლის დასაწყისში	242,756	220,600
ზრდა წლის განმავლობაში	12,686	22,156
სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში ჩამოწერილი თანხები	(76,228)	-
ნაშთი წლის ბოლოსთვის	179,214	242,756

გაუფასურების ზარალის უმეტესობა 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის უკავშირდება რამდენიმე კლიენტს, რომლებმაც მიუთითეს, რომ ისინი ვერ შესძლებდნენ მათი დაუფარავი ნაშთის გადახდას, ეკონომიკური ვითარებიდან გამომდინარე ან გაკოტრების მიზეზით. ჯგუფს სჯერა, რომ არაგაუფასურებული თანხები, რომლებიც ვადაგადაცილებულია, კვლავ ამოგებადია, გადახდებთან დაკავშირებული ქცევის გამოცდილების და შესაბამისი კლიენტების საკრედიტო რეიტინგების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გათვალისწინებით.

ამასთან, 10,335 ათასი ლარის მოთხოვნა (2016: 42,024 ათასი ლარი) უკავშირდება სატვირთო ვაგონების საიჯარო კლიენტებს, რომლებთანაც ჯგუფი გასწევს სატვირთო ვაგონის იჯარის ხარჯს და შესაბამის გადახდებს. ეს მოთხოვნები და ვალდებულებები პერიოდულად ურთიერთგაიქვითება წმინდა საფუძველზე.

სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებული სარეზერვო ანგარიშგება გამოიყენება გაუფასურების ზარალის აღრიცხვის მიზნით, სანამ არ ამოიწურება სესხის დაბრუნების ყველა შესაძლებლობა; ამ შემთხვევაში თანხები ჩამოიწერება პირდაპირ ფინანსურ აქტივთან მიმართებაში.

ვალდებულებების შეუსრულებლობის გამოცდილების კოეფიციენტის საფუძველზე, ჯგუფს სჯერა, რომ ზემოთ თქმულის გარდა, სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში საჭიროა გაუფასურების რეზერვი.

(iii) საკრედიტო მოთხოვნა

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა მისი მართვის ქვეშ მყოფ პირზე გასცა სესხი 22,875 ლარის ოდენობით. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ხელმძღვანელობამ სესხი გაუფასურებულად შეაფასა. შედეგად, ჯგუფმა აღიარა გაუფასურების ზარალი საკრედიტო მოთხოვნის საბალანსო ღირებულებისთვის 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, რომელიც 23,502 ლარს შეადგენდა და რომელიც აღიარდა 2017 წლის ფინანსურ ხარჯებში.

(iv) ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები და ვადიანი დეპოზიტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები და ვადიანი დეპოზიტები ჯგუფს განთავსებული აქვს ბანკებში Fitch-ის სარეიტინგო სააგენტოს შეფასებით B ან უფრო მაღალი რეიტინგებით. ნაშთები არ არის გაუფასურებულ ან ვადაგადაცილებული.

(d) ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის ისეთი რისკი, რომლის დროსაც ჯგუფს ექმნება სირთულეები ნაკისრი ფინანსური ვალდებულებების შესრულებაში და რომელთა დასაფარად საჭიროა ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის მიწოდება. ჯგუფის ლიკვიდურობის მართვის მიდგომა უზრუნველყოფს შეძლებისდაგვარად იმის უზრუნველყოფას, რომ ყოველთვის ჰქონდეს ვალდებულების ვადაში დაფარვის შესაძლებლობა, როგორც ჩვეულებრივ, ასევე კრიზისულ პერიოდში არასაჭირო დანაკარგების ან ჯგუფის რეპუტაციაზე ზიანის მიყენების თავიდან ასაცილებლად. ჯგუფის ლიკვიდურობის მართვა ასევე მოიცავს ობლიგაციების გამოშვების ხელშეკრულებებში განივთვლულ შეთანხმებებს.

ლიკვიდურობის მოთხოვნების სამართავად, ჯგუფი აკეთებს მოკლევადიან პროგნოზს ფულადი ნაკადების მოძრაობასთან დაკავშირებით, სავარაუდო ფინანსური საჭიროებების გათვალისწინებით, რომლებიც განისაზღვრება საოპერაციო საქმიანობებისა ხასიათის განსაზღვრისა და გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზების შენარჩუნების გზით. ჯგუფი უზრუნველყოფს მოთხოვნისთანავე მუდმივად ჰქონდეს 60 დღის საოპერაციო ხარჯებისა და ფინანსური ვალდებულებების მომსახურებისთვის საჭირო ფულადი სახსრები. ეს გამორიცხავს ექსტრემალური ვითარებების პოტენციურ გავლენას, რომლის წინასწარ განსაზღვრაც შეუძლებელია; ამგვარი ვითარებები მოიცავს ბუნებრივ კატასტროფებს.

მე-13 შენიშვნაში განსაზღვრულის შესაბამისად, კოვენანტების დარღვევის გამო, რამდენიმე სესხი და კრედიტი რეკლასიფიცირებულ იქნა მიმდინარედ 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ მიუხედავად კრედიტორების უფლებისა მოითხოვონ სესხებისა და კრედიტების სასწრაფო წესით დაფარვა, ფაქტიური მოთხოვნების შესაძლებლობა ნაკლებ სავარაუდოა, რადგან ჯგუფს შესწევს უნარი გამოასწოროს კოვენანტების დარღვევა კრედიტორებისგან უარის მიღების გზით. ამასთან, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსგან (საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე) მიღებულ იქნა დამხმარე წერილი, რომლითაც სამინისტრო გამოხატავს სურვილს და შესაძლებლობას ჯგუფს გაუწიოს დამატებითი ფინანსური და სხვა სახის დახმარება, საჭიროებიდან გამომდინარე, რათა ჯგუფმა დააკმაყოფილოს მის წინაშე მდგარი ყველა ვადადამდგარი ფინანსური ვალდებულება.

ჯგუფს აქვს მნიშვნელოვანი სახელშეკრულებო ვალდებულებები ძირითადი საშუალებების შესყიდვაზე და მშენებლობაზე (იხილეთ შენიშვნა 25). ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ სესხებიდან და საკრედიტო ხაზებიდან მომდინარე ჯგუფის მიერ ფლობილი ფულადი სახსრები და მათი

ეკვივალენტები და ასევე საოპერაციო საქმიანობებიდან მიღებული ფულადი ნაკადები შეესაბამება კაპიტალური დანახარჯების პროექტების ფინანსირებას.

ლიკვიდურობის რისკზე დამოკიდებულება

ქვემოთ წარმოდგენილი მონაცემები მოიცავს ფინანსური ვალდებულებების და ნომინალური საპროცენტო გადახდების კონტრაქტით გათვალისწინებულ ხანდაზმულობას და გამორიცხავს მათზე ურთიერთჩათვლის ხელშეკრულებების გავლენას.

31 დეკემბერი 2017

'000 ლარი არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები					
	საბალანსო ღირებულება	სულ	0-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი
სესხები და კრედიტები	3,553,062	4,702,238	530,472	287,639	3,038,788	845,339
რესტრუქტურირებული ვალდებულებები	62,875	81,347	15,000	-	60,000	6,347
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	232,001	232,001	232,001	-	-	-
	3,847,938	5,015,586	777,473	287,639	3,098,788	851,686

31 დეკემბერი 2016

'000 ლარი არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები					
	საბალანსო ღირებულება	სულ	0-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი
სესხები და კრედიტები	3,571,754	4,723,389	379,924	159,923	2,024,028	2,159,513
რესტრუქტურირებული ვალდებულებები	66,417	91,152	10,000	-	70,000	11,152
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	270,668	270,669	270,669	-	-	-
	3,908,839	5,085,210	660,593	159,923	2,094,028	2,170,665

არ არის მოსალოდნელი, რომ დაფარვის ვადების მიხედვით ანალიზში შემავალი ფულადი ნაკადები შესაძლოა წარმოიშვას მნიშვნელოვნად უფრო ადრე ან მნიშვნელოვნად განსხვავებული ოდენობით.

(e) საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი წარმოადგენს საბაზრო ფასების ცვალებადობის რისკს, რაც მოიცავს სავალუტო გაცვლითი კურსების, საპროცენტო განაკვეთებისა და კაპიტალის ღირებულების ცვალებადობის რისკს, რამაც შესაძლოა გავლენა იქონიოს ჯგუფის შემოსავლებზე ან მის ხელთ არსებული ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. საბაზრო რისკების მართვის მიზანია საბაზრო რისკების საფრთხის მართვა და კონტროლი მისაღები პარამეტრების საფუძველზე ამონაგების ოპტიმიზაციის ფონზე.

ჯგუფი არ იყენებს ჰეჯირებას მოგება-ზარალში არასტაბილურობის მართვის მიზნით.

(i) სავალუტო რისკი

ჯგუფი დგას სავალუტო რისკის წინაშე, იმ მიზეზით, რომ არსებობს განსხვავება რეალიზაციის, შესყიდვის და სესხების დენომინირებულ ვალუტასა და ჯგუფის ფუნქციონალურ ვალუტას შორის. ჯგუფის ფუნქციონალური ვალუტა არის ლარი. ვალუტები, რომლებშიც ეს ოპერაციებია დენომინირებული ძირითადად არის აშშ დოლარი (USD), შვეიცარული ფრანკი (CHF) და ევრო (EUR).

დამოკიდებულება სავალუტო რისკზე

ჯგუფი განიცდის სავალუტო რისკების გავლენას შემდეგი ფორმით:

'000 ლარი	აშშ დოლარში დენომინირებული 2017	შვეიცარულ ფრანკში დენომინირებული 2017	ევროში დენომინირებული 2017	აშშ დოლარში დენომინირებული 2016	შვეიცარულ ფრანკში დენომინირებული 2016	ევროში დენომინირებული 2016
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	488,633	1,891	99	620,641	499	3,374
ვადიანი დეპოზიტები	-	-	-	112,456	-	-
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	48,279	28,505	95	28,235	57,152	17
საკრედიტო მოთხოვნა	37,902	-	-	60,410	-	-
სესხები და კრედიტები	(2,745,875)	-	(807,188)	(2,856,744)	-	(715,008)
რესტრუქტურირებული ვალდებულებები	(7,052)	-	(4,041)	(7,676)	-	(3,777)
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	(43,517)	-	(470,574)	(47,113)	-	(25,626)
წმინდა რისკს დაქვემდებარებული ოდენობა	(2,221,630)	30,396	(1,281,609)	(2,089,791)	57,651	(741,020)

წლის განმავლობაში არსებული მნიშვნელოვანი გაცვლითი კურსები:

ლარში	საშუალო განაკვეთი		ანგარიშგების წარდგენის თარიღით არსებული სვოტ განაკვეთი	
	2017	2016	2017	2016
1 აშშ დოლარი	2.5086	2.3667	2.5922	2.6468
1 შვეიცარული ფრანკი	2.5466	2.4012	2.6584	2.5982
1 ევრო	2.8322	2.6172	3.1044	2.7940

მგრძნობელობის ანალიზი

ლარის კურსის შესაძლო შესუსტება, როგორც ქვემოთ არის მითითებული, სხვა ვალუტებთან მიმართებაში 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გავლენას იქონიებდა უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასებაზე, კაპიტალზე და მოგება-ზარალზე გადასახადის გამოკლებით ქვემოთ ნაჩვენები თანხებით. ანალიზში გამოყენებულია დაშვება, რომ ყველა სხვა ცვლადი, მათ შორის საპროცენტო განაკვეთები უცვლელი რჩება და უგულებელყოფს პროგნოზირებადი გაყიდვებისა და შესყიდვების გავლენას.

'000 ლარი	მოგება ან ზარალი
31 დეკემბერი 2017	
აშშ დოლარი (10% გაუფასურება)	(222,163)
შვეიცარული ფრანკი (10% გაუფასურება)	3,040
ევრო (10% გაუფასურება)	(128,161)
31 დეკემბერი 2016	
აშშ დოლარი (10% გაუფასურება)	(208,979)
შვეიცარული ფრანკი (10% გაუფასურება)	5,765
ევრო (10% გაუფასურება)	(74,102)

ლარის კურსის გამყარებას ზემოთ მითითებულ ვალუტებთან მიმართებაში 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შესაძლოა ჰქონდეს მსგავსი ან უკუეფექტი ზემოთ მითითებულ ვალუტებზე და თანხებზე, იმის გათვალისწინებით, რომ ყველა სხვა ცვლადები მუდმივი დარჩება.

(ii) საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის ცვლილება, უპირველეს ყოვლისა, დიდ გავლენას ახდენს სესხებსა და ვალდებულებებზე, რადგან ეს იწვევს სესხის სამართლიანი ღირებულების (სესხი ფიქსირებული განაკვეთით) ან მომავალში ფულადი ნაკადების მოძრაობის (სესხი ცვლადი განაკვეთით) ცვლილებას. ხელმძღვანელობას არ აქვს ფორმალური პოლიტიკა იმის დასადგენად, ჯგუფის ფინანსური ვალდებულებებიდან რამდენი უნდა იყოს ფიქსირებული და რამდენი - ცვლადი საპროცენტო განაკვეთით. თუმცა ახალი სესხის აღების დროს გადაწყვეტილების მიღებისას მმართველი გუნდი ხელმძღვანელობს საკუთარი მოსაზრებით სესხის მოსალოდნელი სარგებლობის პერიოდის დასრულებამდე რომელი საპროცენტო განაკვეთი უფრო მომგებიანი იქნება ჯგუფისთვის - ფიქსირებული თუ ცვლადი.

დამოკიდებულება საპროცენტო განაკვეთის რისკზე

ანგარიშგების წარდგენის თარიღისთვის ჯგუფის პროცენტის მატარებელი ფინანსური ინსტრუმენტების საპროცენტო განაკვეთის პროფილი იყო შემდეგი:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2017	2016
ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტები		
ფინანსური აქტივები	1,013,282	987,148
ფინანსური ვალდებულებები	(2,339,540)	(2,424,141)
	(1,326,258)	(1,436,993)
ცვლადი საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტები		
ფინანსური ვალდებულებები	(1,213,521)	(1,164,424)
	(1,213,521)	(1,164,424)

სამართლიანი ღირებულების მგრძნობელობის ანალიზი ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტებისთვის

ჯგუფი არ აღრიცხავს ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტს როგორც სამართლიან ღირებულებას მოგებაში ან ზარალში ან როგორც გასაყიდად გამიზნულს. შესაბამისად, ანგარიშგების წარდგენის თარიღისთვის, საპროცენტო განაკვეთის ცვლილება კერანაირ გავლენას ვერ მოახდენს მოგება-ზარალზე ან კაპიტალზე.

ფულადი ნაკადების მგრძნობელობის ანალიზი ცვლადი საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტებისთვის

საანგარიშგებო თარიღისთვის საპროცენტო განაკვეთებში შესაძლო გონივრული 100 საპროცენტო პუნქტით ცვლილება გაზრდიდა (შემცირებდა) კაპიტალს და მოგებას ან ზარალს, გადასახადების ქვემოთ ნაჩვენები თანხების გამოკლებით. ეს ანალიზი ადასტურებს, რომ სხვა ცვლადები, კერძოდ კი უცხოური ვალუტის კურსები, მუდმივ მაჩვენებელზე რჩება. ანალიზი ჩატარდა იგივე საფუძველზე 2016 წლისთვის.

'000 ლარი	მოგება ან ზარალი	
	100 საპროცენტო პუნქტით ზრდა	100 საპროცენტო პუნქტით კლება
2017		
ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტები	(12,135)	12,135
ფულადი ნაკადების მგრძნობელობა (ნეტო)	(12,135)	12,135
2016		
ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტები	(11,644)	11,644
ფულადი ნაკადების მგრძნობელობა (ნეტო)	(11,644)	11,644

(f) კაპიტალის მართვა

კაპიტალის მართვის პროცესში ჯგუფის მიზანს წარმოადგენს ჯგუფის მიერ მოქმედი საწარმოს პრინციპით ფუნქციონირების უნარის ხელშეწყობა, აქციონერებისთვის ამონაგების და სხვა დაინტერესებული პირებისთვის სარგებლის, ასევე კაპიტალის ღირებულების შესამცირებლად ოპტიმალური კაპიტალური სტრუქტურის უზრუნველყოფის მიზნით.

ჯგუფი მართავს მისი კაპიტალის სტრუქტურას და არგებს მას ეკონომიკურ პირობებს. კაპიტალის სტრუქტურის შენარჩუნებისა და ცვლილების მიზნით, ჯგუფს შეუძლია შეცვალოს აქციონერებისთვის გადახდილი თანხები, დაუბრუნოს კაპიტალი აქციონერებს, გამოუშვას ახალი აქციები ან გაყიდოს აქტივები.

საბჭოს პოლიტიკა მოიცავს ძლიერი კაპიტალური ბაზის შექმნას ისეთი ფორმით, რომ უზრუნველყოფილ იქნას ინვესტიორის, კრედიტორის და ბაზრის ნდობა და შენარჩუნებულ იქნას ბიზნესის მომავალი განვითარება.

ჯგუფის ვალისა და კაპიტალის თანაფარდობა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის იყო შემდეგი:

'000 ლარი	2017	2016
სულ ვალდებულებები	4,044,715	4,135,225
გამოკლებული: ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	(1,097,599)	(1,029,990)
წმინდა ვალი	2,947,116	3,105,235
 სულ კაპიტალი	 2,292,105	 2,731,310
ვალისა და კაპიტალის თანაფარდობა 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1.29	1.14

წლის განმავლობაში ადგილი არ ჰქონია ცვლილებას ჯგუფის მიერ კაპიტალის მართვის მიდგომაში.

არც ფონდი და არც მისი შვილობილი კომპანიები წარმოადგენენ გარედან დაწესებული კაპიტალის მოთხოვნების საგანს.

23. მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიები და არაკონტროლირებადი ინტერესები

სს „საქართველოს რკინიგზა“ დაფუძნდა სახელმწიფოს საკუთრების ქვეშ მყოფი საწარმოს სახით 1998 წლის დეკემბრის თვეში, როგორც საქართველოში სარკინიგზო ტრანსპორტირების მომსახურების გამწვევი პირი, საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანების #929 საფუძველზე. სს „საქართველოს რკინიგზის“ ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს ქვეყანაში სარკინიგზო სისტემის ფუნქციონირება, სატვირთო და სამგზავრო ტრანსპორტირების მომსახურების გაწევის, სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მომსახურებისა და განვითარების და ასევე საქართველოში სარკინიგზო ხაზების მშენებლობის გზით.

სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ დაფუძნდა 100%-ით სახელმწიფოს საკუთრების ქვეშ მყოფი საწარმოს სახით საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს 2006 წლის 21 მარტის ბრძანებით, სამი სახელმწიფო კომპანიის (სს „საქართველოს საერთაშორისო ნავთობის კორპორაცია“, სს „საქართველოს გაზის საერთაშორისო კორპორაცია“ და სს „თელეთის ნავთობის კომპანია“) საფუძველზე. სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს ბუნებრივი აირის იმპორტირება და გაყიდვა, გაზისა და ნავთობის მიღსადენების იჯარა, ნავთობისა და გაზის ექსპლოატაცია და მოპოვება საქართველოს ტერიტორიაზე. 2006 წლის დეკემბერში, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციას“ საპრეზიდენტო ბრძანებით #736 მიენიჭა „ნაციონალური ნავთობის კომპანიის“ სტატუსი და ის მოქმედებს საქართველოს სახელმწიფოს სახელით, იღებს და ყიდის მოპოვებული ნავთობის სახელმწიფოს წილს და საქართველოს ტერიტორიაზე შემსრულებლების მიერ ნავთობისა და ბუნებრივი აირის შესახებ საქართველოს კანონის და სახელმწიფოსა და შემსრულებლებს შორის

გაფორმებული პროდუქციის წილობრივი განაწილების ხელშეკრულებების შესაბამისად წარმოებულ ბუნებრივ აირს. 2013 წლის ოქტომბერში სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციამ“ და სს „საპარტნიორო ფონდმა“ შექმნეს ახალი შვილობილი კომპანია - შპს „გარდაბნის თბოსადგური“ შესაბამისი 51% და 49%-იანი ინტერესით. საწესდებო კაპიტალი განისაზღვრა 100,000 ათასი აშშ დოლარით. გადახდილმა საწესდებო კაპიტალმა 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგინა 175,185 ათასი ლარი. შვილობილი კომპანია შეიქმნა გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტრო სადგურის (CCPP) მშენებლობისა და ოპერირების მიზნით. სამშენებლო სამუშაოები დასრულდა 2015 წლის ივლისში. გარდაბნის კომბინირებული ციკლის ელექტროსადგურმა შემოსავლის მოტანა დაიწყო 2015 სექტემბრის თვიდან.

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ დაფუძნდა საქართველოს კანონმდებლობის ქვეშ 2002 წლის 12 ნოემბერს, სს „ელექტროგადამცემისა“ და შპს „ელექტროდისკრეტიზაცია-2000“-ის შერწყმის საფუძველზე და წარმოადგენს მათ კანონიერ უფლებამონაცვლეს. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მთავარი შვილობილია შპს „ენერგოტრანსი“, სახელმწიფო საწარმოს სახით 2002 წელს დაფუძნებული პირი. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ და მისი შვილობილი კომპანიების ძირითადი საქმიანობა მოიცავს ელექტროენერგიის გადაცემას და მიწოდებას საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე, რომელიც რეგულირდება ელექტროენერგიისა და ბუნებრივი აირის შესახებ კანონით, და საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიისგან მიღებული ლიცენზიების საფუძველზე. შპს „ენერგოტრანსი“ ფლობს ვარძიის და ზეკარის 500 კვ-იან ელექტროგადამცემ ხაზებს და მესხეთი-თურქეთის დამაკავშირებელ 400 კვ-იან ხაზს, რომელიც აშენდა „შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტის“ (BSTN) შემადგენელი ნაწილის სახით. ეს პროექტი დასრულდა 2013 წლის ბოლოს. ახალი გადამცემი ხაზები უზრუნველყოფენ საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის დამატებით უსაფრთხოებას ახალი დასავლეთ-აღმოსავლეთის 500 კვ-იანი ხაზის დამატებით, რითაც შექმნა თურქეთში ელექტროენერგიის ექსპორტის დამატებით შესაძლებლობა. წარსულში ფინანსური სირთულეების გამო, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ მოცემული მომენტისთვის რეაბილიტაციის პროცესს გადის, რომელსაც მართავს მენეჯერი რეაბილიტაციის საკითხებში, სარეაბილიტაციო გეგმის (იხილეთ შენიშვნა 19) შესაბამისად. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემაზე“ კონტროლის შეფასების დროს, ხელმძღვანელობამ სხვა საკითხებთან ერთად გაითვალისწინა მისი რეაბილიტაციის პროცესის შეწყვეტის უნარი და სესხის დაფარვის გზით რეაბილიტაციის მენეჯერის მოხსნის შესაძლებლობა.

სს „ელექტროსისტემის კომერციული ოპერატორი“ დაფუძნდა საქართველოში 2006 წლის 1 სექტემბერს, რომლის უპირატეს მიზანს წარმოადგენდა საბალანსო ელექტროენერგიისა და გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვა, ელექტროენერგიის იმპორტი და ექსპორტი და საქართველოში ელექტროენერგიის ყიდვა-გაყიდვის გამარტივება.

2015 წლის მარტში სს „საპარტნიორო ფონდმა“, შპს „პროექტმა“ (ჯგუფის 100%-იანი საკუთრების ქვეშ) და შპს „Elbit Systems - Cyclone“ დააფუძნეს ახალი შვილობილი კომპანია სს „Aerostructure Technologies Cyclone“ 33,33%, 33,33% და 33,34% წილებით (შესაბამისად). მხარეები შეთანხმდნენ შვილობილი კომპანიის დარეგისტრირებაზე 60,000 ათასი ლარის საწესდებო კაპიტალით.

აქციონერთა ხელშეკრულების შესაბამისად, კონკრეტული გადაწყვეტილებებისთვის საჭიროა ერთპიროვნული შეთანხმება. ხელმძღვანელობის აზრით ჯგუფს კონტროლი აქვს შვილობილ კომპანიაზე იმის გამო, რომ ის ექვემდებარება (აქვს უფლება) ცვლად ამონაგებს შვილობილ კომპანიაში მისი ჩართულობიდან და შესწევს უნარი იმოქმედოს ამგვარ ამონაგებებზე შვილობილ კომპანიაზე მისი მართვის უფლებით. დასკვნა ეფუძნება საკუთრების წილის პროცენტულ მაჩვენებელს და შვილობილი კომპანიის სააქციო ხელშეკრულებას, რომლისთვისაც მოითხოვება ხმების მარტივი უმრავლესობა.

შვილობილი კომპანია შეიქმნა კომერციული (სამოქალაქო) ბაზრისთვის კომპოზიციური აერო-სტრუქტურის პროდუქტების შემუშავებაში, წარმოებაში, გაყიდვასა და მხარდაჭერაში ჩართულობის მიზნით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია ჯგუფის შვილობილ კომპანიასთან - სს „Aerostructure Technologies Cyclone“ დაკავშირებით:

‘000 ლარი	2017	2016
NCI პროცენტული მარჟენები	34%	34%
გრძელვადიანი აქტივები	91,068	55,723
მიმდინარე აქტივები	42,126	85,934
გრძელვადიანი ვალდებულებები		-
მიმდინარე ვალდებულებები	(8,243)	(5)
წმინდა აქტივები	124,951	141,652
NCI-ს საბალანსო ღირებულება	42,483	48,162
შემოსავალი		-
მოგება/(ზარალი)	(16,699)	5,227
მთლიანი სრული ზარალი	(16,699)	5,227
NCI-ზე გამოყოფილი მოგება/(ზარალი)	(5,677)	1,777
ფულადი სახსრები საოპერაციო		
საქმიანობებიდან/გამოყენებული საოპერაციო საქმიანობებში	(9,008)	(1,679)
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული ფულადი		
ნაკადები	(40,200)	-
ფინანსურის საქმიანობებიდან მიღებული ფულადი		
ნაკადები (დივიდენდები NCI-სთვის: ნული)	1,296	1,589
წმინდა კლება ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებში	(47,912)	(90)

24. საოპერაციო იჯარა

31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეუქცევად საოპერაციო იჯარებზე ვრცელდება შემდეგი მოთხოვნები:

‘000 ლარი	2017	2016
ერთ წლამდე ვადით	4,378	4,499
ერთიდან ხუთ წლამდე ვადით	5,660	6,663
ხუთ წელზე მეტი ვადით	18,250	19,288
	28,288	30,450

საოპერაციო იჯარა ძირითადად მოიცავს ჯგუფის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობებიდან, კონტეინერებიდან, ლოკომოტივებიდან და აღჭურვილობიდან 10-დან 50 წლამდე საიჯარო ვადით მისაღებ იჯარას. მოიჯარეებს არ აქვთ ქონების შესყიდვის უფლება იჯარის ვადის ამოწურვის შემდგომ.

25. კაპიტალთან დაკავშირებული ვალდებულებები

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს გაფორმებული აქვს ხელშეკრულებები 488,135 ათასი ლარის (2016: 612,862 ათასი ლარი) ოდენობით მშენებლობისა და ძირითადი საშუალებების შეძენის თაობაზე, რომლებიც ძირითადად დაკავშირებულია მაგისტრალური ხაზის მოდერნიზაციის (267,305 ათასი ლარი (2016: 335,250 ათასი ლარი) და თბილისის შემოვლითი რკინიგზის ხაზის (216,375 ათასი ლარი (2016: 211,476 ათასი ლარი) პროექტებთან.

ჯგუფი არ მოელის, რომ სახელშეკრულებო ხელშეკრულების შეწყვეტა კონტრაქტთან, რომელიც პასუხს აგებს თბილისის შემოვლითი სარკინიგზო ხაზის პროექტის დასრულებაზე, გამოიწვევს ზემოთ განსაზღვრული თანხის გადახდას.

ჯგუფმა გააფორმა ხელშეკრულებები მილსადენების მშენებლობაზე 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადაუხდელი კაპიტალური ვალდებულებით 24,900 ათასი ლარის და 375,105 ათასი ლარის ოდენობით (2016: 35,138 ათასი ლარი - მხოლოდ მილსადენები).

ჯგუფი წარმოადგენს გაზის შესყიდვის შესახებ დამატებითი ხელშეკრულების მხარეს, რომელიც ძალაშია 2026 წლამდე და რომლის თანახმადაც ჯგუფმა უნდა მიიღოს და აანაზღაუროს ან განახორციელოს გადახდები იმ შემთხვევაში, თუ არ იქნება მიღებული კონკრეტული

რაოდენობის ბუნებრივი აირი წინასწარ განსაზღვრულ ფასად, რომელიც ბუნებრივი აირის მიმდინარე საბაზრო ღირებულებაზე მნიშვნელოვნად დაბალი იქნება.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შესაძენი და ასანაზღაურებელი დამატებითი ბუნებრივი აირის მთლიანი დარჩენილი თანხა შეადგენდა 902,590 ათას ლარს (2016 წლის 31 დეკემბერს: 1,014,071 ათასი ლარი). ჯგუფი ასევე წარმოადგენს ბუნებრივი აირის ნასყიდობის ხელშეკრულების მხარეს, რომლითაც მისმა კლიენტმა უნდა მიიღოს და აანაზღაუროს ან აანაზღაუროს იმ შემთხვევაში თუ ის არ მიიღებს ჯგუფის მიერ შეძენილი ბუნებრივი აირის სრულ რაოდენობას, მათ შორის დამატებითი გაზის სრულ რაოდენობას. შედეგად, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ მათი ვალდებულება დამატებითი გაზის შესყიდვასთან დაკავშირებით გაიქვითება ჯგუფის კლიენტის ვალდებულებით იყიდოს გაზის ხსენებული რაოდენობა და ის წარმოადგენს მოქმედ ავტომატურად განახლებად სახელშეკრულებო შეთანხმებას, რომლითაც ჯგუფი მის ვალდებულებას გადასცემს ჯგუფის კლიენტს.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს ჰქონდა გრძელვადიანი სახელშეკრულებო ვალდებულება ელექტროენერგიის გადამცემი ხაზების მშენებლობისა და რეაბილიტაციისთვის მოწყობილობების შესაძენად 165,295 ათასი ლარის ოდენობით (2016: 100,150 ათასი ლარი).

კაპიტალური ვალდებულებები უკავშირდება პროექტთან დაკავშირებულ სხვადასხვა სამშენებლო სამუშაოს და ის დაფინანსდება გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზებით საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან.

26. პირობითი ვალდებულებები

(a) დაზღვევა

სადაზღვევო ინდუსტრია საქართველოში განვითარების ეტაპზეა და მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში არსებული დაზღვევის მრავალი სახეობა, ზოგადად, ჯერ ხელმიუწვდომელია საქართველოსათვის. ჯგუფს სრულად არ აქვს დაზღვეული ძირითადი საშუალებები, ბიზნეს-საქმიანობის წყვეტა, ან ქონების და გარემოს დაზიანების გამო ვალდებულება მესამე მხარის მიმართ, რომელიც წარმოიშვება ჯგუფის საკუთრებაში ან მისი ოპერაციების შედეგად მომხდარი უბედური შემთხვევების საფუძველზე. სანამ ჯგუფი არ უზრუნველყოფს შესაფერის სადაზღვეო გარანტიებს, მუდამ იარსებებს რისკი იმისა, რომ კონკრეტული აქტივის განადგურებით ან დაკარგვით ჯგუფის საოპერაციო და ფინანსურ მდგომარეობას მიაღებდა სერიოზული ზიანი.

(b) სასამართლო დავა

ბიზნესის ჩვეულებრივი ფუნქციონირების პირობებში ჯგუფის მიმართ ხორციელდება სამართლებრივი ქმედებები, დავები და საჩივრები. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ ვალდებულების მაქსიმალური რაოდენობა, რაც კი შეიძლება წარმოიშვას ასეთი დავების შედეგად, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, არ იქონიებს მნიშვნელოვან გავლენას ფინანსურ ან მომავალ საოპერაციო შედეგებზე.

(c) პირობითი საგადასახადო ვალდებულებები

საქართველოში საგადასახადო სისტემა შედარებით ახალია და ხასიათდება ხშირი საკანონმდებლო ცვლილებებით; ასევე ხშირია აღნიშნულთან დაკავშირებით ოფიციალური განცხადებები და სასამართლო გადაწყვეტილებები, რომლებიც ზოგჯერ ბუნდოვანი და ურთიერთგამომრიცხავია და ერთმანეთისგან განსხვავებული ინტერპრეტაციების საშუალებას იძლევა. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში, საგადასახადო ორგანოს არ შეუძლია დააკისროს რაიმე დამატებითი საგადასახადო ვალდებულება, ჯარიმა ან საურავი, თუ სამართალდარღვევის წლის დასრულებიდან გასული იქნება სამი წელი.

ამ ვითარებებმა შესაძლოა შექმნას საგადასახადო რისკები, რომლებიც, სხვა ქვეყნებთან შედარებით, საქართველოში გაცილებით უფრო საგრძნობია. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ საგადასახადო ვალდებულებები მოქმედი საგადასახადო კოდექსის, ოფიციალური

განცხადებებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების ინტერპრეტაციების შესაბამისია. ამასთან საგადასახადო ორგანოების მიერ აღნიშნული კანონების ინტერპრეტირება შეიძლება განსხვავდებოდეს ჯგუფის ინტერპრეტაციისგან და თუ საგადასახადო ორგანომ შესძლო საკუთარი ინტერპრეტირების არგუმენტირება, მაშინ აღნიშნულმა გარემოებამ შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(d) გარემოსდაცვითი საკითხები

გარემოსდაცვითი რეგულაციების დანერგვა საქართველოში განვითარების ეტაპზეა, ხოლო სახელმწიფო ორგანოების აღსრულებითი პოზიცია მუდმივად გადაიხედება. ჯგუფი პერიოდულად აფასებს მის ვალდებულებას გარემოსდაცვით რეგულაციებთან მიმართებაში. ვალდებულებების აღიარება ხდება მათი განსაზღვრისთანავე. პოტენციური ვალდებულებები, რომლებიც შესაძლოა წარმოიშვას არსებულ რეგულაციებში, სამოქალაქო სამართალწარმოებასა თუ კანონმდებლობაში ცვლილებების სახით, ვერ შეფასდება, მაგრამ შესაძლოა არსებითი მნიშვნელობის იყოს. მოქმედი კანონმდებლობის საფუძველზე მიმდინარე სააღსრულებო კლიმატის ქვეშ, ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ ადგილი არ აქვს მნიშვნელოვან ვალდებულებებს გარემოსთვის ზიანის მიყენებასთან მიმართებაში.

(e) ელექტროენერგიის შეძენის ხელშეკრულებები

კომპანიამ გააფორმა ელექტროენერგიის შესყიდვის ხელშეკრულებები, რომელსაც აწარმოებს ახალი ჰიდრო-ელექტრო სადგური, თერმული ელექტრო სადგურები და ქარის ელექტრო სადგურები. სულ 40 ხელშეკრულება (2016: 65 ხელშეკრულება) გაფორმდა და ელექტროსადგურების მშენებლობა არ არის დასრულებული 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი დასრულება იგეგმება 2018-2020 წლებში. 2017 წელს დასრულდა ოთხი ელექტროსადგურის მშენებლობა (2016: ორი ელექტროსადგური). ხელმძღვანელობის აზრით, ამგვარი ხელშეკრულება წარმოადგენს „აღსრულებით ხელშეკრულებას“ და ის არ წარმოადგენს მყარ ხელშეკრულებას ბასს 37-ის (ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები) შესაბამისად. შეუძლებელია შემოსავლისა და გასაყიდი ღირებულების მიახლოებული თანხის ობიექტურად შეფასება, რომელთა წინაშეც დადგება კომპანია მშენებლობის დასრულების და ელექტროსადგურის მიერ ელექტროენერგიის გამომუშავების დაწყების შემდეგ.

27. ურთიერთდამოკიდებული პირები

(a) მშობელი საწარმო და საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე

2017 და 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფონდი სრულად საქართველოს მთავრობის მფლობელობაშია.

(b) ოპერაციები წამყვან ხელმძღვანელობასთან

(i) წამყვანი ხელმძღვანელობის ანაზღაურება

წამყვანმა ხელმძღვანელობამ წლის განმავლობაში მიიღო შემდეგი ანაზღაურება, რომელიც შესულია ხელფასებსა და თანამშრომელთა სხვა სარგებელში.

'000 ლარი	2017	2016
ხელფასები და ბონუსები	4,862	4,970

(c) ოპერაციები სახელმწიფოსთან დაკავშირებულ პირებთან

ჯგუფი მის ყოველდღიურ ოპერაციებს ახორციელებს რამდენიმე პირთან, რომლებსაც აკონტროლებს/ერთობლივად აკონტროლებს საქართველოს მთავრობა ან იმყოფება მისი მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ. ჯგუფმა უარი განაცხადა ბასს 24-ის (დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები) გამოთვლის გამოყენებაზე, რომელიც სახელმწიფოსთან დაკავშირებულ პირებთან ოპერაციების შესახებ დაკავშირებულ მხარეთა შემცირებული განმარტებითი შენიშვნების წარდგენის საშუალებას იძლევა.

მნიშვნელოვანი ოპერაციები სახელმწიფო კონტროლის ან მისი მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ მყოფ პირებთან და ამგვარი ოპერაციების ნაშთები განხილულია ქვემოთ. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ ყველა სხვა შემოსავლისა და ხარჯის, ასევე სახელმწიფოსთან დაკავშირებული პირების შესაბამისი ნაშთების ერთობლივი თანხები საანგარიშგებო თარიღისთვის არ იყო მნიშვნელოვანი. ოპერაციები აქციონერებთან განხილულია მე-17 შენიშვნაში.

(i) შემოსავალი

’000 ლარი	ოპერაციის ღირებულება	
	2017	2016
სახელმწიფო კონტროლის ან მისი მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ მყოფი პირები:		
ბუნებრივი აირის მილსადენების იჯარა	59,847	68,487
ელექტროენერგიის გადაცემა და მიწოდება	3	866
ელექტროენერგიის გამომუშავება	74,506	68,384

ჯგუფი ბუნებრივი აირის მილსადენებს იჯარით გასცემს სახელმწიფოს მიერ კონტროლირებულ კომპანიაზე შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია“. ხელშეკრულება ძალაშია 2020 წლის 1 იანვრამდე. საიჯარო გადახდები შეესაბამება იჯარით გაცემული ბუნებრივი აირის მილსადენებით ტრანსპორტირებული გაზის მოცულობას.

ჯგუფს ჩვეულებრივ არ გააჩნია მნიშვნელოვანი ნაშთები ზემოთ ხსენებული ოპერაციებისთვის.

(ii) ხარჯები

’000 ლარი	ოპერაციის ღირებულება	
	2017	2016
სახელმწიფოს კონტროლის ან მისი მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ მყოფი პირები და უწყებები:		
ბუნებრივი აირის ღირებულება	31,516	14,394
საბალანსო ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის შეძენა	13,659	13,762

ჩვეულებრივ ჯგუფი არ ფლობს მნიშვნელოვან ნაშთებს ზემოთ ხსენებული ოპერაციებისთვის.

(iii) სესხები

’000 ლარი	საპროცენტო შემოსავალი/ხარჯი		დაუფარავი ნაშთი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	
	2017	2016	2017	2016
საკრედიტო მოთხოვნა:				
სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ მყოფი საწარმო	-	4,602	-	7,695
მიღებული სესხები:				
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	21,280	19,925	1,054,283	941,597

ურთიერთდამოკიდებული პირებისგან მიღებული სესხების საპროცენტო განაკვეთები და დაფარვის ვადები განხილულია შენიშვნაში 18(a).

(iv) რესტრუქტურული ვალდებულებები

ჯგუფის რესტრუქტურული ვალდებულებები ძირითადად მოიცავს ვალდებულებებს საქართველოს მთავრობის ან სახელმწიფო უწყებების წინაშე.

28. ანგარიშგების წარდგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები

2018 წლის ივნისში, ფონდმა შეიძინა შპს „KMG Service Georgia“-ს 100%-იანი წილი, რომელიც წარმოადგენდა ფონდის ერთობლივ საწარმოს და ის იყო შპს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ (საწარმო, რომელიც ამუშავებს სასტუმროს ლიკანში (საქართველო) თანამფლობელი. ოპერაციებში განხორციელებული გადახდების მთლიანი თანხა შეადგენდა 25,442 ათას ლარს. ის მოიცავდა შპს „KMG Service Georgia“-ს ფლობის ღირებულებას 10,300 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით, და სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ სესხს „KMG Group“-ის მიმართ, 15,142 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით. ოპერაციის დასრულებისთანავე, ფონდი გახდა სს „ბორჯომი ლიკანი ინტერნეიშენალის“ 100%-იანი წილის მფლობელი.

2018 წლის აგვისტოს, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციამ“ გააფორმა ხელშეკრულება „KfW Development Bank“-თან 150 მილიონი ევროს ოდენობით სარეკლამო სესხზე ბუნებრივი აირის პირველი მიწისქვეშა სასაწყობე ობიექტის მშენებლობისთვის საქართველოში. პროექტში განხორციელებული მთლიანი ინვესტიცია დაახლოებით 220-250 მილიონ ევროს შეადგენს და ის უნდა დაფინანსდეს „KfW Bank“-ის მიერ, ევროპის საინვესტიციო ბანკთან (EIB) და სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციასთან“ ერთად.

29. შეფასების საფუძველი

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე.

30. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები

ქვემოთ წარმოდგენილი სააღრიცხვო პოლიტიკები თანმიმდევრულად გამოიყენება წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ ყველა პერიოდში, და ასევე თანმიმდევრულად გამოიყენება ჯგუფში შემავალი საწარმოების მიერ.

(a) კონსოლიდირების საფუძველი

(i) შვილობილი კომპანიები

შვილობილი კომპანიები წარმოადგენენ ჯგუფის მიერ კონტროლირებად სტრუქტურულ ერთეულებს. ჯგუფი აკონტროლებს საწარმოს თუ მას აქვს შვილობილი კომპანიაში ჩართულობით ცვალებადი ამონაგების მიღების და ასევე ამონაგებზე გავლენის მოხდენის უფლებამოსილება. შვილობილი კომპანიების ფინანსური ანგარიშგებები შესულია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, კონტროლის განხორციელების მომენტიდან მისი შეწყვეტის მომენტამდე. შვილობილი კომპანიების სააღრიცხვო პოლიტიკა იცვლება საჭიროებისამებრ, რათა შესაბამისობაში მოვიდეს ჯგუფის მიერ მიღებულ ერთიან სააღრიცხვო პოლიტიკასთან. შვილობილ კომპანიაში არაკონტროლირებადი წილის ზარალი მიკუთვნებულია არაკონტროლირებად წილზე მიუხედავად იმისა, იწვევს ეს თუ არა არაკონტროლირებადი წილის უარყოფით ბალანსს.

(ii) შესყიდვები საერთო კონტროლის ქვეშ მყოფი საწარმოებისგან

საწარმოთა გაერთიანებები, რომლებიც წარმოიშვება იმ საწარმოებში ინტერესთა გადაცემით, რომლებიც ჯგუფის მაკონტროლებელი აქციონერის კონტროლის ქვეშ იმყოფებიან, აღირიცხება ჯგუფის მიერ კონტროლის მიღების დღიდან. შემენილი აქტივები და ვალდებულებები აღიარდება შემძენის ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილი საბალანსო ღირებულებით. შემენილი საწარმოების კაპიტალი ემატება ჯგუფის კაპიტალს. შემენამდე არსებული ინტერესი განმეორებით არ ფასდება. შემძენისთვის გადახდილი ნებისმიერი თანხა პირდაპირ კაპიტალში აღირიცხება.

(iii) კონტროლის დაკარგვა

კონტროლის დაკარგვისთანავე, ჯგუფი წყვეტს შვილობილი კომპანიის აქტივებისა და ვალდებულებების, ნებისმიერი არაკონტროლირებადი ინტერესისა და შვილობილ კომპანიასთან დაკავშირებული კაპიტალის სხვა კომპონენტების აღიარებას. კონტროლის დაკარგვით წარმოშობილი ნებისმიერი ზედმეტობა ან ნაკლებობა აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. თუ ჯგუფი შეინარჩუნებს რაიმე სახის ინტერესს წინა შვილობილ კომპანიაში, ამგვარი ინტერესი შეფასდება სამართლიანი ღირებულებით კონტროლის დაკარგვის თარიღისთვის. შემდგომში, ის აღირიცხება როგორც ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში ან როგორც გასაყიდად ფლობილი ფინანსური აქტივი, შენარჩუნებული გავლენის დონის შესაბამისად.

(iv) ინვესტიციები დაკავშირებულ საწარმოებში და ერთობლივ საწარმოებში (ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში)

ჯგუფის ინტერესი ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში მოიცავს ინტერესს მეკავშირე საწარმოებსა და ერთობლივ საწარმოებში.

მეკავშირე საწარმოები წარმოადგენს საწარმოებს, რომლებზეც ჯგუფს მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს, მაგრამ არ აქვს კონტროლი ან ერთობლივი კონტროლი ფინანსურ და საოპერაციო პოლიტიკებზე. მნიშვნელოვან გავლენას ადგილი აქვს იმ შემთხვევაში, როდესაც ჯგუფი ფლობს მეორე საწარმოს ხმის უფლების 20% და 50%. ერთობლივი საწარმო წარმოადგენს ორგანიზაციას, რომელშიც ჯგუფს აქვს ერთობლივი კონტროლის უფლება, როდესაც ჯგუფს აქვს უფლებები საწარმოს წმინდა აქტივებზე, და არა უფლებები მის აქტივებსა და ვალდებულებებზე.

მეკავშირე საწარმოებსა და ერთობლივ საწარმოებში ინტერესები აღირიცხება კაპიტალის მეთოდის გამოყენებით და ისინი თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით ან ინვესტიციის მიმდების ჯგუფის კუთვნილი წმინდა აქტივების საბალანსო ღირებულებით, რომელიც აღიარებულია მეკავშირე საწარმოების ფინანსურ ანგარიშგებებში მისი შეძენის დღეს, თუ ამგვარი შეძენა მომდინარეობს საერთო კონტროლის ქვეშ არსებული საწარმოდან. ინვესტიციის ღირებულება მოიცავს საოპერაციო ღირებულებას.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ჯგუფის წილს მოგებაში ან ზარალში და მეკავშირე კომპანიების სხვა სრულ შემოსავალში, მას შემდეგ რაც განხორციელდება ცვლილება სააღრიცხვო პოლიტიკების ჯგუფის პოლიტიკებზე მოსარგებად, იმ თარიღიდან, როდესაც დაიწყება მნიშვნელოვანი გავლენა ან ერთობლივი კონტროლი მნიშვნელოვანი გავლენის ან ერთობლივი კონტროლის შეწყვეტის თარიღამდე.

როდესაც ჯგუფის ზარალის წილი აღემატება მის ინტერესს მეკავშირე საწარმოებში, ამგვარი ინტერესის საბალანსო ღირებულება, ნებისმიერი გრძელვადიანი ინვესტიციის ჩათვლით, შემცირდება ნულამდე და შემდგომი ზარალის აღიარება შეწყდება, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ჯგუფს ექნება ვალდებულება ან განახორციელებს გადახდას ინვესტიციის მიმდების სახელით.

(v) ერთობლივი ოპერაციები

ერთობლივი ოპერაცია წარმოადგენს თითოეული მეწარმის მიერ განხორციელებულ შეთანხმებას, მისი საკუთარი აქტივების გამოყენებით ერთობლივი ოპერაციების განხორციელების პროცესში. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს აქტივებს, რომლებსაც აკონტროლებს ჯგუფი და ვალდებულებებს, რომლებსაც ის გასწევს ერთობლივი საქმიანობის განხორციელების პროცესში, ასევე ხარჯებს, რომლებსაც გასწევს ჯგუფი და მისი შემოსავლის წილი, რომელსაც ის ერთობლივი ოპერაციიდან მიიღებს.

(vi) კონსოლიდაციისას გამოირიცხული ოპერაციები

ჯგუფის შიდა ბალანსები და ოპერაციები, ასევე ნებისმიერი არარეალიზებული შემოსავალი და ხარჯები, რომლებიც ჯგუფის შიდა ოპერაციებიდან წარმოიშვება, გამოირიცხება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას. განუხორციელებელი მოგება, რომელიც მეკავშირე საწარმოებთან ოპერაციებიდან წარმოიშვება გამოირიცხება ინვესტიციების ხარჯზე, ინვესტიციის მიმდების საწარმოში ჯგუფის ინტერესის შესაბამისად. არარეალიზებული

ზარალი გამოირიცხება იგივე ფორმით, როგორც არარეალიზებული მოგება, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი არ აქვს გაუფასურების მტკიცებულებას.

(b) შემოსავალი

საქმიანობის ჩვეულებრივად ფუნქციონირების პირობებში მიღებული შემოსავალი ფასდება მიღებული ან მისაღები თანხების სამართლიანი ღირებულებით, ამონაგების, სავაჭრო და მოცულობის ფასდაკლებების გამოკლებით.

საქონლის გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი აღიარდება იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს დამაჯერებელი მტკიცებულება იმისა (ხშირად, გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულების ფორმით), რომ მომხმარებელზე გადავიდა მნიშვნელოვანი რისკები და საკუთრების უფლებასთან დაკავშირებული უპირატესობა, არსებობს თანხის ამოღების შესაძლებლობა, დაკავშირებული ხარჯები და საქონლის შესაძლო ამონაგები შესაძლოა საიმედოდ იქნას შეფასებული. თუ არსებობს ფასდაკლებების შეთავაზებისა და თანხის საიმედოდ შეფასების შესაძლებლობა, ფასდაკლება აღიარდება გაყიდვების აღიარებისას შემოსავლის შემცირების სახით.

შემოსავალი გაწეული მომსახურებებიდან აღიარდება მოგებაში ან ზარალში საანგარიშგებო თარიღში ოპერაციების დასრულების ეტაპის პროპორციულად.

(i) ტრანსპორტირების საქმიანობა

ტვირთის ან მგზავრების ტრანსპორტირებიდან მიღებული შემოსავალი ფასდება მისაღები ან მიღებული ამონაგების სამართლიანი ღირებულებით. ტვირთის და მგზავრების ტრანსპორტირებიდან მიღებული შემოსავალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, დასრულებული მომსახურების პროცენტულობის შესაბამისად, ტვირთისა და მგზავრების საწყისი ადგილმდებარეობიდან საბოლოო დანიშნულების ადგილზე გადაყვანისთვის საჭირო დროის გათვალისწინებით.

სადგურებზე გაწეული მომსახურებებიდან მიღებული შემოსავალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, მომსახურების გაწევის შემდეგ.

(ii) ბუნებრივი აირის და ნავთობის გაყიდვა

შემოსავალი ბუნებრივი აირისა და ნავთობის გაყიდვიდან აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, რისკების და ანაზღაურების გადაცემის დროის მიხედვით, რომელიც იცვლება ნასყიდობის ხელშეკრულების ინდივიდუალური ვადების შესაბამისად. ბუნებრივი აირის გაყიდვასთან მიმართებაში, გაყიდვის ოპერაცია აღიარდება ბუნებრივი აირის მომხმარებლების მიერ გამოყენების შეფასების საფუძველზე. ნავთობის გაყიდვისას, გადაცემის მომენტად ჩაითვლება პროდუქტის შესაბამის ტრანსპორტზე დატვირთვის, მისი დამოუკიდებელი ინსპექტორის მიერ შემოწმებისა და ტრანსპორტის FCA-ს (Incoterms 2000) პირობების შესაბამისად დაბეჭდვის მომენტიდან ვაზიანის ან სუფსის (საქართველო) სადგურებზე. გამყიდველი პასუხს აგებს საქონლის დასახელებულ ობიექტებზე მიწოდებაზე, საქონლის მყიდველის ვაგონებზე დატვირთვასა და საბაჟო რეგისტრაციაზე.

(iii) ელექტროენერგიის გაყიდვა

საბალანსო ელექტროობის გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, როდესაც ელექტროენერგიის გამანაწილებელ ხაზებზე გადასვლის წერილებიდან ელექტროენერგია მიეწოდება ქსელის შესაბამის წერტილს, როდესაც ის მიიჩნევა მომხმარებლის მიერ მიღებულად.

გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვისთვის 2014 წლის 1 სექტემბრამდე, ჯგუფი ოპერაციაში მოქმედებდა როგორც აგენტი და არა როგორც ძირითადი შემსრულებელი. 2014 წლის სექტემბრის შემდეგ, შესაბამის კანონმდებლობაში ცვლილებების განხორციელების მიზეზით, ჯგუფი მოქმედებდა, როგორც ძირითადი შემსრულებელი გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვაში და შესაბამისად ის აღიარებს შემოსავალს და შესაბამის გაყიდვის ფასს. ჯგუფი არ დარიცხავს რაიმე საკომისიო მოსაკრებელს გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვიდან.

(iv) ელექტროენერგიის გამომუშავება და მიწოდება

შემოსავალი ელექტროენერგიის გაყიდვიდან აღიარდება სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემისთვის“ მიწოდებული ელექტროენერგიის შეფასების საფუძველზე.

(v) ელექტროენერგიის გადაცემა და მიწოდება

ელექტროენერგიის გადაცემიდან და მიწოდებიდან მიღებული შემოსავალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, როდესაც ადგილი აქვს მომსახურების ფაქტიურად გაწევას, საანგარიშგებო თარიღისთვის გადაცემული და მიწოდებული ელექტროენერგიის მოცულობის საფუძველზე.

(vi) ბუნებრივი აირის მილსადენების იჯარა

შემოსავალი ბუნებრივი აირის მილსადენებიდან აღიარდება მოგებაში ან ზარალში სახელშეკრულებო განაკვეთით, მილსადენებით გადაცემული შეფასებული ბუნებრივი აირის საფუძველზე.

(vii) სხვა საიჯარო შემოსავალი

საიჯარო შემოსავალი საინვესტიციო ქონებიდან ან გაქირავებაში მყოფი სხვა აქტივებიდან აღირიცხება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში წრფივი მეთოდის საფუძველზე, იჯარის ვადის განმავლობაში. მოიჯარისთვის გაცემული სტიმულირება აღიარდება როგორც მთლიანი საიჯარო შემოსავლების განუყოფელი ნაწილი, იჯარის ვადის განმავლობაში.

(viii) ნავთობის ტრანსპორტირების საფასური

ნაღდი ფულის სახით მიღებული ნავთობის ტრანსპორტირების საფასური აღიარდება მილსადენებით გადაცემული ნავთობის შეფასების საფუძველზე, ერთი ბარელი ნავთობის სახელშეკრულებო ღირებულებით.

(ix) საკომისიო გადასახადი

როდესაც ჯგუფი მოქმედებს აგენტის და არა ძირითადი შემსრულებლის სახით ოპერაციაში, აღიარებული შემოსავალი წარმოადგენს ჯგუფის მიერ გადახდილი საკომისიო გადასახადის წმინდა თანხას.

(x) შემოსავალი ჯანმრთელობის დაცვის სფეროდან

ჯგუფი აღიარებს შემოსავალს სამედიცინო მომსახურებიდან, როდესაც თანხა შესაძლოა საიმედოდ შეფასდეს და როცა შესაძლებელია, რომ მომავალი ეკონომიკური სარგებლის საწარმოში შემოდიდება. შემოსავალი ჯანმრთელობის დაცვის სფეროდან აღირიცხება კორექტირების, ფასდაკლებებისა და აქციების გამოკლებით.

ჯანმრთელობის დაცვის სფეროდან მიღებული შემოსავალი მოიცავს შემდეგი კონტრაქტებისთვის სამედიცინო მომსახურებების გაწევისთვის მისაღები ან მიღებული ამონაგების სამართლიან ღირებულებას:

- სახელმწიფო – ჯგუფი აღიარებს შემოსავალს ფიზიკური პირებისგან, რომლებიც დაზღვეული არიან სახელმწიფო დაზღვევის პროგრამით, ფაქტიურად გაწეული სამედიცინო მომსახურებების და კონტრაგენტებს შორის შეთანხმებული პირობების შესაბამისად.
- სადაზღვევო კომპანიები – ჯგუფი აღიარებს შემოსავალს ფიზიკური პირებისგან, რომლებიც დაზღვეული არიან სხვადასხვა სადაზღვევო კომპანიების მიერ, ფაქტიურად გაწეული სამედიცინო მომსახურებების და კონტრაგენტებს შორის შეთანხმებული პირობების შესაბამისად.
- თავისუფალი დინება – ჯგუფი აღიარებს შემოსავალს დაუზღვეველი ფიზიკური პირებისგან, ფაქტიურად გაწეული სამედიცინო მომსახურებების და ჯგუფის მიერ დადგენილი ფასების შესაბამისად.

(xi) გრანტები

გრანტების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით გადავადებული შემოსავლის სახით, როდესაც არსებობს გონივრული მტკიცება იმისა, რომ ისინი მიღებული იქნება და რომ ჯგუფი დააკმაყოფილებს გრანტებთან დაკავშირებულ პირობებს ან შემდეგ აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, როგორც სხვა შემოსავალი მუდმივ საფუძველზე აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში. გრანტები, რომლებიც აუნაზღაურებენ ჯგუფს გაწეულ ხარჯებს აღიარდება მოგებაში ან ზარალში სხვა შემოსავლის სახით მუდმივ საფუძველზე იგივე პერიოდში, როდესაც აღიარდება ხარჯები.

(c) სხვა ხარჯები

(i) საიჯარო გადახდები

მიმდინარე საიჯარო გადახდები იჯარის ვადის განმავლობაში აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში წრფივი მეთოდის საფუძველზე. მეიჯარესგან მიღებული იჯარის პრემიალური ანაზღაურება აღიარდება როგორც მთლიანი საიჯარო ხარჯების განუყოფელი ნაწილი, იჯარის ვადის განმავლობაში.

(ii) სოციალური დანახარჯები

ჯგუფის წვლილს სოციალურ პროგრამებში დიდი სარგებლობა მოაქვს არა მხოლოდ ჯგუფში დასაქმებული პერსონალისათვის, არამედ საზოგადოების ფართო ფენისთვის, და ის გაწევისთანავე აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში.

(d) ფინანსური შემოსავალი და ხარჯები

ფინანსური შემოსავალი წარმოადგენს საპროცენტო შემოსავალს ინვესტირებული თანხებიდან, ფინანსური იჯარის მოთხოვნის დისკონტირებიდან და უცხოური ვალუტის გაცვლით მიღებული ამონაგებიდან. საპროცენტო შემოსავალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში მისი წარმოშობის შემდეგ, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ფინანსური ხარჯი მოიცავს საპროცენტო ხარჯს ფინანსურ ვალდებულებებზე, რომელიც ფასდება ამორტიზირებული ღირებულებით, რესტრუქტურიზებული ვალდებულებების დისკონტირებით, გაცემული ობლიგაციების ვადაზე ადრე გამოსყიდვის პრემიით, უცხოური ვალუტის გაცვლით მიღებული ზარალით და გაუფასურების ზარალით, რომელიც აღიარდება სავაჭრო მოთხოვნებში.

სესხის ხარჯები პირდაპირ არ უკავშირდება კვალიფიცირებული აქტივების შეძენას, მშენებლობას ან წარმოებას, აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

უცხოური ვალუტის გაცვლით მიღებული მოგება ან ზარალი აღირიცხება წმინდა საფუძველზე, როგორც ფინანსური შემოსავალი ან ფინანსური ხარჯი, იმის მიხედვით, სად აქვს ადგილი უცხოური ვალუტის მოძრაობას - წმინდა მოგების თუ წმინდა ზარალის პოზიციაში.

(e) ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში

ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში კონვერტირდება ლარში ოპერაციის დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსის შესაბამისად.

უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი აქტივები და ვალდებულებები საანგარიშგებო დღისთვის კონვერტირდება ლარში შესაბამისი დღის გაცვლითი კურსით. ფულად-საკრედიტო ერთეულზე უცხოური ვალუტის კონვერტირებით მიღებული მოგება ან ზარალი წარმოადგენს სხვაობას პერიოდის დასაწყისში პერიოდის განმავლობაში მოქმედი საპროცენტო განაკვეთსა და გადახდებზე მორგებულ ლარში წარმოდგენილ საპროცენტო განაკვეთსა და უცხოურ ვალუტაში დენომინირებულ ამორტიზირებულ ღირებულებას შორის, რომელიც კონვერტირდება საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის არსებული გაცვლითი კურსით.

უცხოურ ვალუტაში წარმოდგენილი არაფულადი ერთეულები, რომლებიც ფასდება ისტორიული ღირებულების საფუძველზე, კონვერტირდება ოპერაციის დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსის საფუძველზე.

უცხოური ვალუტის კონვერტირებით მიღებული სხვაობა აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(f) თანამშრომელთა მოკლევადიანი ანაზღაურება

თანამშრომელთა მოკლევადიანი ანაზღაურების ვალდებულება ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და გადაიხდება შესაბამისი მომსახურების გაწევის შემდეგ. ვალდებულება აღიარდება მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ან მოგების განაწილების გეგმების საფუძველზე გადასახდელ თანხებად, თუ ჯგუფს აქვს მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქტიული ვალდებულება გადაიხადოს ამგვარი თანხა დასაქმებულის მიერ გაწეული მომსახურების ასანაზღაურებლად. ამგვარი ვალდებულება შესაძლოა საიმედოდ იქნას შეფასებული.

(g) მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადის ხარჯი მოიცავს მიმდინარე და გადავადებულ გადასახადს. მიმდინარე გადასახადი და გადავადებული გადასახადი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, გარდა შემთხვევებისა, რომლებიც უკავშირდება საწარმოთა გაერთიანებას, ან პირდაპირ კაპიტალში ან სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებულ ერთეულებს.

(i) მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადი მოიცავს წლის განმავლობაში დასაბეგრ შემოსავალზე ან ზარალზე მოსალოდნელ საგადასახადო ვალდებულებას ან მოთხოვნას, მოქმედი ან ანგარიშგების წარდგენის დღეს არსებითად ამოქმედებული საგადასახადო განაკვეთების და წინა წლებთან მიმართებაში საგადასახადო ვალდებულებების ნებისმიერი ცვლილების გამოყენებით. მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულება ასევე მოიცავს დივიდენდებიდან წარმოშობილ ნებისმიერ საგადასახადო ვალდებულებას.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (რომელიც ასევე ცნობილია მოგების გადასახადის ესტონური მოდელის სახელით), რაც ძირითადად გულისხმობს დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წლიდან და გამოიყენება საგადასახადო პერიოდებისთვის 2017 წლის 1 იანვრის შემდეგ ყველა იურიდიული პირისთვის, გარდა ფინანსური ინსტიტუტებისა (როგორც არის ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი ძალაში შევა 2019 წლის 1 იანვრიდან.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადისგან გათავისუფლებას, ეს უკანასკნელი გადმოდის მოგების გამომუშავების მომენტიდან მათი განაწილების მომენტზე. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს განაწილებულ მოგებას, როგორც აქციონერებზე დივიდენდების სახით გაცემულ მოგებას. ამას გარდა, ზოგიერთი სხვა ოპერაცია (მაგალითად არასაბაზრო ტრანსსასაზღვრო ოპერაციები ურთიერთდამოკიდებულ პირებთან და ოპერაციები გადასახადისგან გათავისუფლებულ პირებთან) მიიჩნევა განაწილებულ მოგებად. ამასთან, დაბეგვრის ობიექტი მოიცავს ხარჯებს ან სხვა გადახდებს, რომლებიც არ უკავშირდება საწარმოს ეკონომიკურ საქმიანობას და წარმოადგენს საქონლის და მომსახურებების უფასო მიწოდებას და წარმომადგენლობით ხარჯებს, რომლებიც აღემატება დაბეგვრის ლიმიტებს.

გადახდილი დივიდენდებიდან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება ხარჯად დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში, მიუხედავად გადახდის ფაქტიური თარიღისა ან იმ პერიოდისა, რომელსაც ეკუთვნის აღნიშნული დივიდენდები.

(ii) გადავადებული გადასახადი

ზემოთ აღწერილი ახალი საგადასახადო სისტემის შინაარსიდან გამომდინარე, საქართველოში რეგისტრირებული საწარმოები არ განასხვავებენ აქტივების საგადასახადო ბაზებს და მათ საბალანსო ღირებულებას და, შესაბამისად, არ წარმოიშვება არანაირი გადავადებული მოგების გადასახადი და ვალდებულება.

(h) მარაგები

მარაგები ფასდება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით. მარაგის ღირებულება გამოიანგარიშება ე.წ. „first-in first-out“ მეთოდის საფუძველზე და მოიცავს დანახარჯებს მარაგების შეძენაზე, წარმოებასა და გადამუშავებაზე და პირდაპირ დაკავშირებულ დანახარჯებს, რომელიც აუცილებელია მარაგების მოცემულ ადგილსა და მოცემულ მდგომარეობაში მოსაყვანად.

ბიზნესის ჩვეულებრივად ფუნქციონირების პირობებში წმინდა სარეალიზაციო ღირებულება წარმოადგენს მაჩვენებელს, რომელიც მიიღება მოსალოდნელ სარეალიზაციო ღირებულებაზე დასრულების და გაყიდვის ხარჯების გამოკლებით.

(i) გასაყიდად ან გასანაწილებლად ფლობილი აქტივები

გრძელვადიანი აქტივები ან იმ აქტივებითა და ვალდებულებებით წარმოდგენილი განკარგვის ჯგუფები, რომელთა აღდგენა პირველ რიგში მოხდება გაყიდვის ან განაწილების და არა მისი ხანგრძლივი გამოყენების გზით, კლასიფიცირდება როგორც გასაყიდად ან გასანაწილებლად ფლობილი.

‘გასაყიდად ფლობილი’ კლასიფიკაციის მინიჭებამდე, აქტივები ან განკარგვის ჯგუფის კომპონენტები ფასდებიან ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების შესაბამისად. ამის შემდეგ, ზოგადად, აქტივები ან განკარგვის ჯგუფები ფასდება მათი ყველაზე ნაკლები საბალანსო ღირებულებით და სამართლიან ღირებულებას გამოკლებული გასაყიდი ღირებულებით. გაუფასურების ზარალი ‘გასაყიდად ან გასანაწილებლად ფლობილად’ თავდაპირველი კლასიფიკაციისას და შემდგომი მოგება ან ზარალის შეფასებისას აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. მოგება არ აღიარდება რაიმე სახის ერთობლივი გაუფასურების ზარალის ზედმეტობაში.

მას შემდეგ, რაც არამატერიალური აქტივები და ძირითადი საშუალებები მიიღებენ გასაყიდად ან გასანაწილებლად ფლობილის კლასიფიკაციას, ისინი აღარ განიცდიან ამორტიზირებას ან ცვეთას. ამასთან, მეკავშირე კომპანიებში კაპიტალის აღრიცხვა წყდება მას შემდეგ, რაც ის კლასიფიცირდება, როგორც გასაყიდად ან გასანაწილებლად ფლობილი.

(j) ძირითადი საშუალებები

(i) აღიარება და შეფასება

ძირითადი საშუალებები და აღჭურვილობა ფასდება, როგორც თვითღირებულებას გამოკლებული დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

ღირებულება მოიცავს მის შეძენასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებს. საკუთარი ძალებით შექმნილი აქტივის ღირებულება მოიცავს მასალების, შრომით და ნებისმიერ პირდაპირ ხარჯს, რომელიც უკავშირდება აქტივის სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანას მისი დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად, ასევე ერთეულების დემონტაჟის, და ობიექტიდან გატანის ხარჯებს და იმ სამუშაო მოედნის აღდგენას, სადაც განთავსებულია ისინი, ასევე სესხის ღირებულების კაპიტალიზაციას. შეძენილი პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც შესაბამისი აღჭურვილობის ფუნქციონალურად განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს, კაპიტალიზდება ძირითადი საშუალების ღირებულების ნაწილში.

როდესაც ძირითადი საშუალების ცალკეულ ნაწილებს განსხვავებული სასარგებლო მომსახურების ვადა აქვთ, ისინი აღირიცხებიან ცალ-ცალკე, როგორც აღნიშნული ძირითადი საშუალების შემადგენელი (მთავარი) კომპონენტები.

ძირითადი საშუალებების განკარგვით მიღებული ნებისმიერი სარგებელი ან ზარალი განისაზღვრება ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულებით გაყიდვიდან მიღებული ამონაგების შედარებით და მოგებაში ან ზარალში აღიარდება სხვა შემოსავალში/სხვა ხარჯში.

(ii) შემდგომი ხარჯები

ძირითადი საშუალებების ნაწილის შეცვლის ღირებულება აისახება ერთეულის საბალანსო ღირებულებაზე, თუ იგი უზრუნველყოფს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის შემოსვლას ჯგუფში და შესაძლებელია მისი ღირებულების საიმედოდ შეფასება. მოხსნილი ნაწილის საბალანსო ღირებულება ჩამოიწერება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ტექნიკური მომსახურებისა და რემონტის ხარჯები აღირიცხება შემდეგი წესით:

- მოძრავი შემადგენლობა, რომელიც შესულია „ტრანსპორტის, მანქანა-დანადგარების, აღჭურვილობისა და სხვათა“ კლასში:
 - მიმდინარე ტექნიკური მომსახურების ხარჯები, მოწყობილობების სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში (სარემონტო სამუშაოები სათანადო ნაწილებზე და გამოუსადეგარი ან ნაკლები ნაწილების შეცვლა) გაწევისთანავე ჩამოიწერება, როგორც საოპერაციო ხარჯები მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში;
 - მრავალწლიანი ძირითადი კაპიტალური რემონტის პროგრამების ხარჯები კაპიტალიზდება, როგორც ცალკე სარემონტო კომპონენტი და ცვეთას დაქვემდებარებული ძირითადი აქტივების;
 - აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის ბოლოსთან მიახლოებისას ჩატარებული რემონტი, ყველა მოდიფიკაციის ჩათვლით, კაპიტალიზდება, როდესაც ისინი გადააჭარბებენ შესაბამისი აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადას.
- სარკინიგზო ინფრასტრუქტურის ფიქსირებული დანადგარები:
 - მიმდინარე სარემონტო და შეკეთების ხარჯები (ტექნიკური შემოწმება, ტექნიკური მომსახურების ხელშეკრულებები და სხვ.) აღიარდება როგორც საოპერაციო ხარჯი მოგებაში ან ზარალში მათი გაწევის შემდეგ;
 - სამუშაოს, მასალებისა და სხვა ხარჯები (რელსების, შპალებისა და ბალასტის დამონტაჟებასთან დაკავშირებული) მრავალწლიანი ძირითადი სამშენებლო ან ინფრასტრუქტურის უზრუნველყოფის პროგრამის ფარგლებში კაპიტალიზდება თითოეული შესაბამისი კომპონენტის ნაწილობრივი ან მთლიანად გამოცვლით;
 - ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული ხარჯები კაპიტალიზდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ზრდიან ისინი აქტივის ფუნქციონირებას (სატრანსპორტო სამუშაო სიჩქარეს).

(iii) ცვეთა

ცვეთის დარიცხვა იწყება ძირითადი საშუალების დამონტაჟების და მათი სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანის მომენტიდან, ან აშენებული აქტივების შემთხვევაში, იმ დროიდან, როდესაც აქტივი დასრულებულია და მზად არის გამოსაყენებლად. ცვეთა ეფუძნება აქტივის ღირებულებაზე ნარჩენი ღირებულების გამოკლების გზით.

ძირითადი საშუალებების ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდის მიხედვით, ძირითადი საშუალებების თითოეული შემადგენელი ნაწილის შეფასებული სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, რადგან ის განსაკუთრებით დეტალურად ასახავს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მოსალოდნელ მოხმარების ნიმუშს, რომელიც აქტივშია განივთებული. იჯარით აღებულ აქტივებზე ცვეთა დაირიცხება იჯარის ყველაზე მოკლე ვადის და მათი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, სანამ გონივრულ ფარგლებში არ გახდება აშკარა, რომ ჯგუფი იჯარის ვადის ბოლოსთვის მასზე საკუთრების უფლებას მიიღებს. მიწაზე ცვეთა არ ირიცხება.

მნიშვნელოვანი ძირითადი საშუალებების სავარაუდო საშუალო მომსახურების ვადა მიმდინარე და შესადარის პერიოდში, შემდეგია:

• შენობა-ნაგებობები	15 - 50 წელი
• სარკინიგზო ინფრასტრუქტურა	17 - 25 წელი
• ბუნებრივი აირისა და ნავთობის მილსადენები	30 - 35 წელი
• ნავთობის ჭაბურღილები	4 - 9 წელი
• ელექტროენერგიის გადამცემი ხაზები	20 - 35 წელი
• ელექტროენერგიის გამომუშავების ერთეული	25 წელი
• ტრანსპორტი, მანქანა-დანადგარები, აღჭურვილობა და სხვ.	2 - 25 წელი

ცვეთის მეთოდების, სასარგებლო მომსახურების ვადისა და ნარჩენი ღირებულების გადახედვა ხორციელდება ყოველ ფინანსურ წელს და საჭიროებისამებრ კორექტირდება.

(k) ფინანსური ინსტრუმენტები

ჯგუფი ახდენს არაწარმოებული ფინანსური აქტივების კატეგორიებად დაყოფას სესხებისა და მოთხოვნების კატეგორიაში და არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიცირებას სხვა ფინანსური ვალდებულებების კატეგორიაში.

(i) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები - აღიარება და აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი მოთხოვნებს და დეპოზიტებს აღიარებს მათი წარმოქმნის თარიღის მიხედვით. ყველა სხვა დანარჩენი ფინანსური აქტივის საწყისი აღიარება ხდება გარიგების თარიღით, როდესაც ჯგუფი ხდება ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშეკრულების მხარე.

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას, როდესაც ხელშეკრულების უფლებები აქტივისგან წარმოქმნილ ფულად ნაკადებზე იწურება, ან ეს უფლება ხელშეკრულების საფუძველზე, ყველანაირ რისკთან და მფლობელობის უფლებასთან ერთად გადაეცემა მეორე პირს. გადაცემული ფინანსური აქტივიდან წარმოქმნილი ნებისმიერი სარგებელი, ჯგუფის მიერ აღიარდება როგორც ცალკეული აქტივი ან ვალდებულება.

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური ვალდებულებების აღიარებას, მას შემდეგ, რაც ის გათავისუფლდება სახელშეკრულებო ვალდებულებებისგან ან ამგვარი ვალდებულებები გაუქმდება ან მათ ვადა ამოწურება.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების გადაფარვა და წმინდა რაოდენობის წარდგენა ხდება, მხოლოდ და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა ჯგუფს გააჩნია აღნიშნული გადაფარვის სამართლებრივი საფუძველი და განზრახული აქვს მოახდინოს ანგარიშსწორება წმინდა რაოდენობის საფუძველზე ან ერთდროულად მოახდინოს აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების დაფარვა.

(ii) სესხები და მოთხოვნები - შეფასება

სესხები და მოთხოვნები წარმოადგენს ფინანსური აქტივების კატეგორიას, ფიქსირებული ან განსაზღვრადი გადასახდელებით, რომელთა კოტირება არ ხდება აქტიურ ბაზარზე. მსგავსი აქტივები თავდაპირველად აღიარდება, როგორც სამართლიან ღირებულებას დამატებული მასთან პირდაპირ დაკავშირებული ნებისმიერი ოპერაციის დანახარჯები. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ მისაღები სესხები და მოთხოვნები იზომება ამორტიზირებადი ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ნებისმიერი გაუფასურებით გამოწვეული ზარალის გამოკლებით.

სესხები და მოთხოვნების კატეგორია მოიცავს ფინანსური აქტივების შემდეგ კლასებს: ფულად სახსრებს და მათ ეკვივალენტებს, ვადიან დეპოზიტებს, სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებს და საკრედიტო მოთხოვნებს.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს ფულად ნაშთებს, მოთხოვნამდე დეპოზიტებს და მაღალი ლიკვიდურობის მქონე ინვესტიციებს წარმოქმნის თარიღიდან, სამთვლიანი ან ნაკლები გადახდის ვადით, რომლის სამართლიანი ღირებულებაც უმნიშვნელოა ცვლილების რისკის გათვალისწინებით. მოთხოვნამდე დეპოზიტი წარმოადგენს ვადიან დეპოზიტს ბანკებში სამთვლიანი ან ნაკლები გადახდის ვადით წარმოქმნის თარიღიდან, რომელზეც ჯგუფს აქვს დეპოზიტის განაღდების ცალმხრივი უფლება შეტყობინების გაგზავნიდან რამდენიმე დღეში, მნიშვნელოვანი ჯარიმების დაკისრების ან საპროცენტო შემოსავლის დაკარგვის გარეშე.

(iii) არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები - შეფასება

ჯგუფი არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაციას ახდენს სხვა ფინანსური ვალდებულებების კატეგორიაში. მსგავსი ფინანსური ვალდებულებები თავდაპირველად აღიარდება, როგორც სამართლიან ღირებულებას დამატებული მასთან პირდაპირ დაკავშირებული ნებისმიერი სატრანზაქციო დანახარჯი. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, აღნიშნული ფინანსური ვალდებულებები იზომება ამორტიზირებადი ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

სხვა ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს სესხებს, სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებს და სხვა მიმდინარე ვალდებულებებს.

(I) კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირდება როგორც კაპიტალი. ჩვეულებრივი აქციების და სააქციო ოფიონის გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული დამატებითი ხარჯები აღიარდება როგორც გამოქვითვა კაპიტალიდან, ნებისმიერი საგადასახადო ეფექტის გამოკლებით.

დაკავშირებულ და შვილობილ საწარმოებში ინტერესის კონტრიბუციის გარდა, მესაკუთრეების არაფულადი შენატანების აღიარება ხდება შეტანილი აქტივების სამართლიანი ღირებულებით, გადავადებული გადასახადის გამოკლებით, შენატანის განხორციელების თარიღისთვის.

არაფულადი განაწილების აღიარება ხდება განაწილებული აქტივების საბალანსო ღირებულებით, თუ ამგვარი განაწილებები სცდება ფასიკ 17-ის (არაფულადი აქტივების განაწილება მესაკუთრეებზე) გამოყენების ფარგლებს.

(m) გაუფასურება

(i) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივები, მეკავშირე საწარმოებში განხორციელებულ ინტერესებთან ერთად, ყოველი ანგარიშგების მომზადების თარიღისათვის ფასდება იმის გათვალისწინებით, არსებობს თუ არა მისი გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება. ფინანსური აქტივი გაუფასურებულად ითვლება, თუ ობიექტური მტკიცებულება მიუთითებს, რომ აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ მოხდა მისი გაუფასურება, რამაც უარყოფითი გავლენა იქონია აქტივიდან მისაღებ იმ შეფასებულ მომავალ ფულად ნაკადებზე, რომელთა საიმედოდ შეფასება შესაძლებელია.

ფინანსური აქტივის გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება შესაძლოა მოიცავდეს შემდეგ პუნქტებს:

- მევალის მხრიდან ვადაგადაცილება ან ვალის დაფარვაზე უარის თქმა;
- ჯგუფის მხრიდან ვადადამდგარი მოთხოვნების იძულებითი რესტრუქტურიზაცია ან მსესხებლის გაკოტრების საფრთხის ნიშნები;
- ნიშნები, რომ მოვალე გაკოტრდება;
- ჯგუფის მსესხებელთა გადახდის სტატუსში არასასურველი ცვლილებები;
- ეკონომიკური პირობები, რომლებიც გადაუხდელობას იწვევს; ან

- შემოწმებადი მონაცემები, რომლებიც იმაზე მიუთითებს, რომ არსებობს მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების შემცირების ნიშნები ფინანსური აქტივების ჯგუფში.

ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები

ჯგუფი სესხების და მოთხოვნების გაუფასურების მტკიცებულებას განიხილავს, როგორც ცალკე, ასევე - ერთიან დონეზე. ყველა ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე მოთხოვნა მოწმდება სპეციფიკური გაუფასურების დადგენის კუთხით. ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე ყველა მოთხოვნაზე, რომელზედაც კონკრეტული გაუფასურება ჯერ არ არის დადგენილი, ჯგუფურად ფასდება გაუფასურების ზარალის დასადგენად, რომელსაც ჰქონდა ადგილი, მაგრამ ჯერ არ არის იდენტიფიცირებული. ის სესხები და მოთხოვნები, რომელთაც ინდივიდუალური მნიშვნელობა არ გააჩნიათ, ფასდება კოლექტიურად, საერთო სარისკო მახასიათებლების მიხედვით.

კოლექტიური გაუფასურების შეფასების დროს, ჯგუფი იყენებს წინა წლების გამოცდილებას, საექვო ვალებთან, მათი ამოღების დროსთან და დანაკარგებთან დაკავშირებულ ალბათობებს. ეს ალბათობები დაკორექტდება ხელმძღვანელობის შეხედულებისამებრ, კერძოდ, არის თუ არა მიმდინარე ეკონომიკური და საკრედიტო მდგომარეობა ისეთი, რომ რეალური წაგება შესაძლოა ისტორიული მონაცემების მიხედვით შეფასებულ რაოდენობაზე მეტი ან ნაკლები იყოს.

გაუფასურების ზარალი ფინანსური აქტივების შეფასებული ამორტიზირებადი ღირებულებით გაანგარიშდება, როგორც სხვაობა საბალანსო ღირებულებასა და მიმდინარე ღირებულებას შორის. მიმდინარე ღირებულება გამოიანგარიშება მომავალში მისაღები შეფასებული ფულადი ნაკადების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებით. ზარალი აღიარდება მოგება-ზარალის უწყისში და საექვო ვალების ანარიცხის ანგარიშზე. გაუფასურებულ აქტივებზე პროცენტის დარიცხვა მიმდინარეობს დისკონტირებული თანხის მიმდინარე ნაწილის აღიარებით. როდესაც შემდგომი მოვლენები იწვევს გაუფასურებით გამოწვეული ზარალის შემცირებას, ეს მოვლენა მოგება-ზარალის ანგარიშგებაზე აისახება შებრუნებული სახით.

ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში

მეკავშირე საწარმოებში განხორციელებულ ინვესტიციებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალი დაანგარიშდება, როგორც სხვაობა ანგარიშგების კაპიტალის მეთოდის გამოყენების შემდეგ მის საბალანსო ღირებულებასა და ანაზღაურებად თანხას შორის.

ამგვარი ინვესტიციის ანაზღაურებადი თანხა წარმოადგენს მის გამოყენებულ ღირებულებასა და სამართლიან ღირებულებას შორის უმაღლესს გამოვლენილი მისი გასაყიდი ღირებულება. ინვესტიციის ღირებულების განსაზღვრისას ჯგუფი აფასებს (a) ნავარაუდევ მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებაში მის წილს, რომელიც გენერირებაც მოსალოდნელია ინვესტიციის მიმღების მიერ, მათ შორის ფულადი ნაკადები ინვესტიციის მიმღების ოპერაციებიდან და ინვესტიციის საბოლოო განკარგვიდან მიღებული ამონაგები; ან (b) მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება, რომლებიც წარმოიშვება ინვესტიციის ობიექტისგან მისაღები დივიდენდებიდან და მისი საბოლოო განკარგვიდან, იმის მიხედვით, ინვესტიციის თითოეულ ობიექტთან დაკავშირებული რომელი ხელმისაწვდომი ინფორმაციაა მეტად სანდო. გაუფასურების ზარალი აღდება იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტიციის ანაზღაურებადი თანხა შემდგომში გაიზრდება და შედეგად საბალანსო ღირებულება არ გადააჭარბებს კაპიტალის მეთოდის გამოყენების შემდეგ განსაზღვრულ საბალანსო ღირებულებას, და გაუფასურების ზარალი ადრე არ იქნება აღიარებული.

გაუფასურების ზარალის მოგებაში ან ზარალში აღიარება და მისი აღდგენა ხდება იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი ექნება სასიკეთო ცვლილებებს ანაზღაურებადი თანხის განსაზღვრად გამოყენებულ გათვლებში.

(ii) არაფინანსური აქტივები

ჯგუფის არაფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება, გარდა მარაგებისა და გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა, გადაიხედება ყოველ საანგარიშგებო დღეს იმის

განსასაზღვრად, აქვს თუ არა ადგილი გაუფასურების ნიშნებს. ამგვარი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში, განისაზღვრება აქტივების ანაზღაურებადი თანხა.

გაუფასურების შემოწმების მიზნით, აქტივები, რომლებიც ინდივიდუალურად ვერ შემოწმდება, დაჯგუფდება აქტივების უფრო პატარა ჯგუფებად, რომლებიც მოახდენენ გრძელვადიანი სარგებლობიდან ფულადი ნაკადების გენერირებას, რომლებიც სხვა აქტივების ან CGU-ს ფულადი ნაკადებისგან მნიშვნელოვნად დამოუკიდებელი არიან.

ჯგუფის კორპორატიული აქტივები არ ახდენენ ცალკე ფულადი ნაკადების შემოძინების გენერირებას და ისინი გამოიყენება ერთ CGU-ზე მეტის მიერ. კორპორატიული აქტივები ნაწილდება CGU-ებზე გონივრულ და თანმიმდევრულ საფუძველზე და მოწმდება გაუფასურებაზე იმ CGU-ს შემოწმების შემადგენელი ნაწილის სახით, რომლისთვისაც გამოიყო კორპორატიული აქტივი.

აქტივის ან CGU-ს ანაზღაურებადი თანხა წარმოადგენს მის გამოყენებულ ღირებულებასა და სამართლიან ღირებულებას შორის უმაღლესით, გასაყიდი ღირებულების გამოკლებით. გამოყენებული ღირებულების შეფასებისას, მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადები დისკონტირდება მათ მიმდინარე ფასამდე, დაბეგვრამდე არსებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს მიდინარე ბაზარზე ფულის ღირებულების შეფასებას და აქტივის ან CGU-სთვის დამახასიათებელ რისკებს.

გაუფასურების ზარალი აღიარდება, თუ აქტივის ან მასთან დაკავშირებული CGU-ს საბალანსო ღირებულება აღემატება მის მოსალოდნელ ანაზღაურებად თანხას.

გაუფასურების ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. CGU-ებთან დაკავშირებით აღიარებული გაუფასურების ზარალი პროპორციულად გადანაწილდება აქტივების საბალანსო ღირებულებებზე CGU-ში (CGU-ის ჯგუფში).

წინა პერიოდებში აღიარებული გაუფასურების ზარალი ფასდება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის, ნებისმიერი მინიშნების არსებობის შემთხვევაში იმასთან დაკავშირებით, რომ ზარალი შემცირდა ან აღარ არსებობს. გაუფასურების ზარალის აღდგენა ხდება, თუ ადგილი ექნება ცვლილებას ანაზღაურებადი თანხის განსაზღვრაში გამოყენებულ დაშვებებში. გაუფასურების ზარალი აღდგება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის საბალანსო ღირებულება არ გადააჭარბებს საბალანსო ღირებულებას, რომელიც შესაძლოა განსაზღვრულიყო, ცვეთის ან ამორტიზაციის გარეშე, თუ აღიარებული არ იქნება გაუფასურების ზარალი.

(n) დივიდენდები

დივიდენდები ჩვეულებრივ აქტივებზე აისახება გაუნაწილებელი მოგების განაწილების სახით, მათი გამოცხადების პერიოდში.

(o) ანარიცხები

ანარიცხი აღიარდება, თუ წარსული მოვლენის შედეგად ჯგუფს გააჩნია მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება, რომლის საიმედოდ შეფასებაც შესაძლებელია და სავარაუდოდ ვალდებულების დასაფარად ეკონომიკური სარგებლის გადინება გახდება საჭირო. ანარიცხების განსაზღვრისას, მოსალოდნელი მისაღები ფულადი ნაკადები დისკონტირებულია გადასახადების გადახდამდე საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს ბაზარზე ფულის ღირებულების შეფასებას დროში და ამგვარი ვალდებულებებისთვის დამახასიათებელ რისკებს. დისკონტის პოზიციის დახურვა აღიარებულია ფინანსურ ხარჯად.

(p) გარანტიები

ჯგუფი მიიჩნევს, რომ მის მიერ გაფორმებული ფინანსური საგარანტიო ხელშეკრულებები სხვა მხარეების სესხების უზრუნველყოფის მიზნით, მოიცავს სადაზღვევო ხელშეკრულებებს და შესაბამისადაც აღრიცხავს მათ. ამასთან დაკავშირებით, ჯგუფი საგარანტიო ხელშეკრულებას განიხილავს, როგორც პირობით ვალდებულებას, სანამ შესაძლებელი არ გახდება, რომ ჯგუფმა

მოითხოვოს გარანტიის საფუძველზე გადახდის განხორციელება.

(q) იჯარები

იჯარები, რომლის ფარგლებშიც ჯგუფი არსებითად აფასებს იჯარით აღებულ აქტივებთან დაკავშირებულ ყველა რისკს და საკუთრების უფლებას, კლასიფიცირდება ფინანსური აქტივების სახით. თავდაპირველი აღიარებისას, იჯარით აღებული აქტივი ფასდება თანხით, რომელიც მისი ყველაზე დაბალ სამართლიან ღირებულებას და მინიმალური საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებას უტოლდება.

სხვა იჯარები წარმოადგენენ საოპერაციო იჯარებს და იჯარით აღებული აქტივები არ აღიარდება ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

როცა ჯგუფი საიჯარო ხელშეკრულებაში წარმოადგენს მეიჯარეს, რომელიც გადასცემს აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკს და უფლებას მოიჯარეს, ამგვარი გარიგება კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური იჯარა, ხოლო მოთხოვნა, რომელიც იჯარაში წმინდა ინვესტიციას უტოლდება, აღიარდება და აისახება სესხებსა და მოთხოვნებში. შესაბამისად, ფინანსური შემოსავლის აღიარება ეფუძნება ნიმუშს, რომელიც ასახავს მომავალ იჯარაში ამონაგების მუდმივ პერიოდულ განაკვეთს ჯგუფის წმინდა ინვესტიციებზე.

31. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის მიღებული

რამდენიმე ახალი სტანდარტი, სტანდარტების ცვლილება და ინტერპრეტაცია ძალაშია 2018 წლის 1 იანვრის შემდეგ დაწყებული ყოველწლიური პერიოდებისთვის და ისინი არ არის გამოყენებული წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაში. ხსენებული ცვლილებებიდან ქვემოთ წარმოდგენილი გავლენას იქონიებს ჯგუფის საქმიანობაზე. ჯგუფი გეგმავს აღნიშნული ცვლილებების დანერგვას მას შემდეგ, რაც ისინი ძალაში შევა.

(a) ფასს 15 - ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან

ფასს 15 ადგენს ერთიან ჩარჩოს იმის განსაზღვრელად თუ რა ოდენობის შემოსავალი იყო აღიარებული და როდის ჰქონდა აღნიშნულს ადგილი. სტანდარტი ცვლის არსებულ მეთოდურ მითითებებს შემოსავლების აღიარების თაობაზე, მათ შორის, ბასს 18 *შემოსავალი*, ბასს 11 *სამშენებლო ხელშეკრულებები* და ფასიკ 13 *კლიენტების ლოიალურობის პროგრამები*.

ჯგუფი ვალდებულია მიიღოს ფასს 15 *ამონაგები მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან* 2018 წლის 1 იანვრიდან. ჯგუფი აფასებს ფასს 15-ის თავდაპირველი გამოყენების პოტენციურ გავლენას მის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. წინასწარი შეფასების საფუძველზე, ამ სტანდარტის შესაძლო გავლენა ჯგუფის კაპიტალზე 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, არ იქნება არსებითი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის.

(i) შემოსავალი

მოცემული მომენტისთვის ჯგუფის შემოსავალი აღიარდება მომსახურების დასრულების ან საქონლის მიწოდების შემდეგ. ფასს 15-ის ფარგლებში, მთლიანი გადახდა მომსახურების ან გაზის გაყიდვის ხელშეკრულებებზე, გადანაწილდება ყველა სახელშეკრულებო ვალდებულებაზე, მათი ინდივიდუალური გასაყიდი ღირებულების საფუძველზე. ინდივიდუალური გასაყიდი ღირებულება განისაზღვრება იმ ფასების საფუძველზე, რომლითაც ჯგუფი ყიდის მომსახურებას ან საქონელს ინდივიდუალურ ოპერაციაში. ჯგუფის წინასწარი შეფასების საფუძველზე, მომსახურების ან საქონლის ინდივიდუალური გასაყიდი ღირებულება გარკვევით იდენტიფიცირებადია და საწარმო რეგულირდება სახელმწიფოს მიერ, შესაბამისად, სამართლიანი ღირებულება და ინდივიდუალური გასაყიდი ღირებულება პირდაპირ შესადარისი არ არის. ყველა ფაქტისა და ვითარების გათვალისწინებით, ჯგუფი არ მოელის, რომ ფასს 15-ის გამოყენება მნიშვნელოვან სხვაობას გამოიწვევს ამგვარი მომსახურებების ან საქონლის გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლის აღიარების ვადებში.

(ii) გადასვლა

ჯგუფი გეგმავს ფასს 15-ის მიღებას ერთობლივი ეფექტის მეთოდის გამოყენებით, თავდაპირველად ა, სტანდარტის კაპიტალში ასახვით 2018 წლის 1 იანვარს. შედეგად, ჯგუფი არ გამოიყენებს ფასს 15-ის მოთხოვნებს წარმოდგენილ შესადარის პერიოდთან მიმართებაში. რაიმე სახის ცვლილების წარმოშობის შემთხვევაში, ის სრულად იქნება წარმოდგენილი კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელიც მომზადდება 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით.

(b) ფასს 9 ფინანსური ინსტრუმენტები

ფასს 9 ფინანსური ინსტრუმენტები განსაზღვრავს ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების აღიარებასთან და შეფასებასთან, ასევე არაფინანსური ერთეულების ყიდვის ან გაყიდვის ხელშეკრულებასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს. ეს სტანდარტი ჩაანაცვლებს ჩაანაცვლა ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტს (ბასს) 39 ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება.

ჯგუფი ვალდებულია მიღოს ფასს 9 ფინანსური ინსტრუმენტები 2018 წლის 1 იანვრიდან.

კომპანიამ შეაფასა და განსაზღვრა, რომ ფასს 9-ის თავდაპირველ გამოყენებას არ ექნება არსებითი გავლენა მის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებებზე. ამ სტანდარტის მიღების მოსალოდნელი გავლენა ჯგუფის კაპიტალზე 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, ეფუძნება მოცემულ თარიღამდე წინასწარ განხორციელებულ შეფასებებს. კომპანიის შეფასების საფუძველზე, გაუნაწილებელი მოგების ფასს 9-ის მიღებით გამოწვეული შესაძლო ცვლილება 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით იქნება 10 მილიონი ლარი. გავლენა ძირითადად უკავშირდება დამატებით გაუფასურების ზარალს, რომელიც დაანგარიშდება ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე და სხვა მოთხოვნებზე.

(i) კლასიფიკაცია - ფინანსური აქტივები

ფასს 9 მოიცავს კლასიფიცირებისა და შეფასების ახალ მიდგომას ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც ასახავენ ბიზნეს მოდელს, რომლის ფარგლებშიც ხდება ფინანსური აქტივების და მათი ფულადი სახსრების მოძრაობის მახასიათებლებს მართვა.

ფასს 9 მოიცავს ფინანსური აქტივების სამ ძირითად საკლასიფიკაციო კატეგორიას: 1. ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული, 2. სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით და 3. სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ეს სტანდარტი ჩაანაცვლებს ბასს 39-ის არსებულ დაფარვამდე ფლობილის, სესხებისა და მოთხოვნების და გასაყიდად ხელმისაწვდომის კატეგორიებს. ფასს 9-ის ფარგლებში, ისეთ ხელშეკრულებებში ჩართული წარმოებული ინსტრუმენტები, რომლის საგანსაც ფინანსური აქტივი წარმოადგენს, არ განცალკევდება. სანაცვლოდ, კლასიფიკაციისთვის მთლიანობაში ფასდება ჰიბრიდული ფინანსური ინსტრუმენტი. მისი შეფასების საფუძველზე, ჯგუფი არ მოელის, რომ კლასიფიკაციის წარმოდგენილ ახალ მოთხოვნებს არსებითი გავლენა ექნებათ მის ფინანსური აქტივებთან დაკავშირებულ ანგარიშგებაზე.

(ii) გაუფასურება - ფინანსური აქტივები

ფასს 9 ჩაანაცვლებს ბასს 39-ში არსებულ ‘განცდილი საკრედიტო ზარალის’ მოდელს, მომავალზე ორიენტირებული ‘მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის’ მოდელით. ეს მოითხოვს მნიშვნელოვან მსჯელობებს იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ იმოქმედებს ეკონომიკური ფაქტორების ცვლილება მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე, რომელიც განისაზღვრება ალბათობაზე დაფუძნებულ საფუძველზე.

გაუფასურების ახალი მოდელი გამოიყენება ფინანსურ აქტივებთან მიმართებაში, რომლებიც ფასდება ამორტიზირებული ღირებულებით ან ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, გარდა წილობრივ ინსტრუმენტებში განხორციელებული ინვესტიციებისა.

ფასს 9-ის ფარგლებში, ზარალის რეზერვები შეფასდება ქვემოთ მოცემულიდან ერთერთის საფუძველზე:

- 12 თვეში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი. ეს არის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც იწვევს შესაძლო დეფოლტის შემთხვევებს ანგარიშგების წარდგენის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში, და
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი. ეს არის მოსალოდნელი ზარალი, რომელიც იწვევს დეფოლტის ყველა შესაძლო შემთხვევას ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი ვადის განმავლობაში.

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალის შეფასების მეთოდი გამოიყენება, თუ ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი ანგარიშგების წარდგენის თარიღში მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, სხვა შემთხვევაში კი გამოიყენება 12 თვეში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი. კომპანიამ შესაძლოა განსაზღვროს, რომ ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ გაზრდილა თუ აქტივს ანგარიშგების თარიღში ექნებოდა დაბალი საკრედიტო რისკი. ამასთან, არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება ყოველთვის გამოიყენება სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში და დაფინანსების მნიშვნელოვანი კომპონენტის გარეშე; ჯგუფმა შესაძლოა გადაწყვიტოს ამ პოლიტიკის გამოყენება სავაჭრო მოთხოვნებისთვის და დაფინანსების მნიშვნელოვანი კომპონენტით. ჯგუფის აზრით გაუფასურების ზარალი სავარაუდოდ გაიზრდება და მეტად არასტაბილური გახდება აქტივებისთვის ფასს 9-ის გაუფასურების მოდელის ფარგლებში. ზემოთ განსაზღვრული გაუფასურების მეთოდოლოგიის საფუძველზე, ჯგუფმა შეაფასა, რომ ფასს 9-ის გაუფასურების მოთხოვნების გამოყენება 2018 წლის 1 იანვარს გამოიწვევს დამატებით გაუფასურების ზარალს, ზემოთ მოცემული შენიშვნის 29(b) შესაბამისად.

(iii) კლასიფიკაცია - ფინანსური ვალდებულებები

ფასს 9 ძირითადად უცვლელს ტოვებს ბასს 39-ის მოთხოვნებს ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაციასთან დაკავშირებით. თუმცა ბასს 39-ის ფარგლებში სამართლიანი ღირებულების ყველა ცვლილება, რომელიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, რადგან ფასს 9-ის ფარგლებში სამართლიანი ღირებულების ამგვარი ცვლილება ჩვეულებრივ შემდეგი სახით აღირიცხება:

- სამართლიანი ღირებულების ცვლილების თანხა, რომელიც ვალდებულების საკრედიტო რისკის ცვლილებას უკავშირდება, სხვა სრულ შემოსავალში აღირიცხება; ხოლო
- სამართლიანი ღირებულების ცვლილების დანარჩენი თანხა აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში.

ჯგუფს არ განუხორციელებია რაიმე ფინანსური ვალდებულების სამართლიანი ღირებულებით შეფასება, მოგებაში ან ზარალში ასახვით და მას არ აქვს ამგვარი განზრახვა. ჯგუფის წინასწარი შეფასება არ ახდენს რაიმე არსებითი გავლენის მითითებას 2018 წლის 1 იანვრისთვის ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაციასთან დაკავშირებით.

(iv) განმარტებები

ფასს 9 მოითხოვს ახალ ვრცელ განმარტებებს, კერძოდ საკრედიტო რისკთან და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალთან მიმართებაში. ჯგუფის წინასწარი შეფასება მოიცავდა მონაცემებში არსებული ხარვეზების იდენტიფიცირების ანალიზს მიმდინარე პროცესებთან მიმართებაში და ჯგუფი გეგმავს სისტემის და საკონტროლო მექანიზმების ცვლილების განხორციელებას, რომელიც, მისი აზრით, საჭირო იქნება მოთხოვნილი მონაცემების მისაღებად.

(v) გადასვლა

ჯგუფი გამოიყენებს ახალ სტანდარტზე გადასვლის შეცვლილ რეტროსპექტიულ მიდგომას და არ წარადგენს წინა პერიოდების გაანგარიშებულ შესადარის ინფორმაციას. ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებების ცვლილებები, რომლებიც ფასს 9-ის მიღებით წარმოიშვებიან, აღიარდება გაუნაწილებელი მოგების და რეზერვების კატეგორიაში 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით.

(c) ფასს 16 იჯარები

ფასს 16 ჩაანაცვლებს შემდეგ არსებულ სტანდარტებს და ინტერპრეტაციებს: ბასს 17 *ლიზინგი*, ფასიკ 4 *როგორ განვსაზღვროთ, შეიცავს თუ არა შეთანხმება იჯარას*, იმკ 15 *საოპერაციო იჯარა - სტიმულირება* და იმკ 27 *გარიგების შინაარსის შეფასება, რომელიც შეიცავს იჯარის სამართლებრივ ფორმას*.

ეს სტანდარტი ძალაშია ყოველწლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, რომლებიც იწყება 2019 წლის 1 იანვარს ან მოცემული თარიღის შემდეგ. სტანდარტის ვადაზე ადრე მიღება ნებადართულია იმ პირებისთვის, რომლებსაც მიღებული აქვთ ფასს 15 ფასს 16-ის პირველი გამოყენების თარიღში ან ამ თარიღამდე. ფასს 16 განსაზღვრავს ერთიან, საბალანსო იჯარის აღრიცხვის მოდელს იჯარებისთვის. მოიჯარე აღიარებს გამოყენების უფლების მქონე აქტივს, რაც წარმოადგენს მის უფლებას ისარგებლოს ქვემდებარე აქტივით და საიჯარო ვალდებულებას, რომელიც საიჯარო გადახდების განხორციელების ვალდებულებას წარმოადგენს. არსებობს აღიარების გამონაკლისები მოკლევადიანი იჯარებისთვის და დაბალი ღირებულების მქონე საიჯარო ერთეულებისთვის. მეიჯარის სააღრიცხვო პროცედურები არსებულ სტანდარტს ჰგავს - ე.ი. მეიჯარე განაგრძობს იჯარების ფინანსური ან საოპერაციო იჯარებად კლასიფიცირებას.

ჯგუფი აფასებს ფასს 16-ის გამოყენებით გამოწვეულ პოტენციურ გავლენას მის ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ფასს 16-ის გამოყენების ფაქტიური გავლენა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, თავდაპირველი გამოყენების პერიოდში დამოკიდებული იქნება მომავალ ეკონომიკურ პირობებზე, მათ შორის ჯგუფის საკრედიტო განაკვეთზე 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, ჯგუფის საიჯარო პორტფელის შემადგენლობაზე იგივე თარიღში, ჯგუფის ბოლო შეფასებაზე იმისა, ისარგებლებს ის თუ არა იჯარის განახლების რაიმე ფუნქციით და იმ ფარგლებზე, რომელშიც ჯგუფი იყენებს პრაქტიკულ გამოცდილებას და აღიარების გათავისუფლებას.

შპს „KPMG Georgia“

ჯი ემ თი პლაზა

მე-5 სართული, თავისუფლების მოედანი №4

თბილისი, საქართველო 0105

ტელეფონი: +995 322 93 5713

ინტერნეტი: www.kpmg.ge

სს საპარტნიორო ფონდი

ჩვენი საცნობარო ნომერი:

ge/I/012/19

ვ.ბერიძის ქ.№6

თბილისი, 0108

04/03/2019

მმართველობითი ანგარიშგების უწყისი

ძვირფასო ბატონებო,

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს 2019 წლის 04 მარტს გამოცემულ „მმართველობით ანგარიშგებაზე“. ჩვენ გამოვეცით ეს უწყისი, რადგან მმართველობითი ანგარიშგება დათარიღებული 2019 წლის 04 მარტით, გამოცემულია ჯგუფის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოცემის თარიღის შემდეგ. ჩვენი მოსაზრება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, რომელიც გამოთქმულია ჩვენს აუდიტორული დასკვნაში, 2018 წლის 28 სექტემბერს, არ ეხება მმართველობით ანგარიშგებას.

აუდიტორთა დასკვნა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს იმ მოვლენების ეფექტს, რომელიც წარმოიშვა 2018 წლის 28 სექტემბრის შემდეგ. მმართველობით ანგარიშგებაში აღწერილი მოვლენათა ეფექტი, რომელიც კონსოლიდირებული ფინანსური აუდიტის დასკვნის თარიღის შემდეგ განხორციელდა, არ შემოწმებულა ჩვენს მიერ.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს მმართველობითი ანგარიშგების გაცნობას მას შემდეგ, რაც ის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება, და განსაზღვრავს, შეესაბამება თუ არა მმართველობითი ანგარიშგება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას, ან აუდიტის პროცესში ჩვენს მიერ მიღებულ ცოდნას ყველა არსებით ასპექტში, ან რაიმე სახით არის თუ არა ხსენებული დოკუმენტი არსებითად დამახინჯებული.

ჩვენ არ გამოვეცემთ რაიმე სახის რწმუნებას მმართველობითი ანგარიშგების შესახებ. ჩვენ წავიკითხეთ მმართველობის ანგარიში და ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე დავასკვნით, რომ ხელმძღვანელობის ანგარიში:

- შეესაბამება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას და ის არ მოიცავს არსებით უზუსტობებს;
- მოიცავს ინფორმაციას, რომელსაც მოითხოვს და რომელიც შეესაბამება „საქართველოს კანონს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“.

პატივისცემით,

ენდრიუ კოქსშელი

შპს „KPMG Georgia“

შპს „KPMG Georgia“

ჯი ემ თი პლაზა

მე-5 სართული, თავისუფლების მოედანი №4

თბილისი, საქართველო 0105

ტელეფონი: +995 322 93 5713

ინტერნეტი: www.kpmg.ge

სს საპარტნიორო ფონდი

ჩვენი საცნობარო ნომერი:

ge/012/19

ვ.პერიდის ქ. N6

თბილისი, 0108

04/03/2019

მმართველობითი ანგარიშგების უწყისი

ძვირფასო ბატონებო,

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს 2019 წლის 04 მარტს გამოცემულ „მმართველობით ანგარიშგებაზე“. ჩვენ გამოვეცით ეს უწყისი, რადგან მმართველობითი ანგარიშგება დათარიღებული 2019 წლის 04 მარტით, გამოცემულია ჯგუფის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოცემის თარიღის შემდეგ. ჩვენი მოსაზრება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, რომელიც გამოთქმულია ჩვენს აუდიტორული დასკვნაში, 2018 წლის 28 სექტემბერს, არ ეხება მმართველობით ანგარიშგებას.

აუდიტორთა დასკვნა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს იმ მოვლენების ეფექტს, რომელიც წარმოიშვა 2018 წლის 28 სექტემბრის შემდეგ. მმართველობით ანგარიშგებაში აღწერილი მოვლენათა ეფექტი, რომელიც კონსოლიდირებული ფინანსური აუდიტის დასკვნის თარიღის შემდეგ განხორციელდა, არ შემოწმებულა ჩვენს მიერ.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს მმართველობითი ანგარიშგების გაცნობას მას შემდეგ, რაც ის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება, და განსაზღვრავს, შეესაბამება თუ არა მმართველობითი ანგარიშგება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას, ან აუდიტის პროცესში ჩვენს მიერ მიღებულ ცოდნას ყველა არსებით ასპექტში, ან რაიმე სახით არის თუ არა ხსენებული დოკუმენტი არსებითად დამახინჯებული.

ჩვენ არ გამოვეცით რაიმე სახის რწმუნებას მმართველობითი ანგარიშგების შესახებ. ჩვენ წავიკითხეთ მმართველობის ანგარიში და ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე დავასკვნით, რომ ხელმძღვანელობის ანგარიში:

- შეესაბამება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას და ის არ მოიცავს არსებით უზუსტობებს;
- მოიცავს ინფორმაციას, რომელსაც მოითხოვს და რომელიც შეესაბამება „საქართველოს კანონს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“.

პატივისცემით,

ენდრიუ კოქსელი

შპს „KPMG Georgia“

სს „საპარტნიორო ფონდი“

კონსოლიდირებული მმართველობითი ანგარიში
2017 წელი

ზოგადი ინფორმაცია ჯგუფის შესახებ

სს „საპარტნიორო ფონდი“ (შემდგომში „ფონდი“) არის სახელმწიფო საინვესტიციო კომპანია რომელიც დაარსდა 2011 წელს.

ფონდი არის სახელმწიფოს მიერ დაფუძნებული სააქციო საზოგადოება და იმართება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ, რომლის თავმჯდომარე არის საქართველოს პრემიერ მინისტრი. აღნიშნული სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები აგრეთვე არიან ოთხი მინისტრთა კაბინეტის სხვა წევრები.

ფონდისათვის არსებობს სპეციალური კანონი, რომელიც განსაზღვრავს მის მიზნებს, დაფინანსების პრინციპებს და წყაროებს, პროექტებში მონაწილეობის ფორმებს, კორპორატიულ მმართველობას და ანგარიშგებას.

ფონდი ფინანსურ პარტნიორობას უწევს კერძო ინვესტორებს, რაც საშუალო და გრძელვადიან თანადაფინანსებაში გამოისახება. იგი პასიური პარტნიორის როლში იღებს მონაწილეობას როგორც ე.წ. Greenfield (ახალი ბიზნეს ინიციატივები), ისე ე.წ. Brownfield პროექტებში (ინვესტიცია არსებულ ბიზნესში), წინასწარ განსაზღვრული გასვლის სტრატეგიით.

ფონდი ფლობს შემდეგ საწარმოებს, რომლებიც ადრე პირდაპირ სახელმწიფოს მფლობელობაში იყო:

- საქართველოს რკინიგზა - 100% წილი
- საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია - 100% წილი
- საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა - 100% წილი
- ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი - 100% წილი

ფონდი ასევე ფლობს ინვესტიციას შემდეგ მეკავშირე საწარმოში:

- თელასი - 24.5% წილი

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციიდან“ მიღებული დივიდენდები წარმოადგენს ფონდის საინვესტიციო საქმიანობის მთავარ წყაროს. ფონდის წესდების და საქართველოს მთავრობის მიერ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის წინაშე აღებული ვალდებულების შესაბამისად, ფონდი ძირითადად საინვესტიციო საქმიანობას ახორციელებს როგორც არა-მაკონტროლებელი წილის მფლობელი ინვესტორი წინასწარ განსაზღვრული პროექტიდან გასვლის სტრატეგიით, რაც ხშირ შემთხვევაში ფიქსირებულ საპროცენტო განაკვეთს შეადგენს. თუმცა ფონდი აგრეთვე ეწევა საინვესტიციო საქმიანობას როგორც მაკონტროლებელი წილის მფლობელი აქციონერი. ფონდისთვის მნიშვნელოვანია კომერციულად მომგებიანი პროექტების მხარდაჭერა საქართველოს ეკონომიკის პრიორიტეტულ სექტორებში, რომლებიც გამოირჩევა განვითარების დიდი

პოტენციალით. მათ შორის შემდეგ სექტორებში: ენერგეტიკა, სოფლის მეურნეობა, წარმოება, უძრავი ქონება და ტურიზმი, ინფრასტრუქტურა და ლოგისტიკა.

ფონდი ახორციელებს საკუთარი კაპიტალის მიწოდებას და ე.წ. Mezzanine-ის სახის ინსტრუმენტებში ინვესტირებას და რიგ შემთხვევებში, სუბორდინირებული სესხების გაცემას.

2017 წლის ფონდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით, ფონდის კონსოლიდირებული შემოსავლები გაიზარდა 16%-ით, ჯამური აქტივები შემცირდა 8%-ით და საკუთარი კაპიტალი შემცირდა 16%-ით. მნიშვნელოვანია, რომ 2016 წლისგან განსხვავებით, 2017 წლის ფონდის კონსოლიდირებულ ფინანსურ მაჩვენებლებში დაფიქსირდა 481,9 მლნ ლარის წმინდა ზარალი. აღნიშნული ზარალის ძირითადი გამომწვევი მიზეზი იყო „საქართველოს რკინიგზის“ პროექტის, ე.წ. შემოვლითი რკინიგზის აქტივის გაუფასურების ხარჯი, რამაც შეადგინა 382,6 მლნ ლარი. აგრეთვე, გაუფასურდა „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ აქტივები 250 მლნ ლარის ღირებულებით. ზემოაღნიშნული ორი გაუფასურების ხარჯს თუ არ გავითვალისწინებთ, ფონდის 2017 წლის კონსოლიდირებული წმინდა მოგება შეადგენს 150,7 მლნ ლარს.

განვითარების გეგმები

ფონდის განვითარების გეგმების განსახილველად, მნიშვნელოვანია მიმოვიხილოთ ფონდის ორი უმსხვილესი შვილობილი კომპანიის, „საქართველოს რკინიგზის“ და „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ განვითარების გეგმები.

„საქართველოს რკინიგზას“ გააჩნია სხვადასხვა სახის უძრავი ქონება, მოძრავი შემადგენლობა, დანადგარები და სხვა საკუთრებები. აღნიშნული კაპიტალის სუფთა ღირებულება 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის 2.4 მილიარდი ლარი იყო. კომპანია ფლობს და ამუშავებს შემდეგ აქტივებს:

- ლიანდაგები;
- ვაგონები
- კონტეინერები;
- ლოკომოტივები;
- ელექტრომატარებლები (EMU);
- სადგურები;
- ადმინისტრაციული შენობები
- მიწა;
- გვირაბები, ხიდები და სხვა ინფრასტრუქტურული საკუთრებები;

ზოგიერთი ინფრასტრუქტურა, როგორიცაა ჩამონტაჟებული სისტემები და ენერგეტიკული ქვესადგურები და ზოგიერთი კავშირში მყოფი საკუთრებები, რომლებიც კომპანიას ეკუთნის და ისინი ამუშავებენ, როგორიცაა მოძრავი შემადგენლობა, შედარებით ძველია. მიუხედავად იმისა, რომ ამ ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა საკმარისია, რომ ჯგუფის მიმდინარე და დაგეგმილი სარკინიგზო ოპერაციების განხორციელება მნიშვნელოვანი დარღვევების გარეშე მოხდეს, „საქართველოს რკინიგზა“ განაგრძობს ინფრასტრუქტურის მნიშვნელოვანი სამუშაოების გაუმჯობესებას. იგი აგრძელებს მნიშვნელოვანი ინვესტიციების ჩადებას, რათა მოხდეს ინფრასტრუქტურის რეკონსტრუქცია, „რკინიგზის მოდერნიზაციის პროექტის“ ჩათვლით.

საქართველოს რკინიგზა ტრასეკას ძირითადი სეგმენტია - უმოკლესი მარშრუტი კასპიის ზღვიდან და ცენტრალური აზიიდან შავი ზღვისა და ხმელთაშუა ზღვის აუზისკენ. ჯგუფის სატვირთო ოპერაციების მნიშვნელოვანი ნაწილი (2017 წელს მისი სატრანსპორტო შემოსავლების დაახლოებით 81%) წარმოიშვა დსთ-ს ქვეყნებში ტრანსპორტირებადი სატვირთო გადაზიდვებით. შედეგად, ჯგუფის სატვირთო გადაზიდვების მოცულობები დსთ-ს ქვეყნებში ეკონომიკური საქმიანობის მიმართ მგრძნობიარეა და ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა და საოპერაციო შედეგებზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს.

ბოლო რამოდენიმე წლის განმავლობაში დსთ-ს ქვეყნების ეკონომიკებს მნიშვნელოვანი გამოწვევები აქვს. დაბალი ნავთობის ფასები, რუსეთის რეცესია (დსთ-ს ქვეყნებში ყველაზე დიდი ეკონომიკა), შემცირდა მოთხოვნა რუსეთიდან და რამდენიმე გეოპოლიტიკური მოვლენები/კონფლიქტები (მაგალითად, დასავლეთის სანქციები რუსეთზე, კონფლიქტი აღმოსავლეთ უკრაინაში და აზერბაიჯანისა და სომხეთის მტრული ურთიერთობა) დსთ-ს ქვეყნებში ნელ-ნელა გაიზარდა. ბოლო წლების განმავლობაში ასევე მოხდა რუსული რუბლისა და დსთ-ს სხვა ქვეყნების ვალუტების გაუფასურება.

დსთ-ს ქვეყნებზე დამოკიდებულების შემცირების და ახალი შესაძლებლობების აღმოჩენის მიზნით, ჯგუფი ახალ ბაზრებზე გასვლას ცდილობს. ბაქო-თბილისი-ყარსის (BTK) პროექტის დასრულების შემდეგ, საქართველოს რკინიგზა მიზნად ისახავს, ჩინეთი-ევროპისა და ჩინეთი-თურქეთის გაზრდილი ვაჭრობის მოცულობების ფონზე სარგებლის ნახვას. 2017 წელს ჩინეთის საერთო ვაჭრობის დაახლოებით 16% ევროკავშირთან იყო. ჩინეთი ასევე თურქეთის ერთ-ერთი ყველაზე მსხვილი სავაჭრო პარტნიორია. 2017 წელს თურქეთის იმპორტის დაახლოებით 12% ჩინეთიდან იყო. უფრო მეტიც, სანქციების მოხსნის შემდეგ ირანს ექნება შესაძლებლობა დაბრუნდეს მსოფლიო ვაჭრობაში. კომპანია იკვლევს ტრანზიტული მარშრუტის შესაძლებლობას ირანსა და ევროპას შორის. ჯგუფი ასევე მიზნად ისახავს ინდოეთიდან ირანის გავლით სავაჭრო მარშრუტის განვითარებას.

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ სტაბილური და წარმატებული განვითარებისთვის მნიშვნელოვანია, რომ მას ჰქონდეს სტრატეგიული ხედვა, რომელზეც ის იქნება ორიენტირებული გრძელვადიან პერსპექტივაში. ამისთვის საჭიროა „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებების შესწავლა და მათი განვითარების გეგმის შემუშავება.

სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებებია:

- იაფი ენერგორესურსების მოზიდვა და რეგიონალურ ენერგოკომპანიებთან თანამშრომლობა მოწოდების იაფი და საიმედო, მათ შორის ახალი წყაროების უზრუნველყოფის მიზნით;
- საქართველოს ტერიტორიის გავლით ნავთობისა და გაზის არსებული და დაგეგმილი სატრანსპორტო პროექტების განვითარების აქტიური მხარდაჭერა;
- სატრანსპორტო პროექტებიდან მიღებული შემოსავლების გამოყენების ეფექტური მექანიზმების დანერგვა, ენერგო რესურსებზე საბაზრო ფასის ცვალებადობით გამოწვეული რისკების მინიმუმადე დაყვანისა და საქართველოს მოსახლეობისა და ენერგეტიკული სექტორისათვის ბუნებრივი გაზის ხელმისაწვდომი და გარანტირებული მიწოდების უზრუნველყოფის მიზნით;
- საქართველოში ნავთობისა და ბუნებრივი გაზის სექტორის სხვადასხვა პროექტებში მონაწილეობა სახელმწიფო ინტერესების გატარების ექსკლუზიური უფლებით;
- ბუნებრივი გაზის ტრანსპორტირების ქსელისა და დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის განახლება და განვითარება მათი ფუნქციონირების მაღალი ტექნიკური საიმედოობის უზრუნველყოფის მიზნით;
- ბიზნესის დივერსიფიკაცია, მათ შორის ქვეყნის ენერგოუსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ პროექტებში უცხოური ინვესტიციების მოზიდვით გზით.
- რეგიონულ სტრუქტურებში ინტეგრაციის ხელშეწყობა ევროკავშირის მესამე ენერგეტიკული პაკეტით გათვალისწინებული სამართლებრივი ბაზისა და საერთაშორისო ტექნიკური სტანდარტებისა და ნორმების იმპლემენტაციის მეშვეობით.

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ სტრატეგიული დაგეგმარების და ტექნიკური დეპარტამენტები უწყვეტ რეჟიმში მუშაობენ ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის, საქმიანობის ეფექტურობის გაზრდის, ენერგიის დამატებითი წყაროების, ქვეყნის ენერგოუზრუნველყოფის და სხვა სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი მიმართულებებით და ადგენენ გრძელვადიან პროექტებს, რომლის შესრულება და დანერგვა ხდება ეტაპობრივად.

ზემოაღნიშნული მიზნების განხორციელებისთვის, კორპორაცია მუდმივად მუშაობს ნავთობისა და გაზის ტრანზიტიდან მიღებული შემოსავლების ეფექტურ

მართვაზე და ახორციელებს მნიშვნელოვან ინვესტიციებს ქვეყნისთვის მნიშვნელოვან ენერგოპროექტებში საკუთარი სახსრებით.

„საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცი“ აქტიურად თანამშრომლობს საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებთან პროექტების დაფინანსების კუთხით.

2017 წლის 31 დეკემბერის მდგომარეობით, „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ რეაბილიტაციის რეჟიმში. თუმცა, აღნიშნულმა კომპანიამ, როგორც გადაცემის სისტემის ოპერატორმა, შეიმუშავა გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა 2028 წლამდე პერიოდისათვის, ახალი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად და საიმედოობის უფრო მაღალი სტანდარტების მისაღწევად. აღნიშნული გეგმა დამტკიცებულია საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2017 წლის 28 დეკემბერის # 11/579 ბრძანებით. გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები არიან: არჩილ კობტაშვილი, ელექტრული რეჟიმების და განვითარების სამსახურის უფროსი და გიორგი ვახტანგაძე, გადამცემი ქსელის დაგეგმვის და განვითარების განყოფილების უფროსი.

საკრედიტო, საბაზრო, ლიკვიდურობის და ფულადი ნაკადების რისკების მიმოხილვა და ინფორმაცია ამ რისკების მართვის მექანიზმების შესახებ

ფონდის თავისი ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში გააჩნდა და გააჩნია საკრედიტო რისკი. ეს არის ფონდი ფინანსური დანაკარგის რისკი, როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშემკვრელი მხარე არ შეასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს ფონდისათვის კუთვნილი თანხის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით.

ლიკვიდურობის მართვისათვის კომპანიის მიდგომა არის, რამდენად შესაძლებელია გადამოწმება იმისა, რომ ვალდებულებების გაჩენისას ყოველთვის ჰქონდეს დავალიანების შესაბამისი ლიკვიდურობა. ამ კუთხით არსებული რისკების გავლენის შემცირებას ხელს უწყობს საწარმოს განკარგულებაში დატოვებული ფინანსური სახსრები.

ფონდის გააჩნია სავალუტო ოპერაციები და იგი სენსიტიურია სავალუტო კურსის ცვლილებების მიმართ. ფონდის ფულადი ნაკადები განთავსებულია მაღალი რეიტინგის მქონე ფინანსურ ინსტიტუტებში, რაც ამცირებს ფულადი ნაკადების რისკებს.

ზემოაღნიშნული რისკების შესახებ და ზოგადად, ფონდის რისკის მართვის მექანიზმების შესახებ დეტალური ინფორმაციისათვის, გთხოვთ იხილოთ ფონდის

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება (შენიშვნა N22), რომელიც გაიცა 2018 წლის 28 სექტემბერს.

წინამდებარე კონსოლიდირებული მმართველობითი ანგარიშგება დამტკიცებულია და ხელმოწერილია მენეჯმენტის მიერ 2019 წლის 4 მარტს:

დავით საგანელიძე
აღმასრულებელი დირექტორი

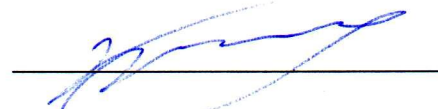
გიორგი ციმაკურიძე
ფინანსური დირექტორი

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება (შენიშვნა N22), რომელიც გაიცა 2018 წლის 28 სექტემბერს.

წინამდებარე კონსოლიდირებული მმართველობითი ანგარიშგება დამტკიცებულია და ხელმოწერილია მენეჯმენტის მიერ 2019 წლის 4 მარტს:

დავით საგანელიძე
აღმასრულებელი დირექტორი

გიორგი ციმაკურიძე
ფინანსური დირექტორი